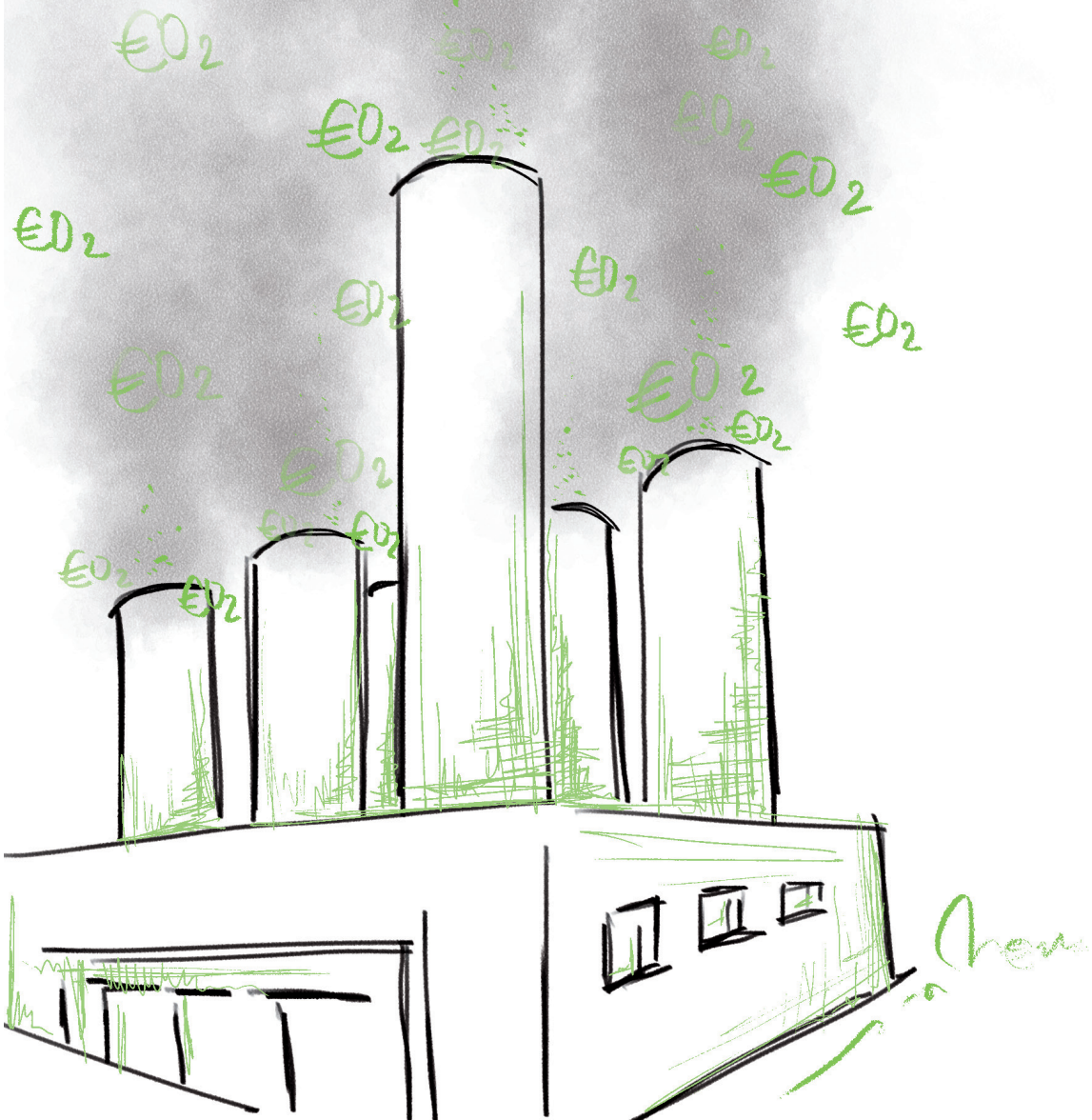

€O₂

A NATIONAL ROADMAP FOR INTRODUCING THE MONITORING, REPORTING AND VERIFICATION OF GREENHOUSE GAS EMISSIONS UNDER THE EU EMISSIONS TRADING SYSTEM

Author:

Violeta Hristova

Coordination Team:

Mr. Samir Memedov, United Nations Development Programme

Ms. Teodora Obradovic Grncarovska, The Ministry of Environment and Physical Planning of the Republic of Macedonia

Supported by:

Ms. Boryana Kamenova, Bulgarian Ministry of Environment and Waters

Ms. Anita Kodzoman, United Nations Development Programme

Mr. Vladislav Dramaliev, Bulgarian Ministry of Environment and Waters

Ms. Pavlina Zdraveva, United Nations Development Programme

Mr. Ilija Sazdovski, United Nations Development Programme

Proofreading by:

Matthew Jones

Design:

Artistika

The National Roadmap for introduction of a Monitoring, Reporting and Verification of GHG Emissions under the EU Emission Trading Schemes is a policy paper, produced with the technical support of the United Nations Development Programme and financial support of the Government of Bulgaria. The Roadmap for introduction of a Monitoring, Reporting and Verification of GHG Emissions under the EU Emission Trading Scheme is a policy paper, produced with the technical support of the United Nations Development Programme (UNDP) and the financial support of the Government of Bulgaria.

Skopje, December 2012

The views expressed herein are those of the authors and do not necessarily reflect the official position of the United Nations Development Programme.

Table of Contents

1 INTRODUCTION	7
2 THE LEGAL BASIS OF THE EU ETS - DIRECTIVE 2003/87, DIRECTIVE 2009/29. ADDITIONAL LEGISLATIVE ACTS IN RELATION TO CLIMATE CHANGE.	11
2.1 DIRECTIVE 2003/87 AND THE EU ETS	12
2.1.1 THE EU ETS: THE AIM, STRUCTURE AND FUNCTIONING OF THE EU CAP & TRADE SYSTEM	12
2.1.2 THE DUTIES OF MEMBER STATES UNDER EC DIRECTIVE 2003/87: NATIONAL ALLOCATION PLANS & GHG PERMITS	13
2.1.2.1 NATIONAL ALLOCATION PLANS	13
2.1.2.2 NATIONAL REGISTRY	13
2.1.2.3 GHG PERMITS	14
2.1.3 THE OPERATOR'S DUTIES: GHG PERMIT APPLICATIONS, MONITORING, REPORTING AND VERIFICATION, AND THE DUTY OF SURRENDERING EUAs	14
2.1.3.1 GHG PERMIT APPLICATIONS:	14
2.1.3.2 MONITORING, REPORTING AND VERIFICATION:	14
2.1.3.3 THE DUTY OF SURRENDERING EUAs:	15
2.1.4 Sanctions	16
2.2 EC DIRECTIVE 2009/29	17
2.2.1 GENERAL PROVISIONS	17
2.2.2 NEW SECTORS AND GASES, THE SINGLE EU CAP, AND THE NEW TARGET INTRODUCED BY EC DIRECTIVE 2009/29	19

2.2.3	THE ALLOCATION OF EUAs - HARMONIZED RULES FOR THE FREE ALLOCATION AND AUCTIONING SYSTEM	20
2.2.4	SECTORS EXPOSED TO CARBON LEAKAGE; EXEMPTIONS FOR THE ELECTRICITY SECTOR; SMALL INSTALLATIONS AND HOSPITALS; NEW ENTRANTS	21
2.2.5	THE EXTENSION OF THE EU ETS TO THE AVIATION SECTOR	23
2.2.6	THE DUTIES OF OPERATORS AND OF MEMBER STATES UNDER EC DIRECTIVE 2009/29	23
2.2.7	SANCTIONS	24
2.3	DIRECTIVE 2004/101, LINKING THE EU ETS WITH CERs AND ERUs	25
2.4	COMMISSION REGULATION 601/2012 AND COMMISSION REGULATION 600/2012 OF 21 JUNE 2012	26
2.5	GREENHOUSE GAS MONITORING AND REPORTING - DECISION 280/2004/EC	27
3	THE IMPLEMENTATION OF THE EU ETS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA	29
3.1	LEGAL FRAMEWORK	30
3.2	NATIONAL COMPETENT AUTHORITY	32
3.3	THE VERIFICATION BODY	34
3.4	INSTITUTIONAL AGREEMENT	35
3.5	THE GHG INVENTORY IN ACCORDANCE WITH THE UNFCCC AND GHG MONITORING AND REPORTING IN ACCORDANCE WITH DECISION 280/2004/EC	36
4	THE FOUR MAIN STEPS TO BE UNDERTAKEN IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EU ETS	37
4.1	LEGAL FRAMEWORK	38
4.1.1	THE NATIONAL COMPETENT AUTHORITY	39
4.1.2	THE LIST OF INSTALLATIONS	40
4.1.3	GHG PERMITS AND OPERATORS DUTIES	41

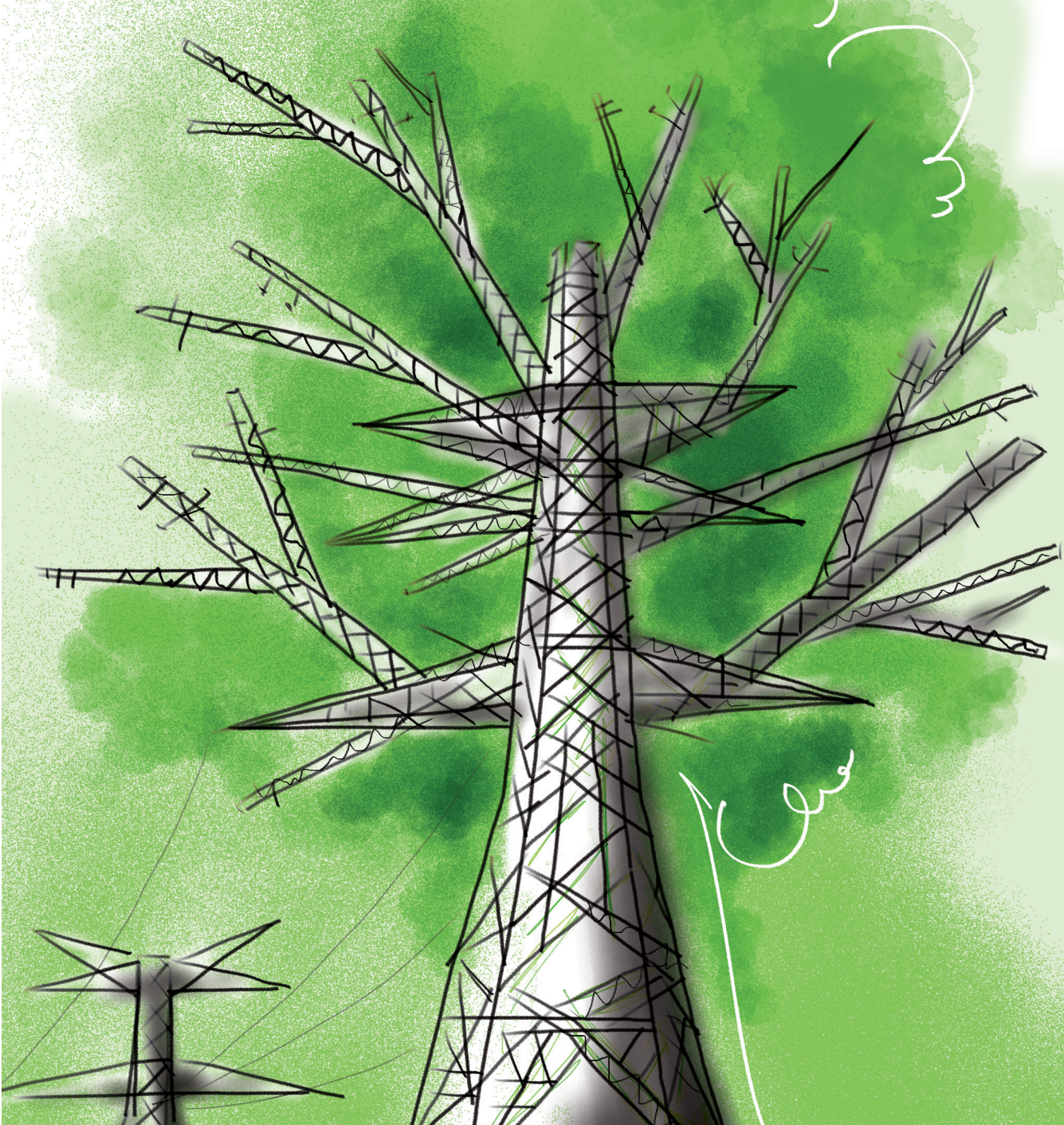
4.1.4	THE EU ETS NATIONAL REGISTRY	41
4.1.5	VERIFICATION BODIES:	42
4.1.6	OTHERS	43
4.2	THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK	44
4.3	CAPACITY BUILDING	46
5	CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS	47
6	ANNEX 1	51

LIST OF ABBREVIATIONS

CCS	Carbon Capture and Storage
CDM	Clean Development Mechanism
CERs	Certified Emission Reductions
CITL	Community Independent Transaction Log
DNA	Designated National Authority
EA “BAS”	Executive Agency “Bulgarian Accreditation Service”
EARM	Energy Agency of the Republic of Macedonia
EEA-EFTA	European Economic Area - European Free Trade Association
ERUs	Emission Reduction Units
EU	European Union
EU ETS	European Union Emissions Trading System/Scheme
EUAs	European Union Allowances
GHG	Greenhouse gases
IARM	Accreditation Institute of the Republic of Macedonia
IMCCC	Inter-Ministerial Commission on Climate Change
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control
JI	Joint Implementation
KP	Kyoto Protocol
MAKLAB	Macedonian Association of Laboratories
MEET	Ministry of Economy, Energy and Tourism (Republic of Bulgaria)
MEPP	Ministry for the Environment and Physical Planning (Republic of Macedonia)
MF	Ministry of Finance (Republic of Bulgaria)
MOEW	Ministry of Environment and Water (Republic of Bulgaria)
MRDPW	Ministry of Regional Development and Public Works (Republic of Bulgaria)
MRG	Guidelines for the monitoring and reporting of greenhouse gas emissions
MRV	Monitoring, reporting and verification
MS	Member States
NAP	National Allocation Plan
NCCC	National Committee on Climate Change
NGO	Non-Governmental Organization
NSI	National Statistical Institute (Republic of Bulgaria)
SENPI	State Environmental Nature Protection Inspectorate (Republic of Macedonia)
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
VB	Verification Body

1

INTRODUCTION

The EU Emissions Trading System (EU ETS) is a cornerstone of the European Union's policy to combat climate change and its key tool for the cost-effective reduction of industrial greenhouse gas emissions (GHGs). The EU ETS is the first and largest international scheme for trading in GHG emission allowances and covers some 11,000 power stations and industrial plants in thirty different countries.

The European Union Emission Trading Scheme was formally established by EC Directive 2003/87, subsequently amended by EC Directive 2009/29.

The Republic of Macedonia was granted candidate country status for EU membership in 2005. On 18 February 2008 the Council adopted the Accession Partnership for the country, updating the previous European Partnership of January 2006. The candidate country status entails the harmonization of national legislation with the EU acquires.

The purpose of the Roadmap is to support the country in deciding the best path to take in implementing the European Union Emissions Trading Scheme that was introduced into European law with EC Directive 2003/87 and extended with EC Directive 2009/29.

This Roadmap presents the actions and measures needed to address the climate change issues relevant for the Republic of Macedonia in relation to the EU ETS.

The objective of this Roadmap is to provide the Ministry of Environment and Physical Planning with approaches and steps to be taken to incorporate relevant parts of the EU ETS Directive into national legislation. It offers guidance on how to undertake the necessary institutional changes to support the implementation of the relevant parts of the EU ETS Directives and on how to prepare the key human and other resources required by the Ministry of Environment and Physical Planning and other institutions to enable the successful implementation of the EU ETS Directives and to ensure the involvement of all relevant stakeholders in the process, taking into account the fact that existing national legislation does not provide an explicit legal basis relevant to the EU ETS.

This Roadmap presents proposals on recommendable options for the Republic of Macedonia. These options have been identified by means of gap analyses of the national legal and institutional frameworks for monitoring, reporting and verification of GHG emissions and from analysis of the experiences gained by the Republic of Bulgaria in implementing the EU Acquis on Emission Trading within its legal system.

This Roadmap identifies the most appropriate national legal basis for the EU ETS and presents an analysis of the most relevant legal and technical issues arising from EC Directives 2003/87 and 2009/29 and their implementation. This analysis includes coverage of the following areas: the national authorities/institutions competent for releasing GHG permits; the correct procedures for issuing GHG permits; the duties of operators subject to the EU ETS system; the requirements of the verification bodies and laboratories used for fuels, materials and production analysis, mechanisms and authorities for holding the national EU ETS registry.

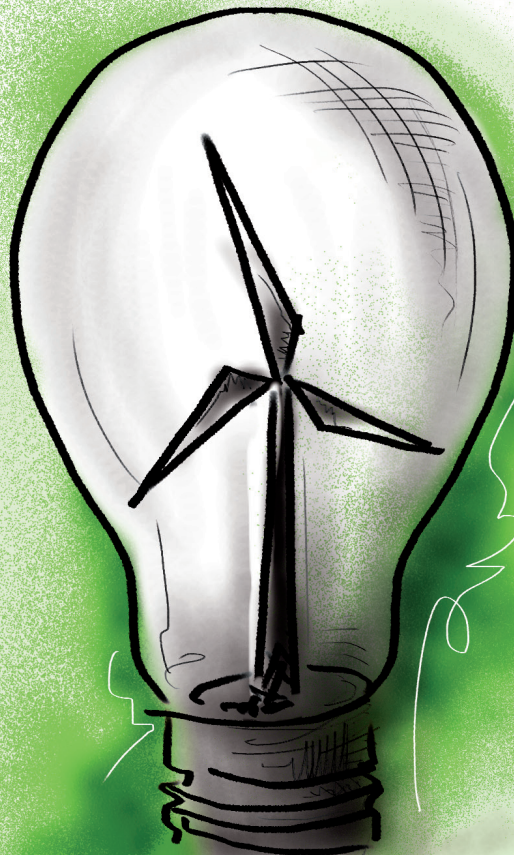
Following this analysis and taking into account its outcomes, the Roadmap concludes with practical proposals and recommendations on the approaches and steps that the Republic of Macedonia should take to introduce the EU ETS Directive.

2

**THE LEGAL BASIS OF THE EU ETS
- DIRECTIVE 2003/87, DIRECTIVE
2009/29. ADDITIONAL LEGISLATIVE
ACTS IN RELATION TO CLIMATE CHANGE.**

2.1 DIRECTIVE 2003/87 AND THE EU ETS

2.1.1 THE EU ETS: THE AIM, STRUCTURE AND FUNCTIONING OF THE EU CAP & TRADE SYSTEM

The EU Emissions Trading System is the EU's main instrument for fulfilling its commitments under the Kyoto Protocol. The scheme for trading in GHG emission allowances was established with Community Directive 2003/87/EC of the European Parliament and Council.

The EU Emissions Trading System was launched on 1 January 2005. The first trading period from 2005–2007 was a 'learning by doing' phase to prepare for the crucial second trading period. The second trading period began on 1 January 2008 and runs for five years until the end of 2012. The importance of the ongoing second trading period stems from the fact that it coincides with the first commitment period of the Kyoto Protocol, during which the EU and other industrialised countries must meet their targets to limit or reduce GHG emissions. For the second trading period, EU ETS emissions have been capped at around 6.5% below 2005 levels to help ensure that the EU as a whole and individual Member States deliver on their Kyoto commitments.

Since 1 January 2005, installations in Member States covered by the Directive have started reducing their carbon dioxide emissions to the levels set for the 2005–2007 and 2008–2012 periods.

The EU ETS works in accordance with the 'cap and trade' principle. This means there is a 'cap' or limit on the total amount of certain greenhouse gases that can be emitted by factories, power plants and other installations in the trading system. Within this cap, companies receive emission allowances which they can sell to or buy from one another as needed. The limit on the total number of available allowances ensures that they have a value.

At the end of every year, each company must surrender enough allowances to cover all its emissions, and failure to do so will incur heavy fines. If a company reduces its emissions, it can keep the spare allowances to cover its future needs or else sell them to another company that is short of allowances. Trading in emission allowances provides flexibility for the owners of installation in their efforts to reduce emissions most efficiently and in accordance with their development strategies.

The number of allowances is reduced over time so that total emissions fall. In 2020, emissions from EU ETS installations will be 21% lower than in 2005.

The Scheme's main elements include the following:

1. The allocation of emission allowances by means of National Allocation Plans for the period 2005–2012. For the third trading period from 2013 to 2020 there will no longer be any national allocation plans; instead, the allocation will be determined directly at EU level by implementing the harmonized free allocation methodology for the EU ETS after 2012.

2. The issuing of GHG emissions permits and monitoring plans to each installation.
3. The monitoring, verification and reporting of emissions.
4. Registries to ensure the accounting of transactions concerning emissions allowances.
5. Compliance control and penalties.

2.1.2 THE DUTIES OF MEMBER STATES UNDER EC DIRECTIVE 2003/87: NATIONAL ALLOCATION PLANS & GHG PERMITS

2.1.2.1 NATIONAL ALLOCATION PLANS

The National Allocation Plans (NAPs) set out the total quantity of GHG emission allowances that Member States can grant to companies in the first trading period from 2005 to 2007 and the second trading period from 2008–2012. Before the start of the first and the second trading periods, each Member State had to decide how many allowances to allocate in total for the trading period and how many allowances would be received by each installation covered under the Emissions Trading System.

Each Member State forwarded its NAP to the Commission for evaluation, possible revision and approval. Only NAPs that received approval from the Commission were implemented by Member States.

2.1.2.2 NATIONAL REGISTRY

Registries are standardised electronic databases ensuring the accurate accounting of the issuance, holding, transfer and cancellation of emission allowances. As a signatory to the Kyoto Protocol in its own right, the Community is also obliged to maintain a registry, the Community Registry, which is distinct from the registries of Member States.

Article 19 of EC Directive 2003/87 states: “Member States shall provide for the establishment and maintenance of a registry in order to ensure the accurate accounting of the issue, holding, transfer and cancellation of allowances. Member States may maintain their registries in a consolidated system, together with one or more other Member States.”

On receiving the Commission’s approval of the NAP, the competent authority of the Member State must adopt the final allocation to installations and consequently allocate the European Union Allowances (EUAs) to the operator’s accounts in the national registry established according to Article 19 of EC Directive 2003/87, Council Decision 2005/166m and EC Regulation 994/2008. The competent national authority must also release a proportion of the allowances allocated for the current period by the 28th of February each year

2.1.2.3 GHG PERMITS

Member States must ensure that none of the activities covered by Annex I to the EU ETS Directive is undertaken from 2005 onwards unless the operator holds a GHG permit issued by the competent national authority.

The competent authority appointed by the Member State may issue the GHG permit. The GHG permit will contain the following:

- the name and address of the operator
- a description of the activities and emissions of the installation
- monitoring requirements, specifying the methodology and frequency of monitoring
- reporting requirements
- an obligation to surrender allowances equal to the total emissions of the installation in each calendar year, as verified in accordance with Article 15 of the EC Directive 2003/87, within four months following the end of that year

Article 6 stipulates that Member States may issue a GHG permit only if the operator is capable of monitoring and reporting emissions. Such duties of monitoring and reporting on the part of the operator are paramount requirements of EC Directive 2003/87.

2.1.3 THE OPERATOR'S DUTIES: GHG PERMIT APPLICATIONS, MONITORING, REPORTING AND VERIFICATION, AND THE DUTY OF SURRENDERING EUAs

2.1.3.1 GHG PERMIT APPLICATIONS:

Industrial installations and aircraft operators covered by the EU ETS are required to apply for the issuing of GHG permits. They need to receive an approved GHG permit and monitoring plan from the competent authority, according to which they monitor and report their emissions throughout the year in an annual GHG emissions report. In the case of industrial installations, the monitoring plan forms part of the approved GHG permit.

Any planned change in the nature, functioning or extension of the installation must be communicated by the operator to the competent national authority for proper updates to the GHG permit (Article 7).

2.1.3.2 MONITORING, REPORTING AND VERIFICATION:

It is essential to fulfil the obligation of monitoring, reporting and verification (MRV) so as to enable the competent national authority to assess the operator's compliance with the GHG emissions cap and therefore to verify if the quantity of EUAs surrendered each year corresponding to the operator's real GHG emissions registered in the preceding year. The verification phase is especially important. The annual GHG emissions report submitted by the operator to the competent national authority in

accordance with Article 14 must be verified by an independent accredited verifier before the 31st of March of each year.

Once verified, operators must surrender the equivalent number of allowances by the 30th of April of the same year. Common rules for monitoring and reporting and for the accreditation of verifiers and the verification of annual emissions reports are important for ensuring the quality of the annually reported emissions and the credibility of the data.

In accordance with the EU ETS Directive, the Commission has adopted Guidelines for the Monitoring and Reporting of GHG Emissions, known as the MRG. In accordance with the Guidelines for the monitoring and reporting of greenhouse gas emissions MRG, the monitoring and reporting requirements are part of the GHG permits and must be implemented by the operators.

The original guidelines were adopted in 2004 for the first trading period (2005–2007) and last revised in 2007 for the second trading period (2008–2012). For the third trading period from 2013 to 2021 and onwards, the EU ETS MRV will be required to comply with two new Commission Regulations: one specific regulation for monitoring and reporting and another regulation for verification and accreditation.

The Commission is currently in the process of revising the existing guidelines in order to make them clearer and more transparent, as well as easier to be applied and implemented. The monitoring and reporting procedures will consequently be harmonised in all the Member States while the services provided by accredited verifiers will be more reliable and cost-effective.

In order to promote administrative efficiency and a harmonized approach in the Member States, the Commission has also published electronic templates for monitoring plans and reports for tonne-kilometre data and annual emissions from aviation activities.

The new Commission Regulations, 601/2012 and 600/2012 of 21 June 2012, set out the rules for the monitoring and reporting of GHG emissions and activity data and provisions for the verification of reports submitted pursuant to Directive 2003/87/EC and for the accreditation and supervision of verifiers. (See Section 2.4.)

2.1.3.3 THE DUTY OF SURRENDERING EUAs:

In accordance with Article 6(e), the GHG permit will state the obligation to surrender allowances equal to the total emissions of the installation in each calendar year, as verified in accordance with Article 15. This obligation is to be met by the 30th of April of that year. An equivalent provision is given in Article 12.3 prescribing the surrender of allowances.

Any operator with an installation that has emitted a quantity of CO₂ exceeding the EUAs allocated for that year will comply with the cap on their allowances by buying extra EUAs in the market from brokers, banks, intermediaries, or simply and directly from other operators who have put in place measures to lower their emissions and therefore did not use all of their EUAs and may sell the surplus they do not need to surrender.

This market-based mechanism, which is the founding structure of the EU ETS, is regulated by Article 12 of EC Directive 2003/87 on the transfer, surrender and cancellation of EU allowances.

The EUAs may be transferred by operators within the EU, and, under certain conditions by operators from Third Countries. Once surrendered in compliance with Article 12.3, the EUAs will be cancelled to avoid any chance of their being used more than once.

All movements of EUAs, including their issue, allocation, transfer by purchase, and cancellation, must be traced in a reliable and transparent manner by means of the registries established by each Member State and connected with the Community Independent Transaction Log (CITL), the EU register that constitutes the hub of the registries system and is administered by the Commission.

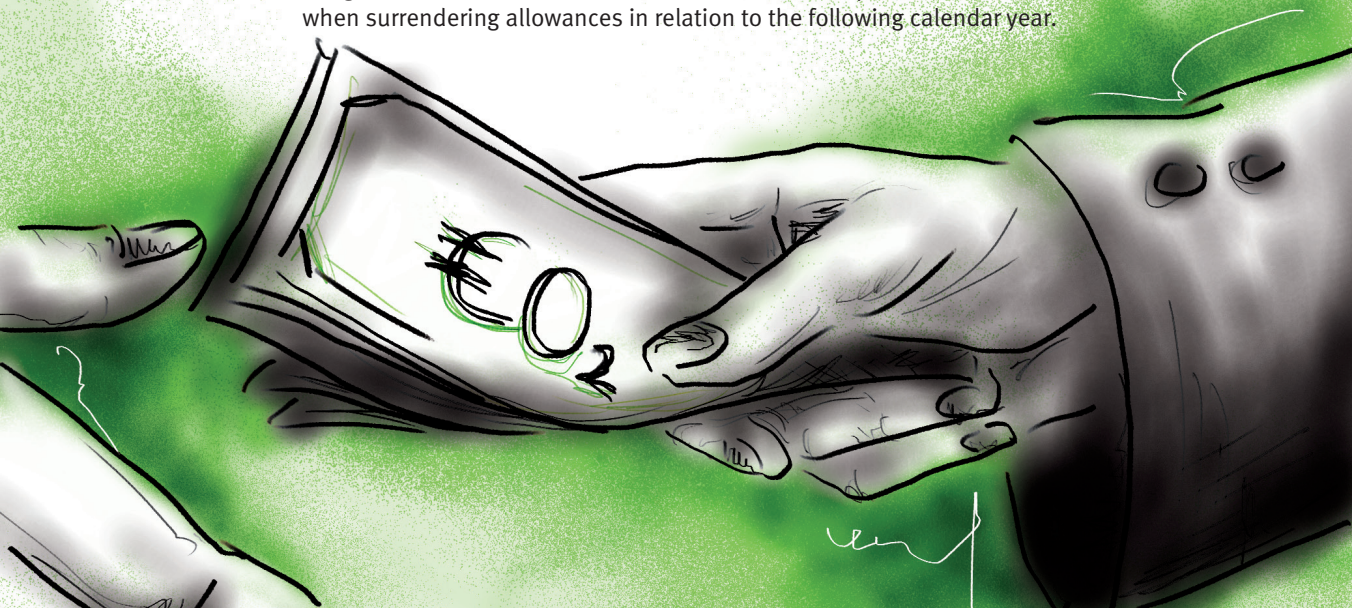
Allowances will be valid for emissions during the period for which they are issued.

2.1.4 Sanctions

Any operators whose annual GHG emissions report has not been duly verified or has received a negative verification by the 31st of March of each year may not transfer allowances until verification takes place with a satisfactory outcome.

In addition, a pecuniary sanction of 100 will be imposed on the operator for each tonne of carbon dioxide equivalent emitted by the installation for which the operator has not surrendered sufficient allowances by the 30th of April of each year (i.e. when the operator has not surrendered a number of EUAs correspondent to their CO₂ emissions verified in the preceding year).

Payment of the penalty for excess emissions will not release the operator from the obligation to surrender an amount of allowances equal to those excess emissions when surrendering allowances in relation to the following calendar year.

2.2 EC DIRECTIVE 2009/29

2.2.1 GENERAL PROVISIONS

The European Council of March 2007 endorsed a strong political commitment to reducing greenhouse gases and to adopting an integrated approach in preventing and tackling the negative effects of climate change.

In January 2008 the EU Commission put forward a set of legislative proposals aimed at implementing the Conclusion of the European Council. Such a proposal was finally adopted in June 2009 and is commonly known as the EU Climate & Energy Package.

This package, also known as the 20-20-20 legislative package, is composed of four main pieces of legislation with the overall aim of achieving a 20% reduction in levels of EU GHG emissions in 2020 (compared to 1990 levels) and a 20% reduction in primary EU energy use compared to originally projected levels.

The 20-20-20 package includes:

1. EC Directive 2009/28 on the promotion of Renewable Energy Sources with the target of achieving a 20% share of renewable energy in the EU's final gross consumption of energy by 2020;
2. EC Decision 406/2009 on the efforts of the EU Member States to reduce their GHG emissions from sectors not covered by the EU ETS (burden-sharing decision);
3. EC Directive 2009/31 on Carbon Capture and Storage;
4. EC Directive 2009/29 on the revised EU ETS.

Focusing attention on EC Directive 2009/29, we may summarize that this Directive aims at implementing the EU commitment to a 20% reduction in its GHG emissions by 2020 (compared to 1990 levels), or 30% reduction in emissions if an International Agreement is reached in the near future defining the respective responsibilities and capabilities of developed and developing countries. The Directive also endorses the belief that all economic sectors must contribute to the fight against climate change and that the current actions taken at EU and International levels are not sufficient to ensure that the annual increase in the global mean temperature will not exceed 2°C above pre-industrialized levels.

Starting from the assumption that more effective efforts and actions are needed to contribute to achieving the goals of the UNFCCC and the Kyoto Protocol, the new EU ETS Directive sets the long-term objective of achieving a 20% reduction in EU GHG emissions by 2020 (and even more in the event that an International Agreement will be reached) through the introduction of a stricter cap in the EU ETS than the one set by EC Directive 2003/87.

The Directive therefore proposes a more streamlined and harmonized ETS system throughout the EU. This would leave some aspects of the basic structure of the previous

Cap & Trade system unchanged while introducing some important novelties to improve and reinforce the system and to trigger its economic opportunities.

The new EU ETS will continue to rely upon a cap of EUAs set for the activities identified in Annex I (now broadened), as well as on their duty to apply for a GHG permit and to surrender an amount of EUAs each year equal to their real, monitored, reported and verified emissions. Obviously, the possibility of trading in EUAs remains untouched as a key mechanism for the functioning of the EU ETS.

EC Directive 2009/29 states that the EUAs allocated to activities under the EU ETS must fall to 21% below their 2005 emission levels by 2020 in order to achieve the 20% reduction in GHG emissions compared to 1990 levels within the same deadline.

The main amendments introduced in EC Directive 2009/29 can be summarized as follows:

- The inclusion of new sectors and gases, broadening the scope of Annex I.
- A harmonized approach with a total emissions limit (a single EU cap) to replace the 27 national limits.
- A reserve for new entrants, set at the EU level (5% of the total quantity of distribution).
- A provision that allowances issued from 1 January 2013 onwards will be held in the Community Registry instead of in national registries.
- A gradual increase in auctioned allowances on behalf of free allocation. The main tool of EUAs allocation is auctioning rather than free-of-charge allocation.
- Free allowances will be allocated on the basis of harmonised rules.
- Carbon Capture and Storage (CCS) is included in the EU ETS.
- No free allowances for electricity producers. Trading in 100% allowances for electricity.
- An option of allocating a limited number of free allowances to power generators for a transitional period are allowed as derogation for the countries which meet some special requirements.

The total quantity of allowances to be auctioned by each Member State will be composed as follows:

1. Eighty-eight per cent of the total quantity of allowances to be auctioned will be distributed amongst Member States in shares identical to the share of verified emissions under the Community scheme for 2005 or the average of the period from 2005 to 2007, whichever is highest, of the Member State concerned.
2. Ten per cent of the total quantity of allowances to be auctioned will be distributed amongst certain Member States for the purpose of solidarity and growth within the Community, thereby increasing the amount of allowances that those Member States auction under point (a) by the percentages specified in Annex IIa to EC Directive 2009/29.
3. Two per cent of the total quantity of allowances to be auctioned will be distributed amongst Member States whose GHG emissions in 2005 were at least

20% below their emissions in the base year applicable to them under the Kyoto Protocol. The distribution of this percentage amongst the Member States concerned is set out in Annex IIb to EC Directive 2009/29.

2.2.2 NEW SECTORS AND GASES, THE SINGLE EU CAP, AND THE NEW TARGET INTRODUCED BY EC DIRECTIVE 2009/29

New sectors and gases

Since its launch in 2005, the EU Emissions Trading System has covered power stations and other combustion plants, oil refineries, coke ovens, iron and steel plants, and installations producing cement, glass, lime, bricks, ceramics, pulp, paper and board. In terms of greenhouse gases, the System currently covers only carbon dioxide emissions.

As from 2013, the scope of the ETS will be extended to include other sectors and greenhouse gases. For example, it will include CO₂ emissions from installations producing bulk organic chemicals, hydrogen, ammonia and aluminium, as well as emissions of nitrous oxide (N₂O) from the production of nitric, adipic and glycolic acid and perfluorocarbons from the aluminium sector. Installations performing activities which result in these emissions will be included in the EU ETS as from 2013.

A single EU cap and the new target introduced

One of the most striking changes introduced is the disappearance of National Allocation Plans (NAPs) and the consequent adoption of an EU-wide cap of EUAs. This is in part because the NAPs developed in the first and second periods of the EU ETS proved to be too complicated, lacking in transparency and likely to endanger the harmonization of the Cap & Trade market.

Therefore, according to Article 9 of EC Directive 2009/29, the EU Commission will publish the absolute EU-wide quantity of EUAs for 2013 based on the total quantities of allowances issued or to be issued by the Member States in accordance with the Commission's Decisions on their national allocation plans for the period from 2008 to 2012.

The cap for the year 2013 has been determined at 2,039,152,882 allowances, i.e. just under 2.04 billion allowances.

The cap will decrease each year by 1.74% of the average annual total quantity of allowances issued by the Member States in 2008–2012. In absolute terms, this means that the number of allowances will be reduced annually by 37,435,387. This annual reduction will continue beyond 2020 but may be subject to revision not later than 2025.

In the event that the EU decides to move to a 30% reduction target, the cap will need to be revised. The present decision reflects the target of a 20% reduction from 1990 levels as enshrined in current legislation. This translates into a 21% cut in emissions from installations in the EU ETS by 2020 as compared with 2005 levels.

Aviation is not included in this decision. The cap to be allocated to aircraft operators will be determined by a separate decision of the Commission, as requested in the legislation that will bring aviation into the EU ETS as from 2012.

2.2.3 THE ALLOCATION OF EUAs - HARMONIZED RULES FOR THE FREE ALLOCATION AND AUCTIONING SYSTEM

The EU Emissions Trading System enables participating installations such as factories and power plants to receive emission allowances (specifying a certain amount of greenhouse gases that they are allowed to emit) which they can sell to or buy from one another as needed. While the auctioning of carbon allowances has been limited during the first and second trading periods, it will become the main allocation method as of 2013.

During the first trading period (2005 to 2007) and second trading period (2008 to 2012), Member States have auctioned only very limited quantities of carbon allowances. From the start of the third trading period in 2013, about half of the allowances are expected to be auctioned. Auctioning is the most transparent allocation method, allowing market participants to acquire the allowances concerned at market price.

The revision of the Emission Trading Directive foresees a fundamental change as from the third trading period starting in 2013. The auctioning of allowances will be henceforth be the rule rather than the exception. No allowances will be allocated free-of-charge for electricity production, with only limited and temporary options for exemption from this rule.

Sectors and sub-sectors found to be exposed to a significant risk of carbon leakage (see Section 2.2.4) will receive free allowances based on ambitious benchmarks, but such allocations will be phased out for industries that are not exposed to such leakage. These rules imply that at least half the total number of allowances is expected to be auctioned as from 2013.

Auctions will be designed to ensure full, fair and equitable access for small and medium-sized enterprises covered by the EU ETS and for low emitters. All participants should have access to the same information at the same time and an appropriate legal framework should be in place to minimise any risk of money laundering, terrorist financing, financial crime, insider dealing or market manipulation. Organizing and participating in auctions should be cost-efficient and any undue administrative costs should be avoided. The Commission's Auctioning Regulation seeks to ensure these objectives.

The Auctioning Regulation provides for the Member States and the Commission to jointly procure a common platform to auction emission allowances on behalf of the Member States. A common auction platform is expected to be the most cost-efficient approach for Member States and bidders. The Commission considers that a common platform is the best means of ensuring respect for the principles of non-discrimination, transparency and simplicity, as well as the best guarantees for full, fair and equitable access to low emitters and to small and medium-sized enterprises covered by

the EU ETS. Moreover, the common platform approach is seen as the most effective way to minimise the risks of market abuse.

Nevertheless, Member States that wish to appoint an auction platform of their own are allowed to do so, since the Regulation provides adequate rules for the functioning of such auction platforms and their coordination with the common auction platform.

2.2.4 SECTORS EXPOSED TO CARBON LEAKAGE; EXEMPTIONS FOR THE ELECTRICITY SECTOR; SMALL INSTALLATIONS AND HOSPITALS; NEW ENTRANTS

Carbon Leakage

One of the most important new measures requires the Commission to determine the sectors or sub-sectors deemed to be exposed to a significant risk of carbon leakage.

According to EU legislation (Article 10a of the revised Directive), a sector or sub-sector is deemed to be exposed to a significant risk of carbon leakage if risk exist for outsourcing of the production in countries not covered by EU ETS.

According to the Directive, production from sectors deemed to be exposed to a significant risk of carbon leakage will receive comparatively more free allowances than other sectors. Free allowances will in principle be allocated based on product-specific benchmarks for each relevant product.

Derogation for the Electricity sector

Article 10c of the revised EU ETS Directive contains an exception to the rule that power generators will no longer receive free allowances and will be required to buy them. This Article provides for the option of allocating a limited number of free allowances to power generators for a transitional period.

This option was introduced as part of an overall compromise which led to agreement on the ‘climate and energy package’.

The main motivation of the Member States who asked for this provision appears to have been a desire to prevent excessively steep increases in electricity prices. Another factor was to help the power sectors in these countries cope more easily with the costs of making the transition to less carbon-intensive electricity generation.

The Directive requires installations benefiting from free allocation under this exemption to invest in projects designed to modernise electricity generation in the Member State concerned. The value of such investments should mirror the value of the free allocations.

Private households

An exception to benchmark-based allocations has been adopted for district (centralized) heating systems that serve private households. This rule allows the allocation of more free EUAs to the heat producers that supply heat to households in order to avoid sharp increases in the prices of heat energy.

Small installations and hospitals

A large number of installations emitting relatively low amounts of CO₂ are currently covered by the ETS and concerns have been raised about the cost-effectiveness of their inclusion. As from 2013, Member States will be allowed to remove these installations from the ETS under certain conditions. The installations concerned are those whose reported emissions were lower than 25,000 tonnes of CO₂ equivalent in each of the three years preceding the year of application. For combustion installations, an additional capacity threshold of 35MW applies. In addition, Member States are given the possibility of excluding installations operated by hospitals. The installations may be excluded from the ETS only if they are covered by measures that will achieve an equivalent contribution to the reduction of emissions.

New entrants

Five percent of the total quantity of allowances will be placed in a reserve for new installations or airlines that enter the system after 2013 ('new entrants'). The allocations from this reserve should mirror the allocations to corresponding existing installations.

In accordance with EC Directive 2009/29, Article 3(h), a 'new entrant' is defined as follows:

- any installation that conducts one or more of the activities indicated in Annex I and which obtained a GHG emissions permit for the first time after 30 June 2011;
- any installation carrying out an activity included in the Community scheme pursuant to Article 24 (1) or (2) for the first time; or
- any installation which has been granted a significant extension since 30 June 2011.

A part of the reserve for new entrants, amounting to 300 million allowances, will be made available to support investments in up to twelve demonstration projects using carbon capture and storage technology and demonstration projects using innovative renewable energy technologies.

In principle, any allowances remaining in the reserve will be distributed to Member States for auctioning. The distribution will take into account the extent to which installations in Member States have already benefited from this reserve.

2.2.5 THE EXTENSION OF THE EU ETS TO THE AVIATION SECTOR

Since the start of 2012, emissions from all domestic and international flights that arrive at or depart from EU airports are covered by the EU Emissions Trading System. In addition to the 27 EU Member States, the EU ETS for aviation covers three EEA-EFTA states (Iceland, Liechtenstein and Norway) and will extend to Croatia by 1 January 2014 due to the country's planned accession to the EU on 1 July 2013. It will thus soon cover 31 countries.

82% of the allowances will be given free to aircraft operators and 15% of the CO₂ allowances are to be allocated by auctioning. The remaining 3% will be allocated to a special reserve for later distribution to fast-growing airlines and new entrants into the market.

The free allowances will be allocated by a benchmarking process that accounts for number of passengers and freight carried and the total distance flown of each operator in 2010.

The EU ETS will cover any aircraft operator, whether EU- or foreign-based, operating international flights on routes to or from or between EU airports. All airlines will thus be treated equally. Very light aircraft will be exempt, as will military, police, customs and rescue flights, flights on state and government business, and training or testing flights.

To reduce administrative costs, each operator will be administered by a single Member State regarding emissions from the total of its flights to, from and within the EU.

2.2.6 THE DUTIES OF OPERATORS AND OF MEMBER STATES UNDER EC DIRECTIVE 2009/29

Some aspects of the EU ETS remain unchanged after the latest revision.

No updates have been introduced to the obligation on the operator to surrender every year by the 30th of April a quantity of EUAs corresponding to their GHG emissions, properly monitored, reported and verified. No change has been made in the obligation on each Member State to issue a proportion of EUAs by the 28th of February and to cancel the EUAs properly surrendered.

Allowances issued from 1 January 2013 onwards shall be valid for emissions during periods of eight years beginning on 1 January 2013.

Four months after the beginning of each period, allowances from the previous period, which are no longer valid and have not been surrendered and cancelled, shall be cancelled by the competent authority. Member States shall issue allowances to persons for the current period to replace any allowances held by them which are cancelled in this way.

The bankability and validity of the EUAs remains unchanged with respect to what was envisaged in EC Directive 2003/87.

The following are some of the aspects of the EU ETS which have changed as a result of the revision to the Directive:

- The competent authority must review and make any appropriate amendments to the GHG permit at least once every five years.
- Member States may allow operators to update monitoring plans without changing the GHG permit. Operators must submit any updated monitoring plans to the competent authority for approval.
- The obligation to maintain a register recording all issuances, transactions and cancellations of EUAs remains unchanged except for the new stipulation that allowances issued from 1 January 2012 onwards must be held in the Community Registry for the execution of processes pertaining to the maintenance of the holding accounts opened in the Member State and the allocation, surrender and cancellation of allowances under Commission Regulation 994/2008. However, Member States may also keep their own national registries.

2.2.7 SANCTIONS

The basic principles of the system of sanctions for operators not complying with the duty to surrender the quantity of EUAs due by the 30th of April each year has not been changed by EC Directive 2009/29. As well as the ‘name & shame’ sanction, the Directive retains a monetary sanction of 100 Euros for each tonne of carbon dioxide equivalent emitted by an installation for which the operator has not surrendered sufficient allowances.

2.3 DIRECTIVE 2004/101, LINKING THE EU ETS WITH CERs AND ERUs

EC Directive 2004/101 applies to the second period of the EU ETS (2008–2012) under EC Directive 2003/87, amending it in order to allow operators covered by Annex I of EC Directive 2003/87 to use a limited number of ERUs (credits generated by JI) and CERs (credits generated by CDM) to satisfy their EU ETS CAP as fixed in the NAP, thus creating a ‘link’ between the EU ETS EUAs and the KP (hence EC Directive 2004/101 is also known as the ‘linking Directive’).

Since Member States cannot carry over CERs and ERUs held by operators between commitment periods under international agreements (‘banking’ of CERs and ERUs) before 2015, Member States must allow operators to exchange such CERs and ERUs issued in respect of emission reductions before 2012 for EUAs valid from 2013 onwards. However, as Member States should not be obliged to accept CERs and ERUs when it is not certain that they will be able to use these towards their existing international commitments; this requirement should not extend beyond 31 March 2015. Operators should be provided with the same certainty concerning such CERs issued from projects that have been established before 2013 in respect of emission reductions from 2013 onwards.

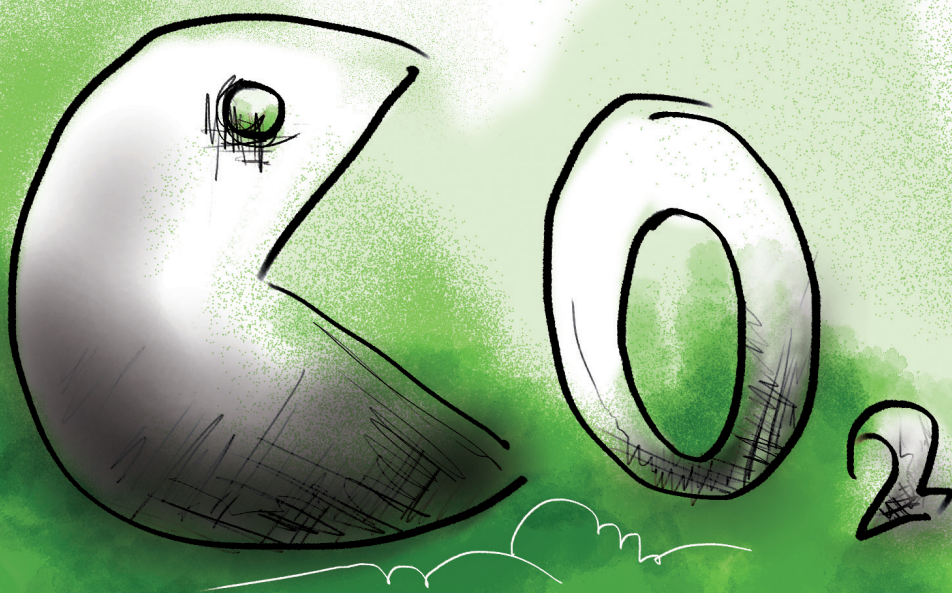
In any event, the use of such CERs and ERUs within the EU ETS must not undermine the fulfilment of the EU commitment to a 20% reduction of GHGs by 2020 but should rather contribute to its achievement.

When the Republic of Macedonia becomes an EU member state, as a Non-Annex 1 Party, the country will probably be able to continue to implement CDM projects.

2.4 COMMISSION REGULATION 601/2012 AND COMMISSION REGULATION 600/2012 OF 21 JUNE 2012

Commission Regulation 601/2012 of 21 June 2012 lays down rules for the monitoring and reporting of GHG emissions and activity data pursuant to Directive 2003/87/EC in the trading period of the European Union Emissions Trading Scheme commencing on 1 January 2013 and in subsequent trading periods.

Commission Regulation 600/2012 of 21 June 2012 lays down rules and provisions for the verification of reports submitted pursuant to Directive 2003/87/EC and for the accreditation and supervision of verifiers. It also specifies, without prejudice to Regulation (EC) No 765/2008, provisions for the mutual recognition of verifiers and peer evaluation of national accreditation bodies pursuant to Article 15 of Directive 2003/87/EC.

2.5 GREENHOUSE GAS MONITORING AND REPORTING - DECISION 280/2004/EC

The UNFCCC commits the EU and its Member States to develop, periodically update, publish and report to the Conference of the Parties national inventories of anthropogenic emissions by sources, and removals by sinks, of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer (greenhouse gases), using comparable methodologies agreed upon by the Conference of the Parties.

In accordance with Paragraph 1 of Article 3 from the European Parliament and Council's Decision 280/2004/EC of February 11 2004 concerning the mechanism for monitoring GHG emissions in the Community and the execution of the Kyoto Protocol, all Member States are required to report individual GHG inventories prepared in accordance with UNFCCC reporting guidelines to the Commission by 15 January every year

For the purpose of assessing projected progress, and in accordance with Paragraph 2 of Article 3 from Decision 280/2004/EC, all Member States are required to report the following data to the Commission by the 15th March every second year:

- information on national policies and measures which limit and/or reduce GHG emissions by sources or enhance removals by sinks, presented on a sectoral basis for each greenhouse gas;
- national projections of GHG emissions by sources and their removal by sinks, organised by gas and by sector;
- information on measures being taken or planned for the implementation of relevant Community legislation and policies, and information on legal and institutional steps to prepare to implement commitments under the Kyoto Protocol and information on arrangements for, and national implementation of, compliance and enforcement procedures;
- and information on institutional and financial arrangements and decision-making procedures to coordinate and support activities related to participation in the mechanisms under Articles 6, 12 and 17 of the Kyoto Protocol, including the participation of legal entities.

Furthermore, in accordance with Decision 589/2007/EC which establishes guidelines for the monitoring and reporting of GHG emissions pursuant to Directive 2003/87/EC of the European Parliament and Council, some operators must apply country-specific parameters for the respective fuel as reported by the Member State in its latest national inventory submitted to the Secretariat of the UNFCCC.

In addition, during the preparation of the GHG Inventory, some country-specific parameters can be determined based on verified annual reports of the operators of installations in the EU ETS.

3

THE IMPLEMENTATION OF THE EU ETS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

The initial actions for the EU ETS were carried out under a project for the development of the Bulgarian National Allocation Plan (BNAP). Technical assistance for the Plan was provided by Bulgarian and Dutch consultants with funding from the PSO Programme of the Government of the Netherlands. Work on the Plan started on 5 January 2005.

The preparation of secondary legislation documents on the allocation process, permitting, monitoring, and enforcement processes, and the accreditation of verifiers were carried out under the project “Preparation of legislation for implementation of the EU Directive 2003/87 and the EU Decision 280/2004/EC in Bulgaria”, (Danish Environmental Protection Agency, 2005-2007).

All of the necessary stages to procure the GHG registry software, from the drafting of legislation to procurement and training, were carried out under a project entitled “Implementation of Commission Regulation (EC) 2216/2004 on a Standardized Transaction Registry in Bulgaria”, (Danish Environmental Protection Agency, 2005–2007).

3.1 LEGAL FRAMEWORK

The context of Bulgaria's climate policy was changed significantly with the state's accession to the EU on January 1 2007. Thenceforth it was necessary for the country's climate policy to be consistent with existing and recently adopted EU legislation in this area.

The legal basis for the implementation of the EU ETS in Bulgaria is provided in Section III of the Bulgaria Environment Protection Act, "Schemes for the Improvement of the Environmental Protection Results of Bulgaria" (State Gazette No. 77/27.09.2005, last amended State Gazette No. 36/24.04.2012).

The relevant Bulgarian secondary legislation acts related to GHG inventory and EU ETS activities are listed below:

- Regulation (adopted by the Council of Ministers) on the way and order for issuing and reviewing GHG permits from installations and monitoring by operators of installations and aircraft operators participating in the EU ETS (State Gazette No. 99/17.12.2010)
- Regulation (adopted by the Council of Ministers) on the way and order for annual report preparation and verification of annual reports of operators of installations and aircraft operators (State Gazette No. 99/17.12.2010)
- Regulation (adopted by the Council of Ministers) on the way and order of operation of the National Registry for recording the issuance, holding, transfer and cancellation of allowances for greenhouse gases (State Gazette No. 102/30.12.2010)
- Regulation (adopted by the Council of Ministers) on the way and order of organization of the National Inventories of hazardous substances from greenhouse gases in the ambient air (State Gazette No. 76/ 28.09.2010)
- Guidelines (adopted by order RD-442/17.07.2008 of the Minister of Environment and Water) for the monitoring and reporting of GHG emissions for operators of installations participating in EU ETS
- The Bulgarian National Allocation Plan (BNAP) for 2007, and the BNAP for the period 2008–2012 (adopted by the Commission with a Decision of 26 October 2007)

A new law on climate change is currently under preparation in Bulgaria. This law will regulate all activities related to Climate Change: a National System for GHG inventory, annual and biannual reports to the EC (in accordance with Decision 280/2004/EC), and the implementation of the EU ETS.

The new Law on Climate Change will regulate the implementation of the EU ETS. It will regulate activities related to:

- the allocation of allowances
- the issuing and reviewing of GHG permits,

- monitoring and reporting by the operators of installations and aircraft operators participating in the EU ETS,
- the operation of National Registry
- the activities of the administrator of the National Register
- the issue, return and cancellation of allowances for greenhouse gases
- arrangements for the closure of stationary installations
- the trading of allowances

The Law on Climate Change will regulate Joint Implementation and voluntary schemes, the reduction of GHG emissions from liquid fuels for transport, and the implementation of obligations of Member States under Decision 406/2009/EC to meet their individual commitments to reduce GHG emissions by 2020.

The new Law on Climate Change will consolidate the rules that are presently contained in numerous different regulations. It will settle the links between national legislation and EU regulatory matters. The Law will regulate mechanisms to fulfil Bulgaria's obligations under the Kyoto Protocol and subsequent international agreements.

3.2 NATIONAL COMPETENT AUTHORITY

In accordance with The Environment Protection Act, the national competent authority to apply the EU ETS in Bulgaria will be the Minister of Environment and Water or an official empowered by the Minister.

GHG PERMITS AND THE GHG MONITORING PLAN

In accordance with the Regulation on the way and order for issuing and reviewing the GHG permits of installations and monitoring by the operators of installations and aircraft operators participating in the EU ETS (State Gazette No. 99/17.12.2010), the Executive Director of the Executive Environment Agency is the authority competent to issue and review, modify, update and revoke the GHG permits and to approve, review and update the annual emissions monitoring plan and the tonne-kilometre data.

According to the Monitoring Plan (part of the approved GHG permit), the operators of installations and aircraft operators must monitor and report their emissions throughout the year.

THE EU ETS NATIONAL REGISTRY

In accordance with The Environment Protection Act, the Minister of Environment and Water will direct the establishment, functioning and maintenance of a National Registry accounting for the issuance, holding, transfer, surrender and cancellation of GHG emission allowances in accordance with the requirements of Commission Regulation (EC) No. 2216/2004 of 21 December 2004 for a standardised and secured system of registries pursuant to Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council and Decision No. 280/2004/EC of the European Parliament and of the Council, hereinafter referred to as “Regulation (EC) No. 2216/2004”. The Executive Director of the EEA acts as the administrator of the registry under Regulation (EC) No. 2216/2004. The register is located at the Executive Environment Agency and is administered by the staff of the Executive Environment Agency.

REPORTING AND VERIFICATION

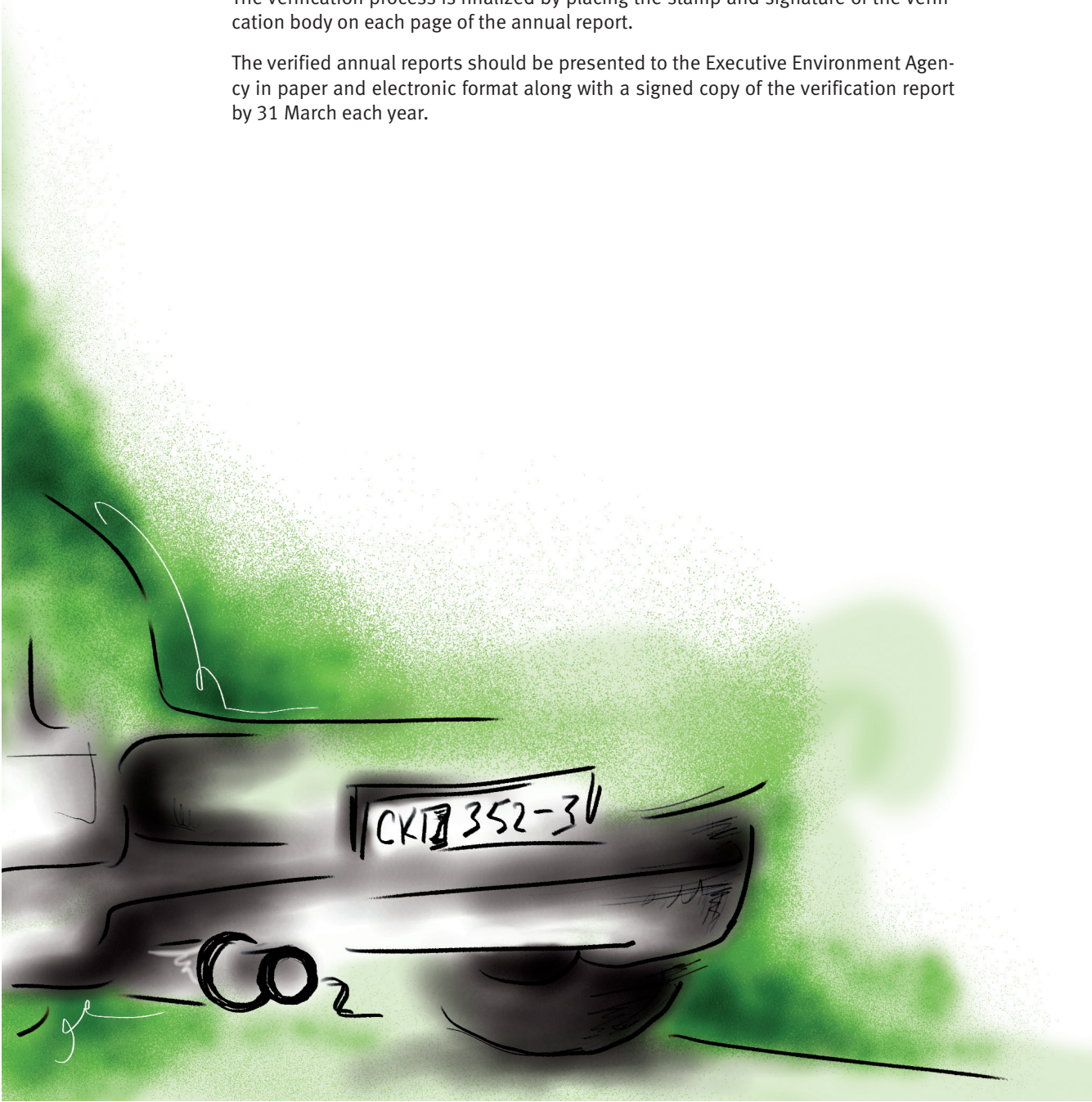
In accordance with the “Regulation on the way and order for annual report preparation and verification of annual reports of operators of installations and aircraft operators”, operators who held a GHG permit are obliged to prepare an annual report containing monitoring data on emissions of greenhouse gases emitted by the installation during the preceding year, and aircraft operators are required to prepare an annual emission report and annual tonne-kilometre report based on the Monitoring Plan approved by the competent authority.

The annual reports are subject to verification. The verification of annual reports is based on a contract between a verification body and the operator of an installation or an aircraft operator.

The findings of the verification body are reflected in the verification report. The verification opinion is a separate part of the verification report and clarifies that the annual report on greenhouse gases is satisfactory in terms of the quality, completeness and materiality of the data.

The verification process is finalized by placing the stamp and signature of the verification body on each page of the annual report.

The verified annual reports should be presented to the Executive Environment Agency in paper and electronic format along with a signed copy of the verification report by 31 March each year.

3.3 THE VERIFICATION BODY

The verification body must be accredited by the Executive Agency “Bulgarian Accreditation Service” (EA “BAS”) in accordance with the “Regulation on the way and order for annual report preparation and verification of annual reports of operators of installations and aircraft operators”, ISO 14064-3:2006, European co-operation for Accreditation “EA Guidance for the recognition of Verification bodies under EU ETS Directive” - EA-6/03 and the accreditation procedure, approved by the EA “BAS”.

- The verification body is the accredited legal person registered under Commercial Law that meets the requirements established by the “Regulation on the way and order for annual reports preparation and verification of annual reports of operators of installations and aircraft operators”.
- The Executive Agency “Bulgarian Accreditation Service” maintains a public register of accredited verification bodies, and the list is published on the website and the official bulletin of the EA “BAS”.

The verification body, accredited in accordance with the “EA Guidance for the recognition of Verification bodies under EU ETS Directive” - EA-6/03 of the body member of the European co-operation for Accreditation, can perform verification activities in the Republic of Bulgaria.

3.4 INSTITUTIONAL AGREEMENT

The introduction of the EU Emissions Trading Scheme for the first and second periods requires the country to possess a National Plan for the allocation of emission allowances. The development of the Plan was coordinated by an inter-ministerial working group (the Inter-Ministerial Working Group for the Development of the National Allocation Plan for the EU ETS) established by the ordinance of the Minister of Environment and Water No. RD-186/06.04.2005. This group included representatives of the MOEW, the MEET, the MRDPW, the MF, the NSI and representatives of NGOs: Bulgarian Chamber of Commerce and branch organizations of the industrial branches that are covered by the Scheme – Bulgarian Association of the Cement Industry, Bulgarian Branch Chamber of the Energetic, Branch Chamber of the Pulp and Paper Industry, Branch Chamber of the Glass Industry, Branch Chamber of the Iron and Steel Industry, Branch Chamber of the Chemical Industry, Bulgarian Union of the Ceramics. The Plan has been approved by the European Commission.

The Inter-Ministerial Working Group continues to coordinate the EU ETS area activities such as allocation of new entrants' reserve.

The competent authority for inter-institutional coordination is the Inter-Ministerial Commission on Climate Change (IMCCC), which aims to facilitate communication between institutions and to ensure the supervision and coordination of their activities in connection with processes in the country on climate change.

3.5 THE GHG INVENTORY IN ACCORDANCE WITH THE UNFCCC AND GHG MONITORING AND REPORTING IN ACCORDANCE WITH DECISION 280/2004/EC

As an Annex I Party to the Convention, Bulgaria annually reports its inventory of GHG emissions from the base year to the last but one year before the year of submission.

The annual inventory and reporting of GHG emissions and removals provides an information base for the planning and monitoring of climate policy. The Kyoto Protocol obliged its parties to establish a national greenhouse gas inventory system by the end of 2006. Bulgaria's National Greenhouse Gas Inventory System was set up at the beginning of 2007.

The national system produces data and background information on emissions and removals for the UNFCCC, the Kyoto Protocol and the EU Commission.

Decision 280/2004/EC of the European Parliament and of the Council concerning a mechanism for monitoring Community GHG emissions and for implementing the Kyoto Protocol obliges the Member States of the EU to participate in the compilation of the EU's common greenhouse gas inventory and other climate policy, as well as in the monitoring and evaluation of its detailed measures. This procedure involves a two-phased submission of the Member States' inventories, reporting to the Commission with 15 January and 15 March as the annual deadlines for submission.

The EU's greenhouse gas monitoring mechanism (280/2004/EC) combines information on annual emission inventories, climate strategy and evaluation of the effects of policy measures and planning of new measures within a dynamic process. The Commission's decisions on the provisions and rules for implementing the monitoring mechanism (29 October 2004 and 10 February 2005) specify in detail the content of the reports to be submitted to the Commission. The rules and modalities for reporting greenhouse gas inventory data are based on those which apply to reporting under the UNFCCC and Kyoto Protocol, supplemented with provisions for reporting to enable assessment of the current and projected progress of the Community and its Member States in meeting their commitments under the UNFCCC and the Kyoto Protocol.

In accordance with the Regulation on the way and order of organization of the National Inventories of hazardous substances from greenhouse gases in the ambient air, the competent authority (National Inventory Focal Point) is the Executive Environment Agency.

Bulgaria's reporting obligations to the UNFCCC and EC are administered by the Ministry of Environment and Water, which coordinates and manages all activities at state level for the preparation of Bulgaria's GHG inventory.

4

THE FOUR MAIN STEPS TO BE UNDERTAKEN IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EU ETS

This section contains recommendations for the introduction and implementation of the EU ETS in Republic of Macedonia. These recommendations are based on the information presented above regarding EC Directive 2003/87 (extended with EC Directive 2009/29) and Decision No 280/2004/EC, as well as on the experience of Bulgaria in the introducing and implementing the EU ETS. The recommendations take into account the different ways in which the EU ETS has been applied in different EU Member States.

4.1 LEGAL FRAMEWORK

The legal basis for the implementation of the EU ETS in the Republic of Macedonia must be in accordance with EC Directive 2003/87 extended with EC Directive 2009/29 and may be introduced in either of the following acts:

- As an ad hoc self-standing primary legislative act;
- As a general legislative act, such as the Air Protection Framework Act/Law or the Environmental Protection Framework Act/Law;

The experience gained by Bulgaria in implementing the EU ETS from 2007 to 2012 shows that the best option is to adopt a self-standing primary legislative act such as the Law on Climate Change that regulates all activities related to climate change, including National System for the GHG inventory, the flexible mechanisms under the Kyoto Protocol, annual and biannual reports to the EC (in accordance with Decision 280/2004/EC) and the implementation of the EU ETS.

The following technical and administrative could either be implemented by means of appropriate secondary legislation (Ministerial Orders/Regulations) or introduced in the main legal act regulating the EU ETS in the country:

- The list of installations
- The format and content of the GHG permit
- The methods for monitoring and reporting
- The formats for annual GHG reports and verification reports
- The criteria and procedures for accreditation of the VB
- The procedures for granting the GHG permit
- The functioning and management of the national registry
- The fees to be charged to the operators for the permitting procedure/the managing of the registry's users account)

These technical details are presented in new EU regulation. New Commission Regulations 601/2012 and 600/2012 of 21 June 2012 lay down the rules for monitoring and reporting GHG emissions and activity data, provisions for the verification of reports submitted pursuant to Directive 2003/87/EC, and for the accreditation and supervision of verifiers. (See Section 2.4)

In order to promote administrative efficiency and a harmonized approach in the Member States, the Commission has also published electronic templates for monitoring plans and reports for tonne-kilometre data and annual emissions from aviation activities, all of which could be directly included in the secondary legislative acts.

Secondary legislation is the best option for the implementation of the technical and administrative details. This type of legislation allows a more flexible introduction of changes, avoiding adoption by the National Assembly, and approving them by decisions of the Council of Ministers or by an order of the Minister of Environment.

It is not recommended to use the Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) legislation as a legal basis for addressing climate change, since the scope and purpose of the two legal regulations (pollution prevention and GHG emissions limitation) are completely different. The EC Directives 2003/87 and 2009/29 require coordination between the EU ETS and the IPPC, but they do not provide for the merger of the two systems.

4.1.1 THE NATIONAL COMPETENT AUTHORITY

The legislation should establish a National Competent Authority. This Authority may be any of the following:

- a Ministerial Authority, most probably the Ministry of Environment;
- an Administrative/Executive Public Authority, most likely the Environmental Protection Agency
- an Inter-Ministerial Body established ad hoc, composed of Directors of the Ministries involved in climate change issues and professionals/technicians - experts in the climate change field.

The competences could be divided between the Ministry for the Environment which retains the role to allocate the EUAs and issue the GHG permits, and the Environmental Protection Agency which is in charge of inspecting the installations, issuing the EUAs and administering the national registry. The National Competent Authority also frequently serves as the DNA/JI Focal Point.

The National Competent Authority for granting the GHG permits and issuing the EUAs might be the Ministry for the Environment or an Inter-Ministerial Committee made up of representatives of the Ministries involved in climate change issues (Energy, Transport, EU Integration, Foreign Affairs). Such a Committee might also include representatives from the DNA or the National UNFCCC Focal Point.

Whichever selection is made, a separate secondary legislation act should regulate in detail the composition of the National Competent Authority (if inter-ministerial), the methods of appointment of its members, its mandate, its rules of procedure and the financial resources for its functioning.

If the Ministry is the National Competent Authority, the State Environmental and Nature Protection Inspectorate (SENPI) currently performing monitoring and implementing tasks under the supervision of MEPP may carry out executive tasks supporting the National Competent Authority and might be the competent authority to issue and review, modify, update and revoke GHG permits and to approve, review and update the annual emissions monitoring plan and the tonne-kilometre data. In further detail, it could check the monitoring and reporting activities of the operators as endorsed in the GHG permit application.

The experience gained by Bulgaria in 2007–2012 shows that the best option for the Republic of Macedonia is as follows:

- The National Competent Authority responsible for implementation of the EU ETS should be the Ministry of Environment and Physical Planning.

- The Competent Authority to issue and review, modify, update and revoke GHG permits and to approve, review and update the annual emissions monitoring plan and the tonne-kilometre data should be the State Environmental and Nature Protection Inspectorate (SENPI).
- The Competent Authority responsible for the establishment, functioning and maintenance of a National Registry may be the SENPI. The administrator of the registry under Regulation (EC) No 2216/2004 may be the SENPI or another institution such as the stock exchange, bank, or similar entity which is able to ensure the necessary security and stability, without making unnecessary additional costs, in order to ensure a safe working environment for the registry.

4.1.2 THE LIST OF INSTALLATIONS

In parallel with the introduction of the legislative framework, a list of potential participants in the ETS should be prepared. This list may be prepared by the State Environmental and Nature Protection Inspectorate (SENPI) with the assistance of the Chamber of Commerce and Branch organizations to supplement any gaps in the list.

A preliminary list of potential participants in the EU ETS in Republic of Macedonia was prepared for the purposes of the development of this Roadmap.

This list consists of 46 installations. The following table presents the grouping of these installations by the type of their activities, in accordance with the Annex 1 of EC Directive 2009/29:

Activities	Number of installations
Combustion of fuels in installations with a total rated thermal input exceeding 20 MW (except in installations for the incineration of hazardous or municipal waste)	17
Manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain, with a production capacity exceeding 75 tonnes per day	9
Refining of mineral oil	1
Production or processing of ferrous metals (including ferro-alloys) where combustion units with a total rated thermal input exceeding 20 MW is operated. Processing includes, inter alia, rolling mills, re-heaters, annealing furnaces, smitheries, foundries, coating and pickling	4
Production or processing of non-ferrous metals, including production of alloys, refining, foundry casting, etc., where combustion units with a total rated thermal input (including fuels used as reducing agents) exceeding 20 MW are operated	8
Production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tonnes per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tonnes per day	1

Production of paper or cardboard with a production capacity exceeding 20 tonnes per day	2
Production of nitric acid	1
Production of ammonia	2
Production of soda ash (Na ₂ CO ₃) and sodium bicarbonate (NaHCO ₃)	1
Total	46

4.1.3 GHG PERMITS AND OPERATORS DUTIES

The application form for GHG permits and their content are standardized, mirroring the already detailed prescription provided by Articles 3 to 8 of EC Directives 2003/87 and 2009/29 and by Commission Regulation (EU) No 601/2012. The same approach with standard forms can be applied in respect of operators' duties and sanctions for non-compliance with obligations.

These aspects are sufficiently detailed in Articles 3 to 7 of EC Directives 2003/87 and 2009/29. They should therefore be established in principle by primary legislation, serving as the legal basis for the implementation of the EU ETS in the Republic of Macedonia and further supported and advanced by means of secondary legislation detailing the procedures to apply for GHG permits and when to grant, update, or withdraw permits. Administrative fees may be set for the operators applying for the GHG permit.

It should be noted that the review and issuance of GHG permits is a rigorous process that requires expert ability. Time is required to visit every installation, to examine and approve its monitoring plan and to compare it with the IPPC permit (if available).

Considering the preliminary list of potential participants in the EU ETS in the Republic of Macedonia (see 4.1.2), it can be assumed that three or four qualified experts may participate in the process of issuing GHG permits.

The legal time-limit for issuing a permit for GHG emissions in Bulgaria is 6 months, but this procedure is very complicated because of the many stages of consultation and coordination of the drafting of the GHG permit by numerous divisions and departments of the Ministry and Agency. It is recommended that the procedure be significantly simplified and shortened in order to save human resources. The legal time-limit for the issuing of the GHG permit should be much shorter as an installation cannot start operating without a GHG permit.

4.1.4 THE EU ETS NATIONAL REGISTRY

The National Registry is a standard database, as required by EC Commission Regulation 994/2008 for a standardised and secured system of registries pursuant to EC Directive 2003/87. The Registry is typically administered by the National Environmental

Protection Agency, which also usually performs a leading role in the establishment of the national system of GHG inventory.

As with the applications and content of GHG permits and the operators' duties, the provisions set down by the EU ETS Directive and EC Commission Regulation 994/2008 for a standardised and secured system of registries pursuant to EC Directive 2003/87 are sufficiently detailed. Therefore the registry should be established by the legal basis for the EU ETS and its transposition as an electronic, standardized database. Its detailed functioning, financing and management should be determined by means of secondary legislation (Ministerial Order, Regulation).

The Registry could be hosted and administered by the State Environmental and Nature Protection Inspectorate (SENPI).

It should be pointed out that the Registry is an electronic, standardized database whose operative administration should be carried out by appropriate IT experts, taking all possible measures to ensure a stable and secure environment for the operation.

The Registry may be administered by another institution, such as a stock exchange, bank or similar entity which can ensure the necessary security and stability, without incurring unnecessary additional costs to ensure a safe working environment for the Registry.

4.1.5 VERIFICATION BODIES:

In accordance with Commission Regulation (EU) No 600/2012, a 'verifier' is a legal person or other legal entity carrying out verification activities pursuant to this Regulation and accredited by a national accreditation body pursuant to Regulation (EC) No 765/2008 and this Regulation or a natural person otherwise authorised, without prejudice to Article 5(2) of that Regulation, at the time a verification report is issued. 'Accreditation' refers to an attestation by a national accreditation body confirming that a verifier meets the requirements set by harmonised standards within the meaning of Point 9 of Article 2 of Regulation (EC) No 765/2008 and the requirements set out in this Regulation to carry out the verification of an operator's or aircraft operator's report pursuant to this Regulation.

The national accreditation body of the Republic of Macedonia is the Accreditation Institute of the Republic of Macedonia (IARM). It is recommended that the accreditation procedure will start on time to ensure the country will have accredited verification bodies in the first year of the implementation of the EU ETS.

Because of the risk of a lack or insufficient number of accredited verifiers, it is advisable to allow verifiers accredited in accordance with the "EA Guidance for the recognition of Verification bodies under EU ETS Directive" - EA-6/03 by a body that is member of the European Cooperation for Accreditation to perform verification activities in Republic of Macedonia.

4.1.6 OTHERS

In accordance with Commission Regulation (EU) No 601/2012 the operators of installations shall ensure that all laboratories used to carry out analyses for the determination of calculation factors are accredited in accordance with EN ISO/IEC 17025 for the relevant analytical methods. Furthermore, the operators of installations must ensure that laboratories carrying out measurements, calibrations and relevant equipment assessments for continuous emission measurement systems (CEMS) are accredited in accordance with EN ISO/IEC 17025 for the relevant analytical methods or calibration activities.

The operator must ensure that any analyses, sampling, calibrations and validations for the determination of calculation factors are carried out by applying methods based on corresponding EN standards. Where such standards are not available, the methods shall be based on suitable ISO standards or national standards. Where no applicable published standards exist, suitable draft standards, industry best-practice guidelines or other scientifically proven methodologies shall be used, thereby limiting sampling and measurement bias.

It is recommended to have laboratories accredited at the time of start of EU ETS by the Accreditation Institute of the Republic of Macedonia (IARM) in accordance with EN ISO/IEC 17025.

4.2 THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK

A National Committee on Climate Change has been constituted in the Republic of Macedonia and the functions of this Committee could be extended to cover issues related to the EU ETS.

The obligations under UNFCCC and the Kyoto Protocol, the introduction and implementation of the EU ETS and the required reporting in accordance with Decision 280/2004/EC, are closely related activities. This leads to the conclusion that these activities could be carried out in close cooperation and could be ensured by introducing a single entity responsible for all the above mentioned activities. This would reduce the additional costs involved when a large number of different teams implement these activities.

The introduction and implementation of the EU ETS requires the participation of all stakeholders. The National Committee on Climate Change (NCCC), which aims to facilitate communication between institutions and to ensure supervision and coordination of their activities in connection with climate change processes in the country, could be appointed as the authority for the initial inter-institutional coordination of the introduction of the EU ETS.

It is necessary to nominate representatives (focal points) from at least all of the following institutions:

- The Ministry of Environment and Physical Planning - National climate change focal point
- The Ministry of Environment and Physical Planning - Department of European Integration
- The Ministry of Environment and Physical Planning - The State Environmental and Nature Protection Inspectorate
- The Ministry of Economy
- The Ministry of Transport and Communications
- The Ministry of Foreign Affairs
- The Ministry of Justice
- The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Supply
- The Ministry of Education and Science
- The Secretariat for European Affairs
- The Macedonian Academy of Sciences and Arts
- The Registry administrator
- The Civil Aviation Agency
- The Energy Agency of the Republic of Macedonia –EARM
- The Accreditation Institute of the Republic of Macedonia (IARM)

- The Macedonian Association of Laboratories MAKLAB
- Representatives of the verification bodies - subsequently
- Economic Chamber of Macedonia
- Branch associations of the industrial branches that are covered by the EU ETS
- State Statistical Office
- Green NGOs, etc.

4.3 CAPACITY BUILDING

The introduction and implementation of the EU ETS requires building and continuously improving the expert capacity of all stakeholders.

One of the first steps that could be taken for capacity-building is to nominate the national experts involved in National Communication and GHG Inventory preparation to the UNFCCC Roster of Experts to review annual inventory submissions. These experts should be nominated by the National Focal Point. In this way, free training will be provided by the UNFCCC that will serve to increase the competence of national experts. Therefore the country would have trained experts who could take over the activities related to climate change, including the EU ETS, after additional training in the specifics of the EU ETS.

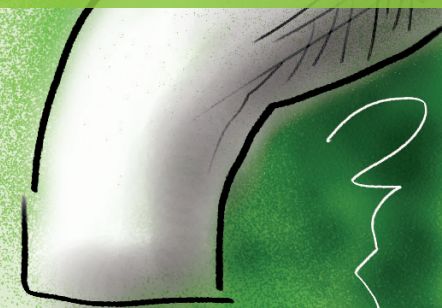
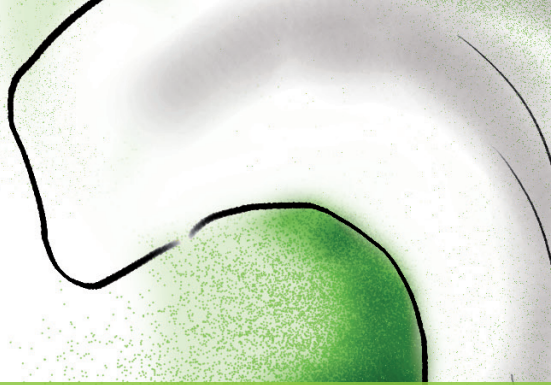
It is necessary to conduct regular training for experts within the national Competent Authority and the National Committee on Climate Change, as well as for external experts, in order to build and maintain the capacity of available national expert resources. Such training does not necessarily require significant financial resources, as it could be conducted by international and national consultants using existing facilities and bases in the country. Once trained, the competent authority experts may be used as lecturers for the further training of other experts who will be engaged in climate change and EU ETS activities. The training will contribute to improving the skills of the participating experts, to the improvement of the activities related to climate change, and to increasing their motivation to participate in working groups for specific activities associated with climate change.

Especially important for the introduction of the EU ETS is the provision of training for operators of installations. This training could be organized with the assistance of the Economic Chamber of Macedonia and .Branch associations

The National Registry administrator and staff must also be trained. These trainings could be conducted by international consultants who administer registries in other Member states. Once trained, Registry administrators will be able to train the operators of installations on how to operate their Registry accounts.

5

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

Taking into consideration the status of the Republic of Macedonia as a Non Annex I Party under the UNFCCC, and the institutional arrangements and procedures that are necessary for the implementation of the EU ETS, it is recommendable to implement the two phase-model. The first phase, “learning-by-doing”, is a phase of two years: one for developing the appropriate legislative and technical framework, and another year for implementation. The second phase is the phase of real GHG emissions trading, after EU accession.

For the 23 EU member states, the period from 2005 to 2007 was a “learning-by-doing” phase. Trading was fully implemented but non-compliance penalties were lower than now. Bulgaria and Romania entered the EU and EU ETS at the beginning of 2007 and their first phase lasted only one year. The experience gained in 2007 allowed Bulgaria to revise its legislation, to amend the GHG permits for installations and to ensure sufficient time for the accreditation of Bulgarian verifiers.

Most probably the accession of the Republic of Macedonia to the EU will become a reality during the third phase EU ETS from 2013 to 2020) There will not be any room for “learning by doing” after accession.

For this reason, the Roadmap recommends that the Republic of Macedonia introduce a National Emissions Trading Scheme at least one year before accession. This will allow the competent authorities, installations and verifiers to undergo a “learning-by-doing” phase and to gain the necessary experience in emissions trading without buying allowances or the payment of penalties. In this way, verified data that will be necessary for the application for free allowances can be ensured. The application for allowances for new entrants is subject to further clarification since it is not clear whether the national installations will be considered as new entrants. Negotiations during the accession process will solve this problem. The Republic of Macedonia will be assigned a target for the non-EU ETS sector and number of allowances for free allocation and for auctioning.

The obligation of installations to report verified annual emission reports may be ensured by legislation for the introduction of the EU ETS and through the introduction of penalties for not submitting verified reports in time.

The first (national) phase will start before the Republic of Macedonia becomes a member of the EU. This phase will include the following activities:

- introducing the legal basis for the implementation of the EU ETS
- preparing the list of installations participating in the EU ETS
- building the expert capacity of all stakeholders
- issuing GHG permits
- accrediting Verification Bodies
- establishing a Registry accounting for the issuance, holding, transfer, surrender and cancellation of GHG emission allowances. (The introduction of the Registry and its administration is subject to further clarification, because only the Community Registry rather than the national registry has been created.)

- annual monitoring of GHG emissions by operators of installations in accordance with issued GHG permits and monitoring plans
- preparation of annual GHG emissions by operators of installations
- verification of annual GHG emissions

During the “learning-by-doing” phase there will be no punitive measures for installations in terms of fines or purchase of allowances, because installations will still not yet have allocated allowances.

As a result of this phase, the country will be able to take corrective actions so that any inconsistencies and mistakes can be avoided in the second phase.

The second phase will start with the accession of the Republic of Macedonia to the EU, when the national administration of the Registry will first be connected to the Community Registry. The second phase will cover all the activities of the first phase. Further work should be done to organize auctions of allowances. During this period, allowances will be distributed to the installations and they will bear all the responsibilities associated with the excess of their allocated allowances.

In terms of legislation, it is advisable to develop a single law covering all the activities related to climate change and introducing the basic framework for the operation of a comprehensive national system for addressing the effects of climate change. This will facilitate all the duties and responsibilities of the country related to the UNFCCC and the Kyoto Protocol and arising from EU membership. It is also advisable that the technical and administrative details be introduced in secondary legislation in order to allow greater flexibility.

In terms of the institutional framework it is advisable to use the existing working group, i.e., the National Committee on Climate Change, extending the Committee’s activities and involving additional representatives so as to ensure the participation of all stakeholders.

In terms of capacity building it is advisable to use and extend the existing expert capacity in the area of GHG Inventory and National Communication by nomination of the experts to the UNFCCC Roster of Experts for review of annual inventory submissions. In this way, with additional training in the EU ETS and at a low financial cost they will be able to take on the main activities related to the EU ETS. The additional training could be conducted by international consultants using existing facilities and bases in the country. Once trained, the competent authority experts can be used as lecturers for the further training of other experts who will be engaged in climate change issues and EU ETS activities as working group experts (focal points) and operators of installations.

A good solution would be to start training the experts prior to the development of the legislation.

These capacity building efforts could be financed by the EU Pre-Accession Fund, as well as bilateral cooperation agreements and other funds.

As a result of developing this Roadmap the table of activities that should be undertaken for introduction of EU ETS is presented in Annex 1. Activities are presented in Table 1 - a timetable for the sequence of their introduction and time duration of their development and deadlines for the introduction. The timetable is based on the shortest possible time. The time needed for the implementation and enforcement of some of these activities is very likely to be extended. A brief description of the processes, the organizations responsible for implementation and recommendations are also presented in Table 2. As shown in Table 1, preparatory activities for the EU ETS must be started at least two years before the Republic of Macedonia's accession to the EU.

During the first year of the 'learning-by-doing' phase, the Republic of Macedonia should introduce legislation to determine the participants in the EU ETS, evaluate and issue GHG permits, accredit verification bodies, and carry out training for all stakeholders.

During the second year of the 'learning-by-doing' phase operators of installations should perform the monitoring of emissions (in accordance with the GHG Permits and the Monitoring plan) and should prepare special reports for the allocation of free allowances (in accordance with the Guidance documents on the harmonized free allocation methodology for the EU ETS post 2012).

The operators of installations should prepare the annual GHG report for the 'learning-by-doing' phase and should ensure the verification of the annual GHG reports and the report for free allocation by at least the end of March in the year of accession to the EU.

If this approach is applied, the Republic of Macedonia will already have built and tested a monitoring, reporting and verification system in its year of accession to the EU.

A hand-drawn architectural sketch of a building facade, oriented vertically. The drawing features several tall, rectangular windows with dark frames and some internal shading. The background is a textured, light green wash. A dark green horizontal bar is positioned across the lower portion of the image, containing the page number and title.

6

ANNEX 1

Table 1

Main steps to be undertaken and deadlines – (optimal scenario)

N	Process	X-2												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	The legal basis for the EU ETS implementation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→					
2	The secondary legislation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→					
3	List of installations	☐	☐	☐	→									
4	Application for EU ETS Permits							☐	☐	☐	☐	→		
5	Consideration and issuance of EU ETS Permits							☐	☐	☐	☐	☐	☐	
6	Accreditation of VB							☐	☐	☐	☐	☐	☐	
7	GHG Monitoring													
8	GHG Reporting													
9	Verification of GHG emissions													
10	EU ETS Registry							☐	☐	☐	☐	☐	☐	
11	Training of the experts of the competent authority	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→					
12	Training of the experts and focal points on NCCC	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→					
13	Training of the Registry administrators	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	→					
14	Training of the operators of installations				☐	☐	☐	→						
15	Application for allowances for new entrants													

X the year of the accession to the EU

X -1 the year before the accession to the EU - “learning-by-doing”

☐ performing activity

→ the activity continues

<i>X-1 the year before the accession to the EU- "learning-by-doing"</i>												<i>X - the year of the accession to the EU</i>												<i>X + 1</i>								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3						
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																					
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐									
												☐	☐	☐																☐	☐	☐
												☐	☐	☐																☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																					
												☐	☐	☐	☐																	

Table 2

Brief description of the processes and the organizations responsible for their implementation, and recommendations

<i>N</i>	<i>Process</i>	<i>Approximate time estimate and start time</i>	<i>Responsible for implementation</i>
1a	The legal basis for the EU ETS in the 'learning-by-doing' phase	Approximately 6 - 12 months. This should start at least two years before the Republic of Macedonia becomes a member of the EU in the 'learning-by-doing' phase.	MEPP
1b	The legal basis for the EU ETS implementation improvement	The process is continuous.	MEPP
2a	Secondary legislation in the 'learning-by-doing' phase	Approximately 6 - 12 months This should start at least two years before the Republic of Macedonia becomes a member of the EU in the 'learning-by-doing' phase.	MEPP
2b	Improvement of secondary legislation	The process is continuous.	MEPP
3	List of installations	Approximately 3 months. The list can be expanded	SENPI
4a	Applications for GHG Permits in the 'learning-by-doing' phase	Approximately 4 - 6 months. The process is continuous.	Operators of the installations and aircraft operators
4b	Applications for new GHG Permits and permits modifications	The process is continuous.	Operators of the installations and aircraft operators

Recommendation for choice of an alternative and base for implementation**Funding possibilities**

The Law on Climate Change that includes all activities related to the Climate Change: the National System for the GHG inventory, flexible mechanisms under the Kyoto Protocol, annual and biannual reports to the EC (in accordance with Decision 280/2004/EC), and the implementation of the EU ETS. The legal basis relating to the EU ETS must be in accordance with Directive 2003/87 extended with EC Directive 2009/29.

The National Competent Authority responsible for implementing the EU ETS and for establishing, functioning and maintaining the National Registry should be the MEPP.

The Competent Authority to issue and review, modify, update and revoke GHG permits and to approve, review and update the annual emissions monitoring plan and the tonne-kilometre data should be SENPI, currently performing monitoring and implementing tasks under the supervision of MEPP.

The Competent Authority acting as the administrator of the Registry under Regulation (EC) No 2216/2004 should be an institution such as a stock exchange, bank or similar entity which is able to ensure the necessary security and stability, without incurring unnecessary additional costs to ensure a safe working environment for the registry.

Corrective action could be taken on the basis of the results of the 'learning-by-doing phase.

The EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

After acceptance in the EU, these costs should be covered by the state budget

Secondary legislation is the best option for implementing the technical and administrative details. This type of legislation allows changes in a more flexible way. It should be in accordance with Directive 2003/87 extended with EC Directive 2009/29 and Commission Regulation 601/2012 and Commission Regulation 600/2012.

The EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

Corrective action could be taken on the basis of the results of the 'learning-by-doing phase.

After acceptance in the EU, these costs should be covered by the state budget

With the assistance of the Chamber of Commerce and Branch organizations to supplement gaps in the list.

EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

In accordance with national legislation

Without state budget expenditure

Corrective action could be taken on the basis of the results of the 'learning-by-doing phase.

Without state budget expenditure

<i>N</i>	<i>Process</i>	<i>Approximate time estimate and start time</i>	<i>Responsible for implementation</i>
<i>5a</i>	Consideration and issuance of GHG Permits in 'learning-by-doing' phase	Approximately 6 months. The process is continuous.	The competent authority defined by national legislation.
<i>5b</i>	Consideration and issuance of GHG Permits and permits modifications	The process is continuous.	The competent authority defined by national legislation.
<i>6</i>	Accreditation of Verification Bodies	Approximately 18 months. The process is continuous.	IARM
<i>7a</i>	GHG Monitoring in the 'learning-by-doing' phase	Annual monitoring, starting one year before the Republic of Macedonia becomes a member of EU.	The operators of the installation and aircraft operators
<i>7b</i>	GHG Monitoring	Regular annual monitoring, starting from the date of accession	The operators of the installation and aircraft operators
<i>8a</i>	GHG Reporting in the 'learning-by-doing' phase	Annual Report in the first three months of the accession year.	The operators of the installation and aircraft operators
<i>8b</i>	GHG Reporting	Regular reporting in the first three months of each calendar year following the accession year.	The operators of the installation and aircraft operators
<i>9a</i>	Verification of GHG emissions emitted during the 'learning-by-doing' phase	Verification process during the first three months of the accession year.	The operators of the installation and aircraft operators and Verification Bodies
<i>9b</i>	Verification of GHG emissions	Verification process during the first three months of each calendar year following the accession year.	The operators of the installation and aircraft operators and Verification Bodies
<i>10</i>	EU ETS Registry	Approximately 18 months. The process is continuous.	The Competent Authority defined by national legislation

Recommendation for choice of an alternative and base for implementation**Funding possibilities**

<p>In accordance with Directive 2003/87 extended with EC Directive 2009/29 and Commission Regulation 601/2012. The competent authority shall, at least every five years, review the GHG permit and make any amendments as are appropriate. The most suitable authority is SENPI.</p>	<p>The legal fees for the consideration of Applications for GHG Permits and issuance of GHG Permits should be determined</p>
<p>Corrective action could be taken on the basis of the results of the 'learning-by-doing phase.</p>	<p>The legal fees for the consideration of Applications for GHG Permits and issuance of GHG Permits should be determined</p>
<p>In accordance with Directive 2003/87 extended with EC Directive 2009/29 and Commission Regulation 600/2012.</p>	<p>The legal fees for the accreditation of Verification Bodies should be determined</p>
<p>In accordance with GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation. On the bases of this, corrective actions could be taken.</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>In accordance with GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>In accordance with GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation. As a result of this, corrective action could be taken in the next GHG Report.</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>In accordance with GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>The verification of annual reports is based on a contract between operators of installations or aircraft operators and the verification body. The process of verification is in accordance with Commission Regulation 600/2012, GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation. As a result of this, the corrective action could be taken to the next verification of GHG Report.</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>Verification of annual reports is based on a contract between the operators of installations or aircraft operators and the verification body. The process of verification is in accordance with Commission Regulation 600/2012, GHG Permits, the Monitoring Plan and national legislation.</p>	<p>Without state budget expenditure</p>
<p>The competent authority could be SENPI, or another institution, such as stock exchange, bank or similar entity which could ensure the necessary security and stability and relevant IT experts without incurring unnecessary additional costs in order to ensure a safe working environment for the Registry.</p> <p>The introduction of the Registry and its administration in the 'learning-by-doing' period is subject to further clarification, since a Community Registry has now been created instead of national registries.</p>	<p>EU Pre-accession fund Bilateral cooperation agreements Other funds</p> <p>The legal fees for account support in the register should be determined.</p>

<i>N</i>	<i>Process</i>	<i>Approximate time estimate and start time</i>	<i>Responsible for implementation</i>
11	Training of the experts of the competent authority	Initially approximately 6 months. A good solution would be to start the training prior to developing the legislation. The process is continuous.	MEPP
12	Training of the experts and focal points on NCCC	Initially approximately 6 months. A good solution would be to start the training prior to development of the legislation. The process is continuous.	MEPP
13	Training of the Registry administrators	Initially approximately 6 months. The process is continuous.	MEPP
14	Training of the operators of installations	Initially approximately 3 months. It should be started at least 2 years before the accession to the EU.	MEPP
15	Application for allowances for new entrants	This should be started at least 4 months before the year of accession to the EU.	MEPP or Competent Authority defined by national legislation, the operators of the installation and aircraft operators and VB

Recommendation for choice of an alternative and base for implementation**Funding possibilities**

One of the first steps that could be taken for capacity building is to nominate national experts involved in the National Communication and GHG Inventory preparation to the UNFCCC Roster of Experts for the review of annual inventory submissions. These experts should be nominated by the Party National Focal Point. In this way, free training will be provided by the UNFCCC that will increase the competence of national experts. Therefore the country would have trained experts who could take over the activities related to climate change, including the EU ETS, after additional training in the specifics of the EU ETS. Once trained, the competent authority experts will be able to provide further training of other experts engaged in climate change and EU ETS activities.

EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

The training will contribute to improving the skills of the participating experts, to improvement of the activities related to climate and to increase their motivation to participate in working groups for specific activities associated with climate change.

EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

This training could be conducted by international consultants who administer Registries in other Member states. In this way, trained Registry administrators will be able to train the operators of installations on how to operate with their Registry accounts.

EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

It is especially important to provide training for the operators of installations for the introduction of the EU ETS. This training could be organized with the assistance of the Economic Chamber of Macedonia and Branch associations.

EU Pre-accession fund
Bilateral cooperation agreements
Other funds

The application for allowances for new entrants is subject to further clarification because it is not clear whether national installations will be considered as new entrants. This problem will be solved during the accession negotiations. The Republic of Macedonia will be assigned a target for the non-EU ETS sector and a number of allowances for free allocation and for auctioning. Irrespectively, special reports will be prepared in accordance with the Guidance documents on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS after 2012, and these reports will be verified.

The legal fees for the application for allowances for new entrants should be determined.

Table 3

Initial financial analysis of the main steps to be undertaken and the deadlines (optimal time scenario)

N	Process	Time estimate, months
1&2	The legal basis for the EU ETS implementation including the secondary legislation	6
3	List of installations	3
4	Applications for EU ETS Permits	4
5	Consideration and issuance of EU ETS Permits	6
6	Accreditation of VB	18
7	GHG Monitoring	12
8	GHG Reporting	3
9	Verification of GHG emissions	3
10	EU ETS Registry	18
11&12	Training of the experts of the competent authority including the experts and focal points on NCCC	6
13	Training of the Registry administrators	6
14	Training of the operators of installations	3
15	Application for allowances for new entrants	4

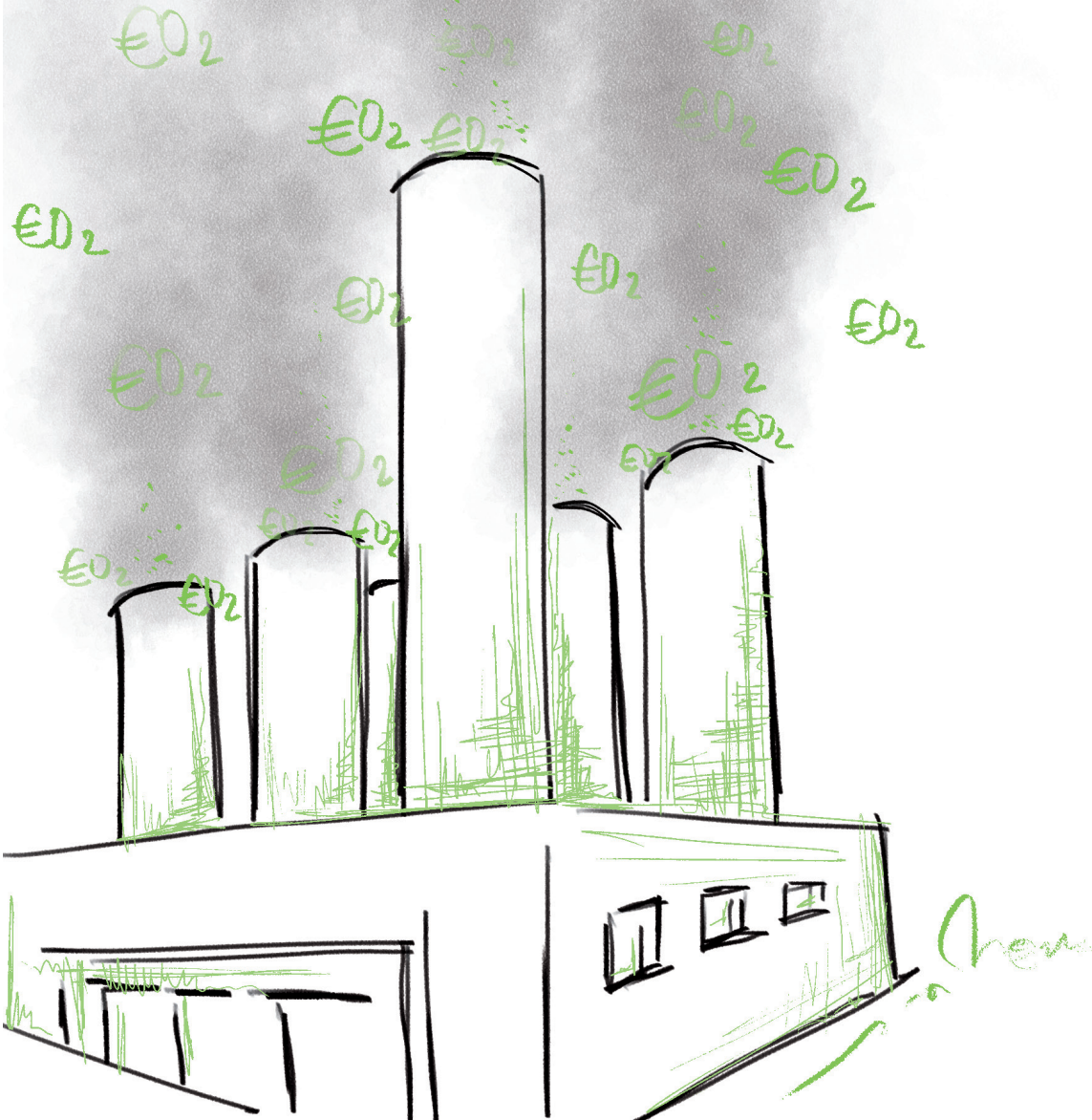
NE - Not Estimated

<i>Amount, USD</i>	<i>Total amount, USD</i>
International Consultant - 60 working days in a period of 6 months (two visits) – 36.000 \$	60.700 \$
Local Consultant – 60 working days in a period of 6 months – 4.200 \$	
Contractual services – companies - 15.000 \$	
Travel – 3.000 \$	
Miscellaneous expenses – 2.500 \$	
Local Consultant – 30 working days in a period of 3 months – 2.100 \$	2.100 \$
The activities will be paid for by the operators of the installation – 0 \$ budget expenditure	0 \$
International Consultant - 60 working days in a period of 6 months (two visits) – 36.000 \$	43.200 \$
Local Consultant – 60 working days in a period of 6 months – 4.200 \$	
Travel – 3.000 \$	
The activities will be paid for by the VB - 0 \$ budget expenditure	0 \$
The activities will be paid for by the operators of the installation – 0 \$ budget expenditure	0 \$
The activities will be paid for by the operators of the installation – 0 \$ budget expenditure	0 \$
The activities will be paid for by the operators of the installation – 0 \$ budget expenditure	0 \$
Information Technology Equipment – NE	NE
International Consultant - 10 working days in a period of 6 months (two visits) – 6.000 \$	29.700 \$
Local Consultant – 10 working days in a period of 6 months – 700 \$	
Travel – 3.000 \$	
Miscellaneous expenses for a two-week training course for 20 learners (including accommodation costs, materials, rental, equipment, if necessary) – 20.000 \$	
International Consultant - 10 working days in a period of 6 months (two visits) – 6.000 \$	10.000 \$
Travel - 3.000 \$	
Miscellaneous expenses – 1.000 \$	
International Consultant - 5 working days in a period of 6 months – 6.000 \$	6.200 \$
Local Consultants - 10 working days in a period of 6 months – 700 \$	
Travel – 1.500 \$	
Miscellaneous expenses – 1.000 \$	
The activities will be paid for by the operators of the installation – 0 \$ budget expenditure	0 \$
TOTAL (not including Information Technology Equipment for the EU ETS Registry)	151.900 \$

CO₂

**НАЦИОНАЛЕН ПАТОКАЗ ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМ
ЗА СЛЕДЕЊЕ, ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА
НА ЕМИСИИТЕ НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ СОГЛАСНО
СИСТЕМОТ НА ЕУ ЗА ТРГОВИЈА СО ЕМИСИИ**

Автор:

Виолета Христова

Координативен тим:

Г-н Самир Мемедов, Програмата за развој на Обединетите нации

Г-а Теодора Обрадовиќ Грнчаровска, Министерство за животна средина и просторно планирање

Поддржано од:

Г-а Борјана Каменова, Министерство за животна средина и води, Р. Бугарија

Г-а Анита Коџоман, Програмата за развој на Обединетите нации

Г-н Владислав Драмалиев, Министерство за животна средина и води, Р. Бугарија

Г-а Павлина Здравева, Програмата за развој на Обединетите нации

Г-н Илија Саздовски, Програмата за развој на Обединетите нации

Лекторирано од:

Ирена Игњатовска

Дизајнирано од:

Артистика

Патоказот за воведување системи за следење, известување и верификација на емисиите на стакленички гасови во Република Македонија согласно системот на ЕУ за трговија со емисии претставува документ подготвен со техничка поддршка од Програмата за развој на Обединетите нации и финансиска поддршка од владата на Република Бугарија. Целта на документот е да се изврши анализа на недостатоците на институционалната и правна поставеност во Република Македонија и преку употреба на научените лекции во Република Бугарија да се дадат препораки на носителите на одлуки во сферата на климатските промени и економскиот развој за превземање чекори за имплементација на Европската шема за трговија со емисии која во Европската легислатива е претставена преку директивата 2003/87, понатака проширена со директивата 2009/29.

Скопје, Декември 2012

Гледиштата презентирани во овој текст се гледишта на авторите и не секогаш го отсликуваат официјалниот став на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

Содржина

1	ВОВЕД	7
2	ПРАВНАТА ОСНОВА НА ЕУ ЕТС – ДИРЕКТИВАТА 2003/87, ДИРЕКТИВАТА 2009/09. ДОПОЛНИТЕЛНИ ЗАКОНСКИ АКТИ ВО ВРСКА СО КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ.	11
2.1	ДИРЕКТИВАТА 2003/87 И ЕУ ЕТС	12
2.1.1	ЕУ ЕТС: ЦЕЛИ, СТРУКТУРА И ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ЕУ ЗА ЛИМИТ И ТРГУВАЊЕ	12
2.1.2	ОБВРСКИ НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ СОГЛАСНО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2003/87: НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВИ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ (НАП) И ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ	13
2.1.2.1	НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВИ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ	13
2.1.2.2	НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТАР	13
2.1.2.3	ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ	14
2.1.3	ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРОТ: БАРАЊА ЗА ДОЗВОЛА ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ, СЛЕДЕЊЕ, ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА И ОБВРСКАТА НА ПРЕДАВАЧОТ НА КВОТИТЕ НА ЕУ (ЕУА)	14
2.1.3.1	БАРАЊА ЗА ДОЗВОЛА НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ:	14
2.1.3.2	СЛЕДЕЊЕ, ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА	15
2.1.3.3	ОБВРСКА НА ПРЕДАВАЧОТ НА КВОТИТЕ НА ЕУ:	16
2.1.4	КАЗНЕНИ МЕРКИ	17
2.2	ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29	18
2.2.1	ОПШТИ ОДРЕДБИ	18
2.2.2	НОВИ СЕКТОРИ И ГАСОВИ, ЕДИНСТВЕН ЕУ-ЛИМИТ, И НОВАТА ЦЕЛ ВОВЕДЕНА СО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29	20

2.2.3	ДОДЕЛУВАЊЕ НА КВОТИ НА ЕУ – УСОГЛАСЕНИ ПРАВИЛА ЗА БЕСПЛАТНО ДОДЕЛУВАЊЕ И СИСТЕМ НА ЛИЦИТИРАЊЕ	21
2.2.4	СЕКТОРИ КОИ СЕ ИЗЛОЖЕНИ НА ИСТЕКУВАЊА НА ЈАГЛЕРОД; ОТСТАПУВАЊЕ ЗА ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКИОТ СЕКТОР; МАЛИ ИНСТАЛАЦИИ И БОЛНИЦИ; НОВИ УЧЕСНИЦИ	22
2.2.5	ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС НА АВИЈАЦИСКИОТ СЕКТОР	25
2.2.6	ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРИТЕ И НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ СОГЛАСНО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29	26
2.2.7	КАЗНЕНИ МЕРКИ	27
2.3	ДИРЕКТИВАТА 2004/101 КОЈА ГО ПОВРЗУВА ЕУ ЕТС СО ПОТВРДЕНИТЕ НАМАЛУВАЊА НА ЕМИСИИ (ЦЕР) И ЕДИНИЦИТЕ НА НАМАЛУВАЊА НА ЕМИСИИ (ЕРУ)	28
2.4	РЕГУЛАТИВАТА НА КОМИСИЈАТА 601/2012 И РЕГУЛАТИВАТА НА КОМИСИЈАТА 600/2012 ОД 21 ЈУНИ 2012 Г.	29
2.5	СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ – ОДЛУКА 280/2004/ЕЗ	30
3	СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС ВО РЕПУБЛИКА БУГАРИЈА	31
3.1	ПРАВНА РАМКА	32
3.2	НАЦИОНАЛЕН НАДЛЕЖЕН ОРГАН	34
3.3	ТЕЛО ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА	36
3.4	ИНСТИТУЦИОНАЛЕН ДОГОВОР	37
3.5	РЕГИСТАР НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ ВО СОГЛАСНОСТ СО УНФЦЦ И СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СТАКЛЕНИЧКИТЕ ГАСОВИ ВО СОГЛАСНОСТ СО ОДЛУКАТА 280/2004/ЕЗ	38
4	ГЛАВНИ ЧЕКОРИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРЕЗЕМАТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС	39
4.1	ПРАВНА РАМКА	40
4.1.1	НАЦИОНАЛНО НАДЛЕЖЕН ОРГАН	41
4.1.2	СПИСОК НА ИНСТАЛАЦИИ	42
4.1.3	ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ И ДОЛЖНОСТИТЕ НА ОПЕРАТОРИТЕ:	44

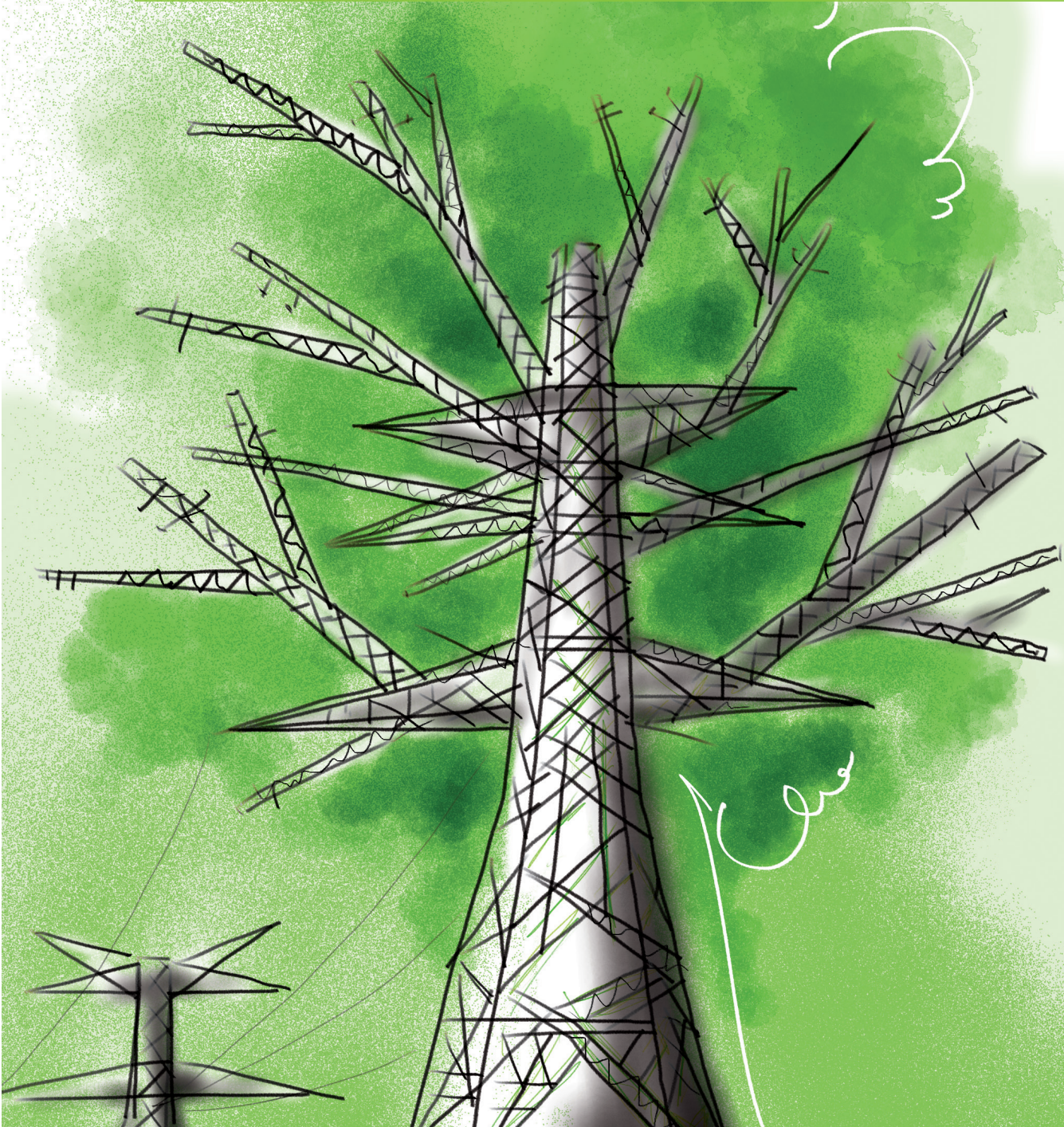
4.1.4	НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТАР НА ЕУ ЕТС:	44
4.1.5	ТЕЛА ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА:	45
4.1.6	ДРУГИ	46
4.2	ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА	47
4.3	ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИ	49
5	ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	51
6	ПРИЛОГ 1	55

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

CCS	Заробување и чување на јаглерод (Carbon Capture and Storage)
CDM	Механизам за чист развој (Clean Development Mechanism)
CERs	Потврдени намалувања на емисии (Certified Emission Reductions)
CITL	Независен дневник за трансакции на Заедницата (Community Independent Transaction Log)
DNA	Назначено национално тело (Designated National Authority)
EA “BAS”	Извршна агенција „Бугарска служба за акредитација“ (Executive Agency “Bulgarian Accreditation Service”)
AЕРМ	Агенција за енергетика на Република Македонија
EEA-EFTA	Европска економска област – Европско здружение за слободна трговија (European Economic Area - European Free Trade Association)
ERUs	Единици на намалувањето на емисии (Emission Reduction Units)
EУ	Европска унија
EU ETS	Систем/шема на Европската унија за трговија со емисии (European Union Emissions Trading System/Scheme)
EUAs	Утврдени квоти на Европската унија (European Union Allowances)
GHG	Стакленички гасови (greenhouse gases)
ИАРМ	Институт за акредитација на Република Македонија
IMССС	Меѓуминистерска комисија за климатски промени (Interministerial Commission on Climate Change)
IPPC	Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (Integrated Pollution Prevention and Control)
JI	Заедничка имплементација (Joint Implementation)
KP	Протоколот од Кјото (Kyoto Protocol)
МАКЛАБ	Македонско здружение на лаборатории
МЕЕТ	Министерство за економија, енергија и туризам (Република Бугарија) (Ministry of Economy, Energy and Tourism)
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање (Република Македонија)
МФ	Министерство за финансии (Република Бугарија) (Ministry of Finance)
МОЕВ	Министерство за животна средина и води (Република Бугарија) (Ministry of Environment and Water)
MRDPW	Министерство за регионален развој и јавни работи (Република Бугарија) (Ministry of Regional Development and Public Works)
MRG	Насоки за следење и известување за емисии на стакленички гасови (Guidelines for the monitoring and reporting of greenhouse gas emissions)
MRV	Следење, известување и верификација (Monitoring, reporting and verification)
MS	Земји-членки (Member States)
NAP	Национален план за доделување (National allocation plan)
НККП	Национален комитет за климатски промени (National Committee on Climate Change)
НВО	Невладина организација
НСИ	Национален статистички завод (Република Бугарија) (National Statistical Institute)
ДИЖСП	Државен инспекторат за животната средина и природа (Република Македонија)
UNFCCC	Рамковната конвенција за климатски промени на Обединетите нации (United Nations Framework Convention on Climate Change)
TB	Тело за верификација

1

ВОВЕД

Системот на ЕУ за трговија со емисии (ЕУ ЕТС) е камен темелник на политиката на Европската унија за борба против климатските промени и нејзината клучна алатка за намалување на индустриските емисии на стакленички гасови на исплатлив начин. Како прва и најголема меѓународна шема за трговија со квоти на емисии на стакленички гасови, Шемата на Европската унија за трговија со емисии (ЕУ ЕТС) покрива околу 11.000 електрани и индустриски постројки во 30 земји.

Европската шема за трговија со емисии официјално беше формирана со Директивата на ЕЗ 2003/87 која беше изменета и дополнета со Директивата на ЕЗ 2009/29.

Република Македонија доби статус на земја кандидат за членство во ЕУ во 2005 год. На 18 февруари 2008 г. Советот го усвои Партнерството за пристапување за земјата, со што се надгради претходното Европско партнерство од јануари 2006 год.

Ова го наметнува прашањето за усогласувањето на македонското законодавство со законодавството на ЕУ. Целта на развивањето на овој Патоказ е да се поддржи процесот на одлучување на земјата во делот кои чекори и по кој ред да ги презема во врска со спроведувањето Европската шема за трговија со емисии, воведена во европското законодавство со Директивата на ЕЗ 2003/87 и проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29.

Овој патоказ се состои од активности и мерки кои треба да се преземат за да се соочиме со прашањата поврзани со климатските промени релевантни за Република Македонија во врска со ЕУ ЕТС.

Целта на овој Патоказ е да му се обезбедат на Министерството за животна средина и просторно планирање пристапи и чекори кои треба да се преземат за да се инкорпорираат релевантните делови од Директивата за ЕУ ЕТС во македонското национално законодавство; да се направат неопходните институционални промени за да се поддржи спроведувањето на релевантните делови од Директивите на ЕУЕТС; да се подготват клучните човечки и други ресурси потребни во Министерството за животна средина и просторно планирање и другите институции за успешно спроведување на Директивите за ЕУ ЕТС и да се обезбеди инволвираност на засегнатите страни во процесот, земајќи во предвид дека македонското законодавство во моментот не обезбедува експлицитна правна основа за оваа цела.

Овој Патоказ дава предлози на препорачливи можности за Република Македонија кои произлегуваат од анализата на јазот на македонските правни и институционални рамки за следење, известување и верификација на емисиите на стакленички гасови и анализата на искуствата што Република Бугарија ги стекна во спроведувањето на законодавството на ЕУ што се занимава со трговија со емисиите во својот правен систем.

Патоказот ја идентификува најсоодветната национална правна основа за ЕУ ЕТС и претставува анализа на најрелевантните правни и технички прашања со кои се карактеризираат Директивите на ЕЗ 2003/87 и 2009/29 и нивното спроведување, како што се националните надлежни тела за издавање на дозволи за стакленички гасови; процедурите за издавање на дозволи за стакленички гасови; обврските на операторите кои подложат на системот на ЕУ ЕТС; условите за телата за верификација и лабораториите кои се користат за анализа на горива, материјали и производството, механизми и органи за водење на регистар на ЕУ ЕТС.

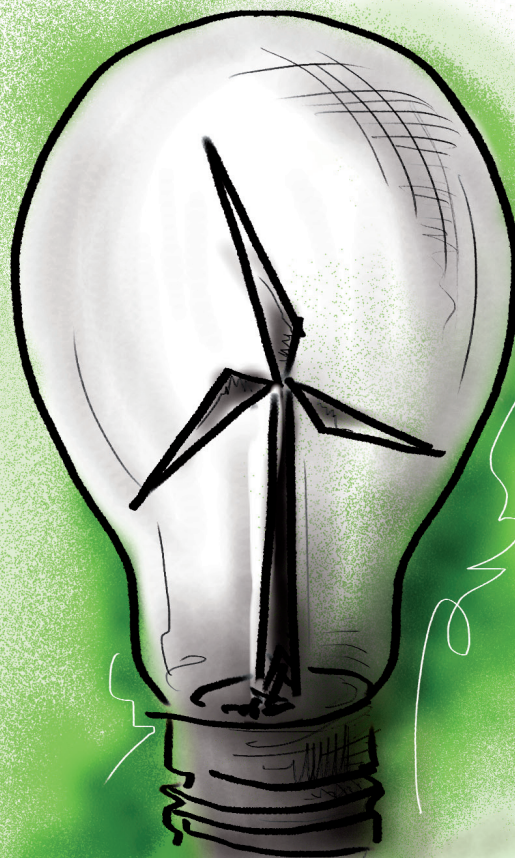
После анализата, земајќи ги во предвид своите исходи, Патоказот доаѓа до неколку корисни предлози и препораки за пристапите и чекори што Македонија треба да ги преземе за воведување на Директивата за ЕУ ЕТС.

2

ПРАВНАТА ОСНОВА НА ЕУ ЕТС –
ДИРЕКТИВАТА 2003/87, ДИРЕКТИВАТА
2009/09. ДОПОЛНИТЕЛНИ ЗАКОНСКИ
АКТИ ВО ВРСКА СО КЛИМАТСКИТЕ
ПРОМЕНИ.

2.1 ДИРЕКТИВАТА 2003/87 И ЕУ ЕТС

2.1.1 ЕУ ЕТС: ЦЕЛИ, СТРУКТУРА И ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА СИСТЕМОТ НА ЕУ ЗА ЛИМИТ И ТРГУВАЊЕ

Системот на ЕУ за трговија со емисии е главниот инструмент на ЕУ за исполнување на заложбите на Унијата согласно Протоколот од Кјото. Директивата 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот воспоставила шема за трговија со квоти на емисии на стакленички гасови во рамките на Заедницата.

Системот на ЕУ за трговија со емисии беше лансиран на 1 јануари 2005 год. Првиот период на тргување 2005-2007 беше фаза на „учење преку работа“ за да се подготват за клучниот втор период на тргување. Вториот период на тргување започна на 1 јануари 2008 г. и ќе трае пет години до крајот на 2012 г. Важноста на актуелниот втор период на тргување произлегува од фактот дека тој се поклопува со првиот период на заложби од Протоколот од Кјото за чие времетраење ЕУ и другите индустријализирани земји ќе мора да ги исполнат своите цели за ограничување или намалување на емисиите на стакленички гасови. За вториот период на тргување емисиите на ЕУ ЕТС беа ограничени за околу 6,5% под нивоата од 2005 г. за да се помогне да се обезбеди ЕУ како целина и земјите-членки поединечно да ги остварат своите заложби од Кјото.

Од 1 јануари 2005 г. инсталациите на земјите-членки опфатени со Директивата започнаа со намалување на своите емисии на јаглерод диоксид на нивоа утврдени за периодите 2005 – 2007 и 2008-2012.

ЕУ ЕТС работи на принципот на „лимит и тргување“. Ова значи дека постои „лимит“ или ограничување на вкупното количество на одредени стакленички гасови кои можат да бидат испуштени од фабриките, електраните и другите инсталации во системот за тргување. Во рамките на тој лимит компаниите примаат квоти на емисии кои тие по потреба можат да ги продаваат или купуваат едни од други. Ограничувањето на вкупниот број на достапни квоти овозможува тие да имаат вредност.

На крајот од секоја година секоја компанија мора да предаде доволно квоти за да ги покрие сите свои емисии, во спротивно ќе добие строги казни. Доколку една компанија ги намали своите емисии таа може да го чува вишокот квоти за да ги покрие своите идни потреби или да ги продаде на друга компанија на која и фалат квоти. Трговијата со квоти на емисиите обезбедува флексибилност за сопствениците на инсталациите во нивните напори за постигнување на намалување на емисиите на најефикасен можен начин и во согласност со своите стратегии за развој.

Бројот на квоти се намалува со текот на време со цел вкупните емисии да паднат. Во 2020 г. емисиите на инсталациите на ЕУ ЕТС ќе бидат за 21% пониски од оние во 2005 год.

Главните елементи на шемата вклучуваат:

1. Доделување на квоти на емисии по пат на Национални планови за доделување за периодот 2005-2012. За третиот период на тргување 2013-2020 нема повеќе да има никакви национални планови за доделување. Наместо тоа, доделувањето би било утврдено директно на ниво на ЕУ со спроведување на усогласена методологија за бесплатно доделување за ЕУ ЕТС после 2012 г.
2. Квоти на емисии на стакленички гасови и планови за следење кои се издаваат за секоја инсталација
3. Следење, верификација и известување за емисиите
4. Регистри за да се обезбеди водење сметка за трансакциите во врска со квотите на емисии
5. Контрола на придржувањето кон правилата и казни.

2.1.2 ОБВРСКИ НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ СОГЛАСНО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2003/87: НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВИ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ (НАП) И ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ

2.1.2.1 НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВИ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ

Националните планови го утврдуваат вкупното количество на квоти на емисии на стакленички гасови кои земјите-членки им ги доделуваат на своите компании во првиот (2005-2007) и во вториот (2008-2012) период на тргување. Пред почетокот на првиот и вториот период на тргување секоја земја членка морала да одлучи колку вкупно квоти ќе додели за периодот на тргување и колку секоја инсталација опфатена со Системот за трговија со емисии би добила.

Секоја земја членка го испраќа својот НАП до Комисијата за да биде оценет, за евентуална ревидирање и одобрување. Само оние национални планови кои се одобрени од Комисијата се спроведувани од земјите-членки.

2.1.2.2 НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТАР

Регистрите се стандардизирани електронски бази на податоци кои обезбедуваат точен преглед на издавањето, поседувањето, трговијата и поништувањето на квоти на емисии. Како потписничка на Протоколот од Кјото Заедницата исто така е обврзана да води и регистар. Тоа е Регистарот на Заедницата кој се разликува од регистрите на земјите-членки.

Во согласност со членот 19 од Директивата на ЕЗ 2003/87 „Земјите-членки ќе обезбедат воспоставување и одржување на регистар за да се обезбеди прецизен преглед на издавањето, поседувањето, пренесувањето и поништувањето на квотите. Земјите-членки можат да ги водат своите регистри во консолидиран систем заедно со една или повеќе земји членки.“

По добивањето на одобрение за Националниот план од Комисијата, надлежниот орган во земјата-членка мора да го усвои конечното доделување на квоти на

инсталациите и последователно да ги додели квотите на Европската унија (ЕУА) врз основа на информациите за операторот во националниот регистар утврдени согласно членот 19 од Директивата 2003/87, Одлуката на Советот 2005/166 и Регулативата на ЕЗ 994/2008. Со повеќе детали, до 28 февруари секоја година надлежното национално тело го ослободува количеството на квоти доделени за актуелниот период.

2.1.2.3 ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ

Земјите-членки од 2005 г. натаму внимаваат ниедна од активностите опфатени во Анексот I од Директивата за ЕУ ЕТС да не се спроведе доколку операторот нема дозвола за стакленички гасови издадена од надлежен национален орган.

Таков орган, назначен од земјата-членка, може да издаде дозвола за стакленички гасови. Дозволата за стакленички гасови ќе го содржи следново:

- името и адресата на операторот;
- опис на активностите и емисиите од инсталацијата;
- условите за следење, утврдување на методологијата за следење и фреквенцијата;
- што треба да содржи извештајот;
- обврска за предавање на квоти еднакви на вкупните емисии на инсталацијата за секоја календарска година, како што е верификувано согласно членот 15 од Директивата на ЕЗ 2003/87 во рок од четирите месеци после крајот на таа година.

Треба да се има на ум дека членот 6 вели дека земјите-членки можат да издадат дозвола за стакленички гасови само доколку операторот може да ги следи и известува за емисиите. Таквите обврски на операторот за следење и известување се клучни услови во Директивата на ЕЗ 2003/87.

2.1.3 ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРОТ: БАРАЊА ЗА ДОЗВОЛА ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ, СЛЕДЕЊЕ, ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА И ОБВРСКАТА НА ПРЕДАВАЧОТ НА КВОТИТЕ НА ЕУ (ЕУА)

2.1.3.1 БАРАЊА ЗА ДОЗВОЛА НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ:

Индустриските инсталации и авио-операторите опфатени со ЕУ ЕТС се обврзани да аплицираат да им се издаде дозвола за стакленички гасови. Тие треба да добијат од надлежниот орган одобрена дозвола за стакленички гасови и план за следење, според кој тие ги следат и известуваат за своите емисии во текот на годината (годишен извештај за емисиите на стакленички гасови). Во случајот на индустриските инсталации плановите за следење се дел од одобрената дозвола за стакленички гасови.

За секоја планирана измена во природата, функционирањето или размерот на инсталацијата операторот треба да го известува надлежниот национален орган заради соодветно ажурирање на дозволата за стакленички гасови (член 7).

2.1.3.2 СЛЕДЕЊЕ, ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА

Обврската за следење, известување и верификација (МРВ) е од суштинска важност за да му се овозможи на надлежниот национален орган да го процени придржувањето на операторот на лимитот на емисии на стакленички гасови и со тоа да потврди дали количеството на квоти кои се издаваат секоја година одговара на реалната емисија на стакленички гасови регистрирани во претходната година. За оваа цел фазата на верификација е многу важна. Извештајот за годишните емисии на стакленички гасови поднесени од операторот до надлежниот национален орган согласно членот 14 ќе биде потврден од независен акредитиран верификатор пред 31 март од секоја година.

По верификацијата операторите мора да предадат еквивалентен број на квоти до 30 април од истата година. Заедничките правила за следење и известување како и акредитирањето на верификаторите и верификацијата на годишните извештаи за емисии се важни за обезбедување на квалитет на годишно пријавените емисии и кредибилитетот на податоците.

Во врска со Директивата за ЕУ ЕТС, Комисијата усвоила Насоки за следење и известување за емисиите на стакленички гасови, познати како МРГ. Условите за следење и известување кои се во согласност со МРГ се дел од дозволите за стакленички гасови и мора да се спроведат од операторите.

Првите насоки беа усвоени во 2004 г. за првиот период на тргување (2005-2007), а последен пат ревидирани во 2007 г. за вториот период на тргување (2008-2012). За третиот период на тргување (2013-2021) и понатаму следењето, известувањето и верификацијата на ЕУ ЕТС ќе треба да се придржуваат на две нови Регулативи на Комисијата, една конкретна регулатива за следење и известување и другата за верификација и акредитација.

Комисијата во моментов е во процес на ревидирање на постоечките насоки со цел да ги направи појасни, потранспарентни како и полесни за користење и спроведување. Процедурите за следење и известување последователно ќе бидат усогласени во сите земји-членки, додека услугите што ги даваат приватните верификатори ќе бидат поверодостојни и исплатливи.

За да се промовира административна ефикасност и усогласен пристап во земјите-членки, Комисијата исто така има објавено електронски матрици за плановите за следење и за извештаите за податоци во тон-километар и за годишните емисии од авијацијските активности.

Новата Регулатива на Комисијата 601/2012 и 600/2012 од 21 јуни 2012 г. ги поставува правилата за следење и известување за емисиите на стакленички гасови и податоците за активност и одредбите за верификација на извештаите поднесени согласно Директивата 2003/87/ЕЗ и за акредитација и надзор на верификаторите. (види Дел 2.4)

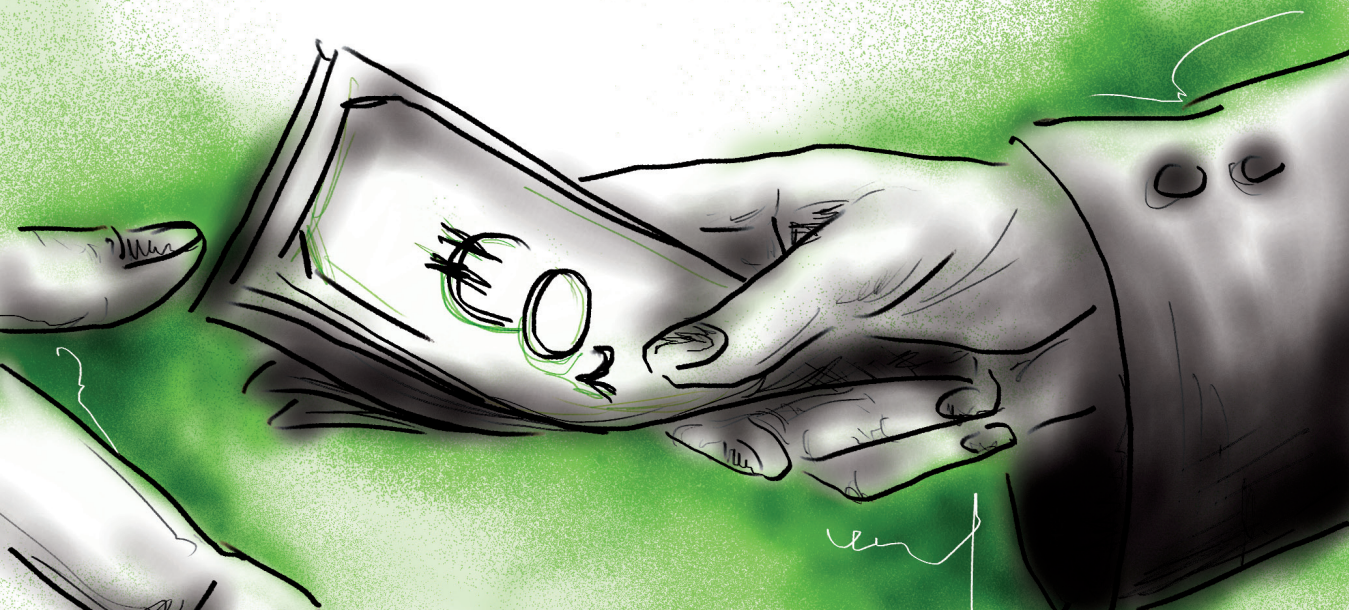
2.1.3.3 ОБВРСКА НА ПРЕДАВАЧОТ НА КВОТИТЕ НА ЕУ:

Согласно членот 6(д) дозволата за стакленички гасови ќе ја изрази обврската да се предадат квоти еднакви на вкупните емисии на инсталацијата за секоја календарска година, како што е верификувано согласно членот 15, најдоцна до 30 април истата година. Еквивалентна одредба е претставена од членот 12.3 кој го пропишува предавањето на квотите.

Операторот кој има претерани емисии односно неговата инсталација испуштила количество на CO₂ кое ја надминало квотата што му била доделена за таа година ќе се придржува на својот лимит на квоти со купување на дополнителни квоти на пазарот од брокери, банки, посредници или едноставно и директно од други оператори кои вовеле мерки за да ги намалат своите емисии и со тоа не ги искористиле сите свои квоти и можат да го продадат вишокот кој не им треба за предавање.

Овој пазарно заснован механизам кој се наоѓа во темелите на ЕУ ETS е регулиран со членот 12 од Директивата на ЕЗ 2003/87 за префрлање, предавање и поништување на квотите на ЕУ.

Квотите можат да бидат префрлени од лица во рамките на ЕУ и, во одредени услови, од лица во рамките на ЕУ и трети земји. Откако ќе се предадат во согласност со членот 12.3 квотите ќе бидат поништени за да се избегне секаква шанса за нивно двојно користење.

Сите движења на квотите (издавање и доделување, префрлање со купопродажба, поништување) се следат на веродостоен и транспарентен начин по пат на регистри воспоставени од секоја земја-членка и поврзани со Независниот дневник на трансакции на Заедницата (ЦИТЛ), регистар на ЕУ кој го претставува јадрото на системот на регистри, а со него управува Комисијата.

Квотите ќе важат за емисиите за време на периодот за кој се издадени.

Четири месеци по почетокот на првиот петгодишен период и по почетокот на секој последователен период (првиот петгодишен период започна на 1 јануари 2008 г. и за секој последователен период), квотите кои повеќе не важат, а кои не биле предадени или поништени ќе бидат поништени од надлежниот орган. Земјите-членки можат да издадат квоти на лица за актуелниот период за да заменат сите квоти кои ги поседуваат, а кои се поништени согласно претходната реченица.

2.1.4 КАЗНЕНИ МЕРКИ

Операторите чии годишни извештаи за емисии на стакленичките гасови не биле соодветно верификувани или се со негативна верификација најдоцна до 31 март од секоја година не можат да пренесат квоти с додека не дојде до верификација со задоволувачки исход.

Дополнително на тоа на операторот ќе му се изрече парична казна од 100 евра за секој тон на јаглерод диоксид испуштен од инсталацијата за кој операторот не предал доволно квоти до 30 април од секоја година (т.е. не предал број на квоти на ЕУ кои одговараат на нејзините емисии на CO₂ верификувани во претходната година).

Исто така плаќањето на казни за пречекорените емисии не го ослободува операторот од обврската да предаде износ на квоти еднаков на оние пречекорени емисии кога се предаваат квотите во врска со следната календарска година.

2.2 ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29

2.2.1 ОПШТИ ОДРЕДБИ

Европскиот совет од март 2007 г. заведе силна политичка заложба за намалување на стакленичките гасови и презеде интегриран пристап во борбата против климатските промени.

Во јануари 2008 г. Комисијата на ЕУ предложи низа законски предлози чија цел беше спроведување на Заклучокот на Европскиот совет и таквиот предлог беше усвоен во јуни 2009 г. и е општо познат како „Климатскиот и енергетски пакет на ЕУ“.

Овој пакет, исто така познат како законодавниот пакет 20-20-20, се состои од четири главни законодавни парчиња со општа цел намалување на емисиите на стакленички гасови во ЕУ на 20% до 2020 г. споредено со нивоата од 1990 г. и намалување на 20% на примарното користење на енергија на ЕУ споредено со предвидените нивоа.

Пакетот 20-20-20 вклучува:

1. Директивата на ЕЗ 2009/28 за промовирање на обновливи извори на енергија со цел да се постигне удел од 20% на обновливата енергија во крајната бруто потрошувачка на енергија на ЕУ до 2020 г.;
2. Одлуката на ЕЗ 406/2009 за напорите на земјите-членки на ЕУ за намалување на нивните емисии на стакленички гасови кои доаѓаат од секторите кои не се опфатени со ЕУ ЕТС (Одлука за споделување на товарот);
3. Директивата на ЕЗ 2009/31 за заробување и чување на јаглерод;
4. Директивата на ЕЗ 2009/29 за ревидираниот ЕУ ЕТС.

Фокусирајќи го вниманието на Директивата на ЕЗ 2009/29 можеме да кажеме дека целта и е спроведување на заложбата на ЕУ за намалување на емисиите на стакленички гасови на 20% до 2020 г. споредено со нивоата од 1990 г. и за нивно дополнително намалување на 30% во случај во блиска иднина да се постигне Меѓународен договор кој ќе ги вклучи развиените и земјите во развој во врска со нивните ценети обврски и капацитети. Таа исто така усвојува верување дека сите стопански сектори треба да придонесат во борбата против климатските промени и дека актуелните активности што се преземаат на ниво на ЕУ и на меѓународно ниво не се доволни за да се обезбеди годишниот пораст на глобалната средна температура да не надмине 2°C над нивоата пред индустријализацијата.

Затоа почнувајќи од претпоставката дека поделотворни напори и активности се потребни за да се придонесе за остварување на целите на УНФЦЦЦ и Протоколот од Кјото, новата Директива за ЕУ ЕТС ја поставува долгорочната цел за намалување на емисиите на стакленички гасови на ЕУ на 20% до 2020 г. (па дури и повеќе во

случај да се постигне Меѓународен договор) преку воведување на построг лимит во ЕУ ЕТС споредено со оној поставен со Директивата на ЕЗ 2003/87.

Затоа, предлага поправолиниски и усогласен систем за ЕТС во целата ЕУ кој остава одредени аспекти непроменети во основната структура на претходниот систем на лимити и тргување, но воведува во исто време некои важни новини за негово подобрување и зајакнување и за да ги поттикне неговите економски можности.

Новиот ЕУ ЕТС и понатаму се потпира на Лимитот на квоти поставен за активностите што се идентификувани во Анексот I (сега проширени), на нивната обврска да аплицираат за дозвола за стакленички гасови и да предадат секоја година износ на квоти еднаков на нивните реални, следени, пријавени и верификувани емисии. Очигледно, можноста за тргување со квоти е недопрена, а да не зборуваме дека и понатаму претставува клучен механизам за функционирањето на ЕУ ЕТС.

Директивата на ЕЗ 2009/29 вели дека квотите кои се доделени за активностите кои потпаѓаат под ЕУ ЕТС до 2020 г. ќе бидат 21% под нивните нивоа на емисии од 2005 г. за да се постигне намалувањето од 20% на емисиите на стакленички гасови споредено со нивоата на емисии од 1990 г. во рамките на истиот рок.

Главните измени и дополнувања во Директивата на ЕЗ 2009/29 можат да се резимираат на следниов начин:

- Вклучување на нови сектори и гасови (опсегот на Анекс I е проширен);
- Усогласен приод – вкупно ограничување на емисиите наместо 27 национални ограничувања (единствен лимит на ЕУ);
- Резерва за нови учесници, поставена на ЕУ ниво (5% од вкупното количество за дистрибуција);
- Квотите што ќе се издаваат од 1 јануари 2013 г. натаму ќе се чуваат во Регистарот на заедницата наместо во националните регистри;
- Постепено зголемување на лицитираните квоти на сметка на бесплатните доделување. Главната алатка на доделување на квоти е преку лицитирање наместо бесплатно доделување;
- Бесплатните квоти ќе се доделуваат врз основа на усогласени правила;
- Заробувањето и чувањето на јаглеродот (ЦЦС) е вклучено во ЕУ ЕТС;
- Нема бесплатни квоти за производителите на електрична енергија; трговија на 100% квоти за електрична енергија;
- Можноста за доделување на ограничен број на бесплатни квоти за електраните во транзицискиот период – отстапување.

Вкупното количество на квоти кои треба да се лицитираат од секоја земја-членка ќе бидат составени на следниов начин:

1. 88% од вкупното количество на квоти кои треба да бидат лицитирани кај земјите-членки во удели кои се идентични на уделот на верификуваните емисии согласно шемата на Заедницата за 2005 г. или просекот за периодот од 2005 до 2007 г. кој и да е највисок, од засегнатата земја-членка;

2. 10% од вкупното количество на квоти кои треба да се лицитираат се дистрибуираат кај одредени земји-членки заради солидарност и пораст во рамките на Заедницата, со што се зголемува количеството на квоти кои тие земји-членки ги лицитираат согласно точката (а) според процентите посочени во Анексот IIа кон Директивата на ЕЗ 2009/29; и
3. 2% од вкупното количество на квоти кои треба да се лицитираат се дистрибуираат кај земјите-членки чии емисии на стакленички гасови, во 2005 г., биле најмалку 20% под нивните емисии во основната година која важи за нив согласно Протоколот од Кјото. Дистрибуцијата на овој процент кај засегнатите земји-членки е утврден во Анексот IIб од Директивата на ЕЗ 2009/29.

2.2.2 НОВИ СЕКТОРИ И ГАСОВИ, ЕДИНСТВЕН ЕУ-ЛИМИТ, И НОВАТА ЦЕЛ ВОВЕДЕНА СО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29

Нови сектори и гасови

Од своето лансирање во 2005 г. Системот за трговија со емисии на ЕУ ги има опфатено електричните и другите постројки за согорување, рафинериите за нафта, печките за кокс, инсталациите за железо и челик и инсталациите за производство на цемент, стакло, варовник, цигли, керамика, пулпа, хартија и штици. Што се однесува до стакленичките гасови, во моментов се опфатени емисиите на јаглерод диоксид.

Од 2013 г. опсегот на ЕТС ќе се прошири за да вклучи и други сектори и стакленички гасови. Меѓу другото ќе бидат вклучени повеќе емисии на CO₂ од инсталациите што произведуваат на големо органски хемикалии, водород, амонијак и алуминиум, како и емисии на азотен оксид (N₂O) од производството на азотна, адипична и гликолична киселина и перфлуорокарбон од алуминиумскиот сектор. Инсталациите кои спроведуваат активности од кои произлегуваат овие емисии ќе бидат вклучени во ЕУ ЕТС почнувајќи од 2013 г.

Единствениот лимит на ЕУ и воведена нова цел

Една од највпечатливите новини што се воведени е поврзана со исчезнувањето на НАП и последователното усвојување на широк лимит на ЕУ на квотите. Всушност, НАП кои биле развиени во првиот и вториот период на ЕУ ЕТС се покажале како премногу сложени, нетранспарентни и веројатно можеле да го загорзат усогласувањето на пазарот на лимит и тргување.

Затоа според членот 9 од Директивата на ЕЗ 2009/29, Комисијата на ЕУ ќе го објави апсолутното количество на квоти на ниво ЕУ за 2013 г., засновано на вкупните количества на квоти издадени или што треба да се издадат од земјите-членки во согласност со Одлуките на Комисијата за нивните планови за доделување за периодот од 2008 до 2012 г.

Лимитот за годината 2013 бил утврден на 2.039.152.882 квоти односно нешто под 2,04 милијарди квоти.

Лимитот ќе се намалува секоја година за 1,74% од просечното годишно вкупно количество на квоти издадени од земјите-членки во 2008-2012. Во апсолутна смисла ова значи дека бројот на квоти ќе се намали на годишно ниво за 37.435.387. Ова годишно намалување ќе продолжи после 2020 г., но не може да подложи на ревидирање не подоцна од 2025 г.

Доколку ЕУ одлучила да премине на цел од 30% намалување лимитот ќе треба да се ревидира. Денешната одлука ја отсликува целта за намалување од 20% од нивоата од 1990 г. како што е отелотворено во актуелното законодавство. Ова значи намалување на емисиите на инсталациите за 21% во ЕУ ЕТС до 2020 г. споредено со нивоата од 2005 г.

Авијацијата не е вклучена во оваа одлука. Лимитот што треба да се додели за авио-операторите ќе се утврди со посебна одлука од страна на Комисијата, како што се бара од законодавството кое ќе ја внесе авијацијата во ЕУ ЕТС од 2012 г.

2.2.3 ДОДЕЛУВАЊЕ НА КВОТИ НА ЕУ – УСОГЛАСЕНИ ПРАВИЛА ЗА БЕСПЛАТНО ДОДЕЛУВАЊЕ И СИСТЕМ НА ЛИЦИТИРАЊЕ

Системот на ЕУ за трговија со емисии овозможува инсталациите што учествуваат, како фабриките и електраните да добијат квоти на емисии (одредено количество на стакленички гасови кои можат да ги испуштаат) кои по потреба можат да ги продадат или купат едни од други. Иако лицитирањето на квотите за јаглерод е дозволено за време на првиот и вториот период на тргување, тоа ќе биде главниот метод на доделување почнувајќи од 2013 г.

За време на првиот период на тргување (2005 до 2007) и вториот период на тргување (2008 до 2012) земјите-членки лицитирале сами ограничени количества на квоти на јаглерод. Од почетокот на третиот период на тргување во 2013 г. околу половина од квотите се очекува да се лицитираат. Лицитирањето е најтранспарентниот метод на доделување кој им дозволува на учесниците на пазарот да ги добијат потребните квоти по пазарна цена.

Ревидирањето на Директивата за тргувањето со емисиите предвидува фундаментална промена од третиот период на тргување почнувајќи од 2013 г. Лицитирањето на квотите повеќе ќе биде правило отколку исклучок. Нема да се доделуваат квоти бесплатно за производство на електрична енергија, и ќе има само ограничени и привремени можности за отстапување од ова правило.

Секторите и потсекторите кои ќе бидат изложени на значителен ризик од протекување на јаглерод (види во дел 2.2.4) ќе добијат квоти бесплатно врз основа на амбициозни одредници, но за индустрии кои не се изложени, таквите квоти постепено ќе се исфрлаат. Овие правила значат дека од 2013 г. најмалку половина од вкупниот број на квоти се очекува да бидат лицитирани.

Лицитациите ќе бидат дизајнирани така за да можат да обезбедат целосен, правичен и еднаков пристап за малите и средни претпријатија опфатени со ЕУ ЕС и малите испуштачи. Сите учесници треба да имаат пристап до истите информации во исто време и треба да се воспостави соодветна правна рамка за да се намали секој ризик од перење на пари, финансирање на тероризам, финансиски

криминал, инсајдерско тргување и пазарни манипулации. Организацијата и учеството на лицитации треба да биде исплатливо и треба да се избегнуваат секакви непотребни административни трошоци. Регулативата на Комисијата за лицитирање се обидува да ги обезбеди овие цели.

Регулативата за лицитирање уредува земјите-членки и Комисијата заеднички да обезбедат заедничка платформа за лицитирање на квоти на емисии во име на земјите-членки. Заедничката платформа за лицитирање се очекува да биде најисплатливиот пристап за земјите-членки и наддавачите. Комисијата смета дека една заедничка платформа на најдобар можен начин обезбедува почит на принципите на недискриминација, транспарентност и едноставност, ги обезбедува најдобрите гаранции за целосен, правичен и еднаков пристап до малите и средни претпријатија опфатени со ЕУ ЕТС и малите испуштачи, и на најдобар начин го намалува ризикот од злоупотреба на пазарот.

Сепак, на земјите-членки кои сакаат да назначат сопствена платформа за лицитирање тоа им е дозволено со оглед дека Регулативата утврдува соодветни правила за функционирањето на таквите платформи за лицитирање и координацијата со заедничката платформа за лицитирање.

2.2.4 СЕКТОРИ КОИ СЕ ИЗЛОЖЕНИ НА ИСТЕКУВАЊА НА ЈАГЛЕРОД; ОТСТАПУВАЊЕ ЗА ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКИОТ СЕКТОР; МАЛИ ИНСТАЛАЦИИ И БОЛНИЦИ; НОВИ УЧЕСНИЦИ

Истекување на јаглерод

Една од најважните мерки бара Комисијата да ги утврди секторите и потсекторите кои обично се изложени на значителен ризик на истекување на јаглерод.

Според законодавството на ЕУ (членот 10а од ревидираната Директива), сектор или потсектор „се смета дека е изложен на значителен ризик од истекување доколку:

- размерот во кој збирот на директни и индиректни дополнителни трошоци кои се наметнуваат со имплементацијата на оваа директива би довеле до значителен пораст на производствената цена, пресметана како сооднос на бруто додадената вредност од најмалку 5%; и
- интензитетот на трговијата со земјите што не се во ЕУ дефинирана како соодносот меѓу вкупната вредност на извозот во земјите што не се во ЕУ + вредноста на увозот од земјите што не се во ЕУ и вкупната големина на пазарот за Заедницата (годишен обрт плус вкупен увоз) е над 10%.

Сектор или потсектор исто така се смета дека е изложен на значителен ризик од истекување на јаглерод:

- доколку размерот во кој збирот на директни и индиректни дополнителни трошоци кои се наметнуваат со имплементацијата на оваа Директива би довеле до значителен пораст на производствената цена, пресметана како сооднос на бруто додадената вредност од најмалку 30%; или

- доколку интензитетот на трговијата со земјите што не се во ЕУ дефинирана како соодносот меѓу вкупната вредност на извозот во земјите што не се во ЕУ + вредноста на увозот од земјите што не се во ЕУ и вкупната големина на пазарот за Заедницата (годишен обрт плус вкупен увоз) е над 30%.

Според Директивата производството од секторите за кои се смета дека се изложени на значителен ризик од истекување на јаглерод ќе добијат релативно повеќе бесплатни квоти отколку другите сектори. Бесплатните квоти во принцип ќе бидат доделени врз основа на одредници утврдени конкретно за секој релевантен производ. Почетната точка за одредниците е просек од 10% најефикасни инсталации во смисла на стакленичките гасови, во еден сектор и тие ќе ги земат во предвид најефикасните техники, замени и алтернативни производствени процеси.

Отстапување за секторот за електрична енергија

Единствениот исклучок од правилото дека електраните повеќе нема да добиваат бесплатни квоти туку ќе мора да ги купуваат е даден во членот 10в од ревидираната Директива за ЕУ ЕТС кој уредува можност за доделување на ограничен број на бесплатни квоти за електраните во транзицискиот период.

Оваа можност била воведена како дел од севкупниот компромис што води кон договорот за т.н. „климатски и енергетски пакет“.

Главната мотивација за земјите-членки кои ја побарале оваа одредба се чини дека била желбата за спречување на премногу остри зголемувања во цените на електричната енергија. Друг фактор бил да му се помогне на секторот на електраните во овие земји полесно да се справат со трошоците од транзицијата кон производство на електрична енергија со помалку јаглерод.

Директивата бара инсталациите кои имаат корист од бесплатно доделување како резултат на отстапувањето да инвестираат во проекти кои се дизајнирани да го модернизират производството на електрична енергија во засегнатите земји-членки. Вредноста на инвестициите треба да ја отсликува вредноста на бесплатното доделување.

Приватни домаќинства

Исклучок од доделувањето засновано на одредниците е усвоено за регионалните (централизирани) системи за греење кои им служат на приватните домаќинства. Правилото дозволува доделување на повеќе бесплатни квоти за производителите на топлинска енергија кои обезбедуваат топлина за домаќинствата за да се избегне големо зголемување на цената на топлинската енергија.

Мали инсталации и болници

Голем број на инсталации кои испуштаат релативни мали количества на CO₂ во моментот се опфатени од ЕТС и изразена е загриженост околу исплатливоста на нивното вклучување. Почнувајќи од 2013 г. на земјите-членки ќе им биде

дозволено да ги отстранат овие инсталации од ЕТС под одредени услови. Засегнатите инсталации се оние чии пријавени емисии биле пониски од 25,000 тони на CO₂-еквивалентно за секоја од трите години кои и претходат на годината на аплицирање. За инсталации за согорување се применува дополнителен праг за капацитет од 35MW. Дополнително на земјите-членки им се дава можност да ги исклучат инсталациите на болниците. Инсталациите можат да бидат исклучени од ЕТС само доколку бидат покриени од мерки кои ќе постигнат еквивалентен придонес кон намалувањата на емисии.

Нови учесници

Пет проценти од вкупното количество на квоти ќе се стават во резерва за новите инсталации или авиокомпаниии кои се вклучуваат во системот после 2013 г. („новите учесници“). Квотите од оваа резерва треба да ги отсликаат квотите за сличните постоечки инсталации.

Во согласност со Директивата на ЕЗ 2009/29, член 3(ж) 'нов учесник' значи:

- секоја инсталација која спроведува една или повеќе активности посочени во Анексот I, која добила дозвола за емисии на стакленички гасови за првпат после 30 јуни 2011 г.,
- секоја инсталација која спроведува активност која е вклучена во шемата на Заедницата согласно членот 24(1) или (2) за првпат, или
- секоја инсталација која спроведува една или повеќе активности кои се посочени во Анексот I или активност која е вклучена во шемата на Заедницата согласно членот 24(1) или (2), која има позначително продолжување после 30 јуни 2011 г. само што се однесува до ова продолжение.

Дел од резервата за нов учесник кој достига 300 милиони квоти ќе стане достапен за да ги поддржи инвестициите во 12 проекти за демонстрирање кои користат технологија за заробување и чување на јаглерод и проекти за демонстрирање кои користат иновативни технологии на обновлива енергија. Треба да има правична географска дистрибуција на проектите.

Во принцип, секоја квота која останува во резерва ќе биде дистрибуирана до земјите-членки за лицитирање. Клучот за дистрибуирање ќе го земе во предвид нивото на кое инсталациите во земјите-членки имале корист од оваа резерва.

2.2.5 ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС НА АВИЈАЦИСКИОТ СЕКТОР

Од почетокот на 2012 г. емисиите од сите домашни и меѓународни летови кои пристигаат или заминуваат од аеродром во ЕУ ќе бидат опфатени од Системот на ЕУ за трговија со емисии. Дополнително на 27-те земји-членки на ЕУ, ЕУ ЕТС за авијацијата опфаќа и три ЕЕА-ЕФТА земји (Исланд, Лихтенштајн и Норвешка) и ќе се прошири на Хрватска до 1 јануари 2014 г. заради планираното пристапување на земјата во ЕУ на 1 јули 2013 г. На тој начин наскоро ќе опфати 31 земја.

82% од квотите ќе бидат дадени бесплатно на авио-операторите и 15% од CO₂ квотите се доделуваат со лицитирање. Преостанатите 3% ќе бидат доделени за специјална резерва за подоцнежна дистрибуција за брзо растечките авиокомпани и новите учесници на пазарот.

Бесплатните квоти ќе бидат доделени со процес на поставување одредници кој ја мери активноста на секој оператор во 2010 г. во смисла на бројот на патници и товар што тие го пренесуваат и вкупната оддалеченост која ја поминале.

ЕУ ЕТС ќе го опфати секој авио-оператор било со седиште во ЕУ или надвор, кој работи со меѓународни летови на рути од или меѓу аеродромите во ЕУ. Сите авиокомпани на тој начин ќе бидат третираны еднакво. Многу лесните авиони нема да бидат опфатени. Воени, полициски, царински и спасувачки летови, летови за државни и владини потреби, и летови за обука или тестирање исто така ќе бидат исклучени.

За да се намалат административните трошоци, секој оператор ќе биде администриран од една земја-членка во врска со емисиите од вкупниот број на негови летови до, од и во рамките на ЕУ.

2.2.6 ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРИТЕ И НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ СОГЛАСНО ДИРЕКТИВАТА НА ЕЗ 2009/29

Некои од аспектите на ЕУ ЕТС останале непроменети по нејзиното ревидирање.

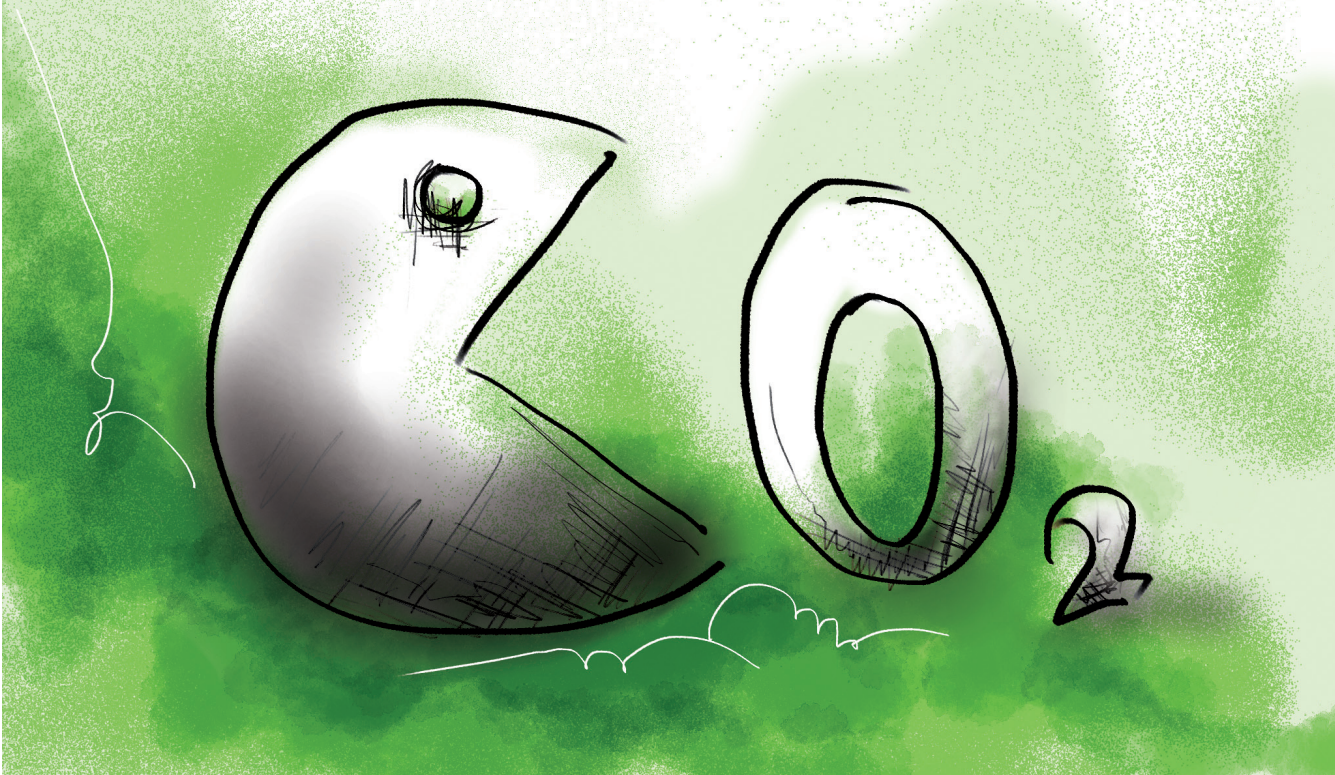
Обврската на операторот секоја година до 30 април да предаде количество на квоти кое одговара на неговите емисии на стакленички гасови кои соодветно се следени, пријавени и верификувани не се ажурирани. Никаква промена во обврската за земјите-членки секоја да издаде количество на квоти до 28 февруари и да ги поништи квотите кои се соодветно предадени. Исплатливоста и валидноста на квотите остануваат непроменети во однос на она што е предвидено од Директивата на ЕЗ 2003/87.

Некои изменети аспекти од ЕУ ЕТС како резултат на ревидирањето на Директивата се наведени долу:

- Надлежниот орган најмалку на секои пет години ќе ја разгледува дозволата за стакленички гасови и ќе направи соодветни измени.
- Земјите-членки можат да дозволат операторите да ги ажурираат плановите за следење без менување на дозволата за стакленички гасови. Операторите ќе ги поднесат сите ажурирани планови за следење до надлежниот орган за одобрение.
- Обврската за следење на секое издавање, трансакција и поништување на квоти од страна на регистарот остана непроменета со единствената модификација дека квотите издадени од 1 јануари 2012 г. натаму ќе се чуваат во регистарот на Заедницата за извршување на процесите кои се однесуваат на поседувањето на сметки отворени во земјите-членки и доделувањето, предавањето и поништувањето на квотите согласно Регулативата на Комисијата 994/2008. Меѓутоа земјите-членки можат да имаат сопствени национални регистри.

2.2.7 КАЗНИ МЕРКИ

Основните принципи на системот на казни мерки за операторите кои не се придржуваат до обврската за предавање на количеството на квоти кое се должи до 30 април од секоја година не биле изменети со Директивата на ЕЗ 2009/29, која ја задржала казнената мерка “именувај и засрами се“ плус паричната казна од 100 евра кои му се изрекуваат на операторот за секој тон на јаглерод диоксид-еквивалентно испуштен од инсталацијата за која операторот не предал доволно квоти.

2.3 ДИРЕКТИВАТА 2004/101 КОЈА ГО ПОВРЗУВА ЕУ ЕТС СО ПОТВРДЕНИТЕ НАМАЛУВАЊА НА ЕМИСИИ (ЦЕР) И ЕДИНИЦИТЕ НА НАМАЛУВАЊА НА ЕМИСИИ (ЕРУ)

Директивата за ЕЗ 2004/101 се однесува на вториот период на ЕУ ЕТС (2008-2012) согласно Директивата на ЕЗ 2003/87, изменувајќи ја за да им дозволи на операторите опфатени со Анекс I од Директивата на ЕЗ 2003/87 да користат ограничен број на ЕРУ (кредити генерирани од Заедничката имплементација (ЈИ)) и ЦЕР (кредити генерирани од Механизмите за чист развој (ЦДМ)) за да се задоволи нивниот ЕУ ЕТС Лимит како што е договорено во НАП, и на тој начин креирајќи „врска“ меѓу квотите на ЕУ ЕТС и Протоколот од Кјото (оттука Директивата на ЕЗ 2004/101 исто така е позната како врзувачката Директива).

Бидејќи земјите-членки не можат да ги пренесат ЦЕР и ЕРУ кои ги поседуваат операторите меѓу периодите на заложби согласно меѓународните договори (‘депонирање’ на ЦЕР и ЕРУ) пред 2015, земјите-членки ќе им дозволат на операторите да ги разменат таквите ЦЕР и ЕРУ издадени во однос на намалувањата на емисии пред 2012 за квоти кои важат од 2013 г. натаму. Меѓутоа, бидејќи земјите-членки не треба да бидат обврзани да ги прифатат ЦЕР и ЕРУ за кои не е сигурно дека тие ќе можат да ги користат за нивните постоечки меѓународни заложби, ова барање не треба да продолжи да важи после 31 март 2015 г. Операторите треба да добијат иста сигурност во врска со таквите ЦЕР издадени од проекти кои биле воспоставени пред 2013 г. во однос на намалувањата на емисиите од 2013 натаму. Важно е кредитите од проектите кои биле искористени од операторите да претставуваат намалувања на реални, што можат да се потврдат, дополнителни и постојани емисии и да имаат јасни одржливи развојни бенефиции и никакви значителни негативни еколошки или социјални последици.

Во секој случај примената на такви ЦЕР и ЕРУ во рамките на ЕУ ЕТС нема да го поткопаат исполнувањето на заложбата на ЕУ за 20% намалување на стакленичките гасови до 2020 г., туку повеќе ќе придонесат за нејзино остварување,

Најверојатно кога Република Македонија ќе стане земја-членка на ЕУ како земја што не е во Анексот 1 ќе може да продолжи со спроведувањето на ЦДМ проектите.

2.4 РЕГУЛАТИВАТА НА КОМИСИЈАТА 601/2012 И РЕГУЛАТИВАТА НА КОМИСИЈАТА 600/2012 ОД 21 ЈУНИ 2012 Г.

Регулативата на Комисијата 601/2012 од 21 јуни 2012 г. ги поставува правилата за следење и известување за емисии на стакленички гасови и податоци за активност согласно Директивата 2003/87/ЕЗ во периодот на тргување на шемата на Унијата за тргување со емисии на 1 јануари 2013 г. и последователните периоди на тргување.

Регулативата на Комисијата 600/2012 од 21 јуни 2012 г. поставува правилата и обврските за верификација на извештаите поднесени согласно со Директивата 2003/87/ЕЗ и за акредитација и надзор на верификаторите и оние што специфицираат, без предрасуди во однос на Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008, одредбите за заемно признавање на верификаторите и проценка на националните тела за акредитација согласно членот 15 од Директивата 2003/87/ЕЗ.

2.5 СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ – ОДЛУКА 280/2004/ЕЗ

УНФЦЦЦ ги заложува ЕУ и нејзините земји-членки да развијат, периодично да ги ажурираат, објавуваат и пријавуваат до Конференцијата на страните националните инвентари на антропогенични емисии од извори и отстранувања со понор на сите стакленички гасови кои не се контролирани од Протоколот од Монреал за супстанции кои ја осиромашуваат озонската обвивка (стакленички гасови) користејќи компаративни методологии договорени од Конференцијата на страните.

Во согласност со членот 3, став 1 од Одлуката 280/2004/ЕЗ на Европскиот парламент и Совет од 11 февруари 2004 г. за механизмите за мониторинг на емисиите на стакленички гасови во заедницата и извршувањето на Протоколот од Кјото од сите земји-членки се бара да пријават поединечни инвентари на стакленички гасови подготвени во согласност со насоките за пријавување на УНФЦЦЦ до Комисијата до 15 јануари секоја година.

Во согласност со членот 3, став 2 од Одлуката 280/2004/ЕЗ сите земји-членки треба да пријават, заради проценка на предвидениот напредок, извештај до Комисијата до 15 март секои две години: информации за националните политики и мерки кои ги ограничуваат и/или намалуваат емисиите на стакленички гасови со отстранување на извори или со зголемувања на понорите, претставени на секторска основа за секој стакленички гас; национални предвидувања на емисиите на стакленички гасови и нивно отстранување со понори како минимум за годините 2005, 2010, 2015 и 2020, организирани по гас или по сектор; информации за мерките што се преземаат или планираат за спроведување на релевантното законодавство и политики на Заедницата, и информации за правни и институционални чекори како подготовка за спроведување на заложбите согласно Протоколот од Кјото и информациите во врска со договорите и националната процедури за имплементација, придржување и спроведување; информации за институционални и финансиски аранжмани и процедури за одлучување за координација и активности за поддршка поврзани со учеството во механизмите согласно членовите 6, 12 и 17 од Протоколот од Кјото, вклучително и учеството на правните лица.

Понатаму, во согласност со Одлуката 589/2007/ЕЗ, воспоставување на насоки за следење и известување за емисиите на стакленички гасови согласно Директивата 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот некои од операторите ќе применат параметри конкретни за земјата за даденото гориво како што е пријавено од земјата-членка во нејзиниот последен национален инвентар поднесен до Секретаријатот на УНФЦЦЦ.

Исто така, за време на подготовката на инвентарот на стакленички гасови некои параметри што се конкретни за земјата можат да бидат засновани врз потврдени годишни извештаи на операторите на инсталации во ЕУ ЕТС.

3

СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС ВО РЕПУБЛИКА БУГАРИЈА

Првичните активности поврзани со ЕУ ЕТС беа изведени во рамките на проектот за изработка на Национален план на Бугарија за доделување (БНАП). Техничка помош за Планот беше обезбедена од бугарски и холандски консултанти, финансирана од страна на ПСО Програмата на Владата на Холандија. Работата на Планот започна на 5 јануари 2005 година.

Подготовката на документи од подзаконската регулатива поврзани со процесот на доделување, издавање дозволи, следење и процес на спроведување, како и акредитацијата на верификатор беа изведени во рамките на проектот „Подготовка на законодавство за спроведување на ЕУ Директивата 2003/87 и ЕУ Одлуката 280/2004/ЕЗ во Бугарија“, (Агенција за заштита на животната средина на Данска, 2005-2007).

Сите потребни фази за обезбедување на регистар на стакленички гасови: софтвер, од подготовка на законодавството до набавка и обука, беа изведени во рамките на проектот „Спроведување на Регулативата 2216/2004 на Комисијата за Стандардизиран регистар на трансакции во Бугарија“, (Агенција за заштита на животната средина на Данска, 2005-2007).

3.1 ПРАВНА РАМКА

Контекстот на климатската политика на Бугарија значително се измени по пристапувањето во ЕУ на 1 јануари 2007 г., бидејќи таа треба да биде доследна со постоечкото и неодамна усвоено законодавство на ЕУ во оваа област.

Дел III: „Шеми за подобрување на резултатите од заштитата на животната средина во Бугарија“ од Законот за заштита на животната средина на Бугарија, (Службен весник бр. 77/27.09.2005 год, последни измени Службен весник бр. 36/24.04.2012 год.) ја дава правната основа за спроведување на ЕУ ЕТС во Бугарија.

Релевантното бугарско секундарно законодавство поврзано со регистарот на стакленички гасови и активностите на ЕУ ЕТС е наведено подолу:

- Уредба (усвоена од Советот на министри) за начинот и редот на издавање и ревидирање на дозволите за стакленички гасови од инсталации и следење од страна на операторите на инсталациите и авио-оператори што учествуваат во ЕУ ЕТС (Службен весник бр. 99/17.12.2010 год)
- Уредба (усвоена од Советот на министри) за начинот и редот за подготовка на годишен извештај и верификација на годишни извештаи на оператори на инсталации и авио-оператори (Службен весник бр. 99/17.12.2010 год)
- Уредба (усвоена од Советот на министри) за начинот и редот на функционирање на Националниот регистар за издавањето, поседувањето, пренесувањето и поништувањето на квотите на стакленички гасови (Службен весник бр. 102/30.12.2010 год)
- Уредба (усвоена од Советот на министри) за начинот и редот на организација на Националните инвентари на опасни супстанции од стакленички гасови во амбиенталниот воздух (Службен весник бр. 76/28.09.2010 год)
- Насока (усвоени со наредбата бр. РД442/17.07.2008 год. од Министерот за животна средина и води) за следење и известување за емисиите на стакленички гасови за оператори со инсталации што учествуваат во ЕУ ЕТС
- Национален план на Бугарија за доделување (БНАП) за 2007 година и Национален план на Бугарија за доделување (БНАП) за период 2008-2012 (усвоени со Одлука на Комисијата од 26 октомври 2007 год.)

Во Бугарија е во тек подготовката на нов закон за климатски промени. Овој закон ќе ги регулира сите активности поврзани со климатските промени: Национален систем за инвентар на стакленички гасови, годишни и полугодишни извештаи до ЕК (во согласност со Одлука 280/2004/ЕЗ), и спроведување на ЕУ ЕТС.

Новиот Закон за климатски промени ќе ги регулира јавните односи поврзани со спроведувањето на ЕУ ЕТС. Ќе регулира активности поврзани со:

- доделување на квоти,
- издавање и ревидирање на дозволи за стакленички гасови,

- следење и известување од страна на операторите на инсталациите и авио-оператори што учествуваат во ЕУ ЕТС,
- функционирање на Национален регистар
- активности на администраторот на Националниот регистар,
- издавање, враќање и поништување на квоти на стакленички гасови,
- договори за затворање на постојани инсталации,
- тргување со квоти.

Законот за климатски промени ќе ја регулира Заедничката имплементација и доброволните шеми, намалувањето на емисиите на стакленички гасови од течни горива за транспорт, спроведувањето на обврските согласно Одлуката 406/2009/ЕЗ за поединечните заложби на земјите-членки за намалување на емисиите на стакленички гасови, со цел да се исполнат заложбите за намалување на емисиите на стакленички гасови до 2020 година.

Новиот Закон за климатски промени ќе ги консолидира правилата што сега се дел од повеќе прописи. Ќе ги разреши врските помеѓу националното законодавство и законските основи на ЕУ. Законот ќе ги регулира механизмите за исполнување на обврските на Бугарија според Протоколот од Кјото и подоцнежните меѓународни договори.

3.2 НАЦИОНАЛЕН НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Во согласност со Законот за заштита на животната средина, министерот за животна средина и води или овластено службено лице е надлежниот орган за примена на ЕУ ЕТС во Бугарија.

ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ И ПЛАН ЗА СЛЕДЕЊЕ НА СТАКЛЕНИЧКИТЕ ГАСОВИ

Во согласност со Уредбата за начинот и редот за издавање и ревидирање на дозволите за стакленички гасови од инсталации и следење од страна на оператори на инсталации и авио-оператори што учествуваат во ЕУ ЕТС, извршниот директор на Извршната агенција за животна средина е надлежниот орган за издавање и ревидирање, измена, ажурирање и поништување на дозволи за стакленички гасови, како и одобрување, ревидирање и ажурирање на годишниот план за следење на емисиите и податоците за тон-километар.

Според Планот за следење (дел од дозволата за стакленички гасови), операторите на инсталациите и авио-операторите вршат следење и известуваат за емисиите во текот на годината.

НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТАР ЗА ЕУ ЕТС:

Во согласност со Законот за заштита на животната средина, министерот за животна средина и води го води востановувањето, функционирањето и одржувањето на Националниот регистар за издавање, поседување, пренесување, предавање или поништување на квоти на емисии на стакленички гасови во согласност со барањата на Регулативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 2216/2004 од 21 декември 2004 година за стандардизиран и безбеден систем на регистри, согласно со Директивата 2003/87/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот и Одлуката бр. 280/2004/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот, во понатамошниот текст „Регулативата (ЕЗ) бр. 2216/2004“. Извршниот директор на Извршната агенција за животна средина е во својство на администратор на регистарот според Регулативата (ЕЗ) бр. 2216/2004. Регистарот е лоциран во Извршната агенција за животна средина и го администрира кадарот на Извршната агенција за животна средина.

ИЗВЕСТУВАЊЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА

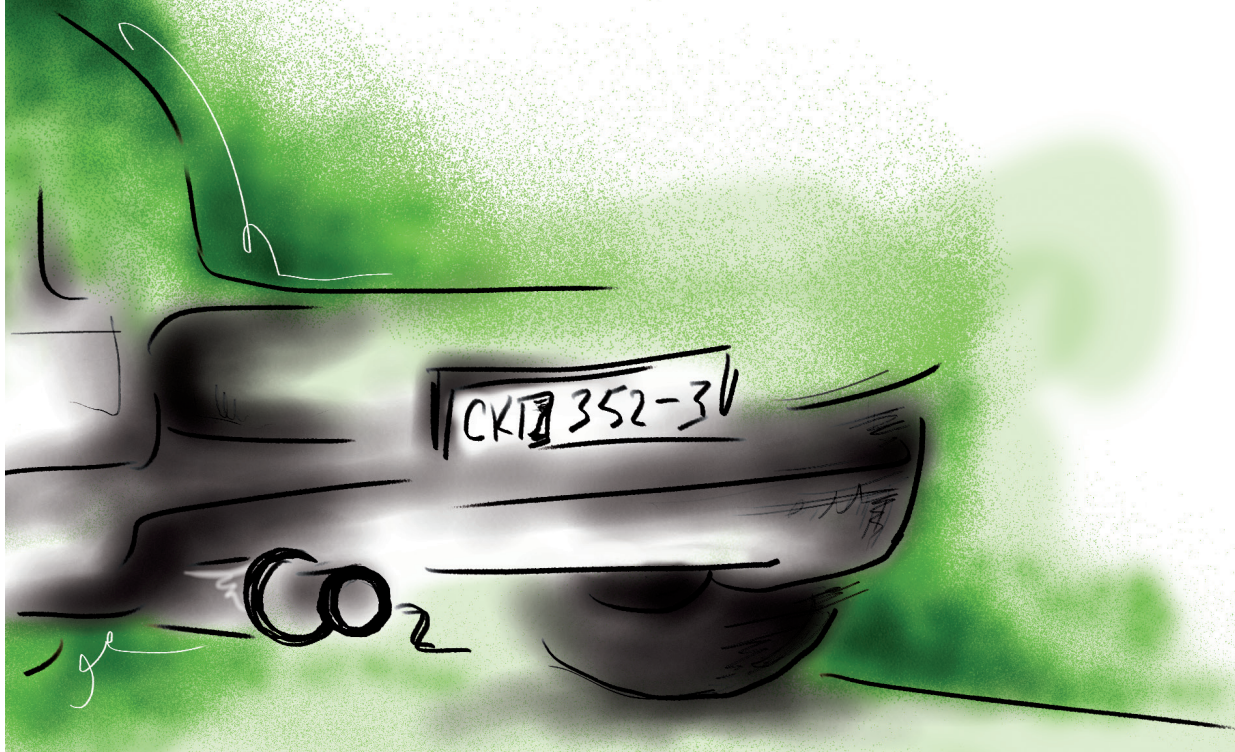
Во согласност со „Уредбата за начинот и редот за подготовка на годишен извештај и верификација на годишни извештаи на оператори на инсталации и авио-оператори“, операторите кои имаат дозволи за стакленички гасови се обврзани да подготват годишен извештај кој ќе ги содржи податоците околу следењето на емисиите на стакленички гасови од страна на инсталацијата во текот на претходната година, и се бара од авио-операторите да подготват годишен извештај за емисии и годишен тон-километар извештај заснован на одобрениот План за следење од страна на надлежниот орган.

Годишните извештаи подлежат на верификација. Верификацијата на годишните извештаи се заснова на договор помеѓу операторот на инсталацијата или авио-операторот и телото за верификација.

Наодите на телото за верификација се прикажани во верификациониот извештај. Верификационото мислење е посебен дел од верификациониот извештај што појаснува дека годишниот извештај за стакленичките гасови е задоволителен во поглед на квалитет, комплетноста и материјалноста на податоците.

Процесот на верификација се финализира со ставање на печат и потпис на телото за верификација на секоја страна од годишниот извештај.

Верификуваните годишни извештаи треба да бидат предадени на Извршната агенција за животна средина во печатена и електронска форма заедно со потпишан примерок на верификациониот извештај до 31 март од секоја година.

3.3 ТЕЛО ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА

Телото за верификација е акредитирано од страна на Извршната агенција „Бугарската служба за акредитација“ (ЕА „БАС“) во согласност со „Уредбата за начинот и редот за подготовка на годишен извештај и верификација на годишни извештаи на оператори на инсталации и авио-оператори“, ИСО 14064-3:2006, Европската соработка за акредитација „Насоки на Извршната агенција за признавање на телата за верификација според Директивата за ЕУ ЕТС“ – ЕА-6/03 и постапката за акредитација, одобрена од страна на Бугарската служба за акредитација.

- Телото за верификација е акредитирано правно лице регистрирано според Законот за трговија, што ги исполнува сите услови востановени со „Уредбата за начинот и редот за подготовка на годишен извештај и верификација на годишни извештаи на оператори на инсталации и авио-оператори“.
- Извршната агенција „Бугарска служба за акредитација“ води јавен регистар на акредитирани тела за верификација и списокот е објавен на интернет страницата и во службениот билтен на Агенцијата.

Телото за верификација, акредитирано во согласност со „Насоките на Извршната агенција за признавање на телата за верификација според Директивата за ЕУ ЕТС“ - ЕА-6/03 на членката на телото за Европска соработка за акредитација, може да извршува верификациони активности во Република Бугарија.

3.4 ИНСТИТУЦИОНАЛЕН ДОГОВОР

Воведувањето на Шемата на ЕУ за трговија со емисии изискува, во првиот и вториот период, земјата да поседува Национален план за доделување на квоти на емисии. Изработката на Планот беше координирана од страна на меѓуминистерска работна група (Меѓуминистерска работна група за изработка на Национален план за доделување за ЕУ ЕТС), воспоставена со одлука на министерот за животна средина и води бр. РД-186/06.04.2005 год. Претставници од МЖСВ, МЕЕТ, МРРЈР, МФ, НСЗ и претставници од невладиниот сектор: Стопанска комора на Бугарија и гранкови здруженија на индустриските гранки опфатени со системот – Бугарската асоцијација на цементна индустрија, Бугарската гранкова комора за енергетика, Гранковата комора на индустрија за хартија, Гранковата комора за индустријата за стакло, Гранковата комора на индустријата за железо и челик, Гранковата комора на хемиската индустрија, Бугарската унија за керамика. Планот е одобрен од страна на Европската комисија.

Меѓуминистерската работна група продолжува да ги координира активностите во рамките на ЕУ ЕТС, како што е доделувањето на резерва за новите ученици.

Надлежен орган за меѓуинституционална координација е Меѓуминистерската комисија за климатски промени (ИМЦЦЦ), која има за цел да ја олесни комуникацијата меѓу институциите и да обезбеди надзор и координација на нивните активности поврзани со процесите во земјата околу климатски промени.

3.5 РЕГИСТАР НА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ ВО СОГЛАСНОСТ СО УНФЦЦЦ И СЛЕДЕЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СТАКЛЕНИЧКИТЕ ГАСОВИ ВО СОГЛАСНОСТ СО ОДЛУКАТА 280/2004/ЕЗ

Како држава од Анексот I од Конвенцијата, Република Бугарија дава годишни извештаи за својот инвентар на стакленички гасови за емисиите од базната година до двете години пред годината на предавање на известувањето.

Годишниот инвентар и известувањето за емисии и отстранување на стакленички гасови дава база на информации за планирање и следење на климатската политика. Протоколот од Кјото ги обврзуваше потписниците да востановат национален инвентар на стакленички гасови до крајот на 2006 година. Националниот инвентарски систем на стакленички гасови на Бугарија беше воспоставен на почетокот на 2007 година.

Националниот систем дава податоци и историја за емисии и отстранувања за УНФЦЦЦ, Протоколот од Кјото и Европската комисија.

Одлуката 280/2004/ЕЗ на Европскиот парламент и Советот во однос на механизмот за следење на емисиите на стакленички гасови во Заедницата и за спроведување на Протоколот од Кјото ги обврзува земјите-членки на Европската унија (ЕУ) да учествуваат во изработката на заедничниот инвентар на стакленички гасови на ЕУ и друга климатска политика, како и во следењето и проценката на неговите детални мерки. Оваа постапка повлекува дво-фазно предавање на извештаите за инвентарите на земјите-членки до Комисијата, со годишни рокови за предавање на 15 јануари и 15 март.

Механизмот за следење на стакленички гасови на ЕУ (280/2004/ЕЗ) комбинира информации за инвентари на годишни емисии, климатска стратегија и проценка на влијанието на политичките мерки и планирање на нови мерки во еден динамичен процес. Одлуките на Комисијата за спроведување на одредбите и правилата на механизмот за следење (29 октомври 2004 г. и 10 февруари 2005 г.) детално ја даваат содржината на извештаите што треба да се поднесат до Комисијата. Правилата и модалитетите за известување на податоците од инвентарот на стакленички гасови се засновани на оние применети во известувањето согласно УНФЦЦЦ и Протоколот од Кјото, дополнети со одредби за известување, со цел да се овозможи оценка на сегашниот и проектираниот напредок на Заедницата и земјите-членки околу исполнување на нивните обврски според УНФЦЦЦ и Протоколот од Кјото.

Во согласност со Уредбата за начинот и редот на организирање на Национални инвентари за опасни супстанции од стакленички гасови во амбиенталниот воздух, Извршната агенција за животна средина е надлежниот орган (Контакт точка на националниот инвентар).

Обврските за известување на Бугарија до УНФЦЦЦ и ЕК ги спроведува Министерството за животна средина и води. Сите активности околу подготовката на инвентар на стакленички гасови во Бугарија се координирани и управувани на централно ниво од страна на Министерството за животна средина и води.

4

ГЛАВНИ ЧЕКОРИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРЕЗЕМАТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕУ ЕТС

Врз основа на информациите дадени досега околу Директивата 2003/87, проширена со Директивата 2009/29 и Одлуката бр. 280/2004/ЕЗ, и врз основа на искуството на Бугарија во воведувањето и спроведувањето на ЕУ ЕТС, а земајќи ги во предвид различните верзии во примената на ЕУ ЕТС во земјите-членки на ЕУ, можат да се предложат следните препораки за воведување и спроведување на ЕУ ЕТС во Република Македонија.

S
MADE IN SPACE

70% water
30% land

4.1 ПРАВНА РАМКА

Правната основа за спроведување на ЕУ ЕТС во Република Македонија треба да биде усогласена со Директивата на ЕЗ 2003/87, проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29, и треба да биде воведена во еден од следниве закони:

- Ад хок самостоен акт од примарно законодавство;
- Општ законодавен акт, како Рамковен закон за заштита на воздух / Рамковен закон за заштита на животната средина.

Спроведувањето на ЕУ ЕТС исто така може да се предвиди како клучна цел/мерка во Националната стратегија за климатски промени.

Корисно рано воведување на правната основа на ЕУ ЕТС може да биде претставено од Националниот акциски план за климатски промени, што ќе содржи:

- Институционални и правни мерки;
- Превентивни мерки и активности за намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Мерки и активности за ублажување на негативните влијанија на климатските промени;
- Мерки за стручна обука на научниот, техничкиот и управувачкиот кадар; и
- Временска рамка и финансиски план за спроведување на предвидените мерки и активности.

Искуството на Бугарија стекнато во периодот 2007-2012 година покажува дека најдобрата опција е усвојување на самостоен акт од примарно законодавство, како што е Закон за климатски промени што ќе ги вклучи сите активности поврзани со климатските промени: Национален систем за инвентар на стакленички гасови, флексибилни механизми во рамките на Протоколот од Кјото, годишни и полугодишни извештаи до ЕК (во согласност со Одлуката 280/2004/ЕЗ), и спроведување на ЕУ ЕТС.

Техничките и административните детали како:

- список на инсталации;
- формат и содржина на дозволи за стакленички гасови;
- методи за следење и известување;
- формати за годишни извештаи за стакленички гасови и верификациони извештаи;
- критериуми и постапки за акредитација на ТВ;
- постапки за давање на дозволи за стакленички гасови;
- функционирање и управување со националниот регистар;
- такси што треба да ги платат операторите за постапката за одобрување/ управување со корисничката сметка во регистарот би биле спроведени

или преку соодветно секундарно законодавство (министерски наредби/регулативи) или воведени во главниот правен акт што го регулира ЕУ ЕТС во земјата.

Овие технички детали се претставени во новата регулатива на ЕУ. Новите Регулативи на Комисијата 601/2012 и 600/2012 од 21 јуни 2012 г. ги поставува правилата за следење и известување за емисиите на стакленички гасови и податоци за активноста и одредбите за верификација на извештаите поднесени согласно Директивата 2003/87/ЕЗ и за акредитација и надзор на верификаторите. (види Дел 2.4)

За да се промовира административна ефикасност и усогласен пристап во земјите-членки, Комисијата исто така има објавено електронски матрици за плановите за следење и за извештаите за податоци во тон-километар и за годишните емисии од авијациските активности, кои можат да бидат директно вклучени во актите на подзаконската регулатива.

Секундарното законодавство е најдобрата опција за спроведување на техничките и административните детали. Овој вид на законодавство дозволува пофлексибилен начин за воведување на измени без усвојување од страна Собранието, и нивно одобрување преку одлуки на Советот на министри или наредба од министерот за животна средина.

Не е препорачливо да се користи интегрираното законодавството за спречување и контрола на загадување како правна основа за климатски промени, бидејќи опсегот и намената на двата правни акт (спречување на загадување и ограничување на емисии на стакленички гасови) се целосно различни. Директивите на ЕЗ 2003/87 и 2009/29 изискуваат координација помеѓу ЕУ ЕТС и интегрираното законодавството за спречување и контрола на загадување, но не дозволуваат спојување на двата система.

4.1.1 НАЦИОНАЛНО НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Законодавството треба да воспостави Национален надлежен орган и тоа може да биде избран од:

- министерствата, најверојатно Министерството за животна средина;
- административните/извршните јавни тела, најверојатно Агенцијата за заштита на животната средина;
- меѓуминистерско ад хок тело, составено од директори од министерства вклучени во прашања поврзани со климатски промени, и стручни лица/техничари – експерти на полето на климатски промени.

Надлежностите може да бидат поделени помеѓу Министерството за животна средина, кое ја задржува улогата да ги доделува квотите на ЕУ и издаде дозволи за стакленички гасови, и Агенцијата за заштита на животната средина, која е задолжена за инспекција на инсталациите, ги издава квотите на ЕУ и го води националниот регистар. Многу често Националниот надлежен орган служи и како централна точка за Назначеното национално тело/Заедничката имплементација.

Националниот надлежен орган за доделување на дозволи за стакленички гасови и издавање на квоти на ЕУ може да биде Министерството за животна средина или Меѓуминистерскиот комитет составен од претставници на министерствата вклучени во прашања поврзани со климатски промени (енергија, транспорт, европска интеграција, надворешни работи). Таков Комитет може исто така да вклучува претставници од Назначеното национално тело или Националната контакт точка за УНФЦЦЦ.

Што и да се избере, посебен акт во рамките на секундарното законодавство треба детално да го утврди составот на Националниот надлежен орган (ако е меѓуминистерски), методите на назначување на членовите, мандатот, деловникот на работа и финансиските ресурси за негово функционирање.

Во случај Министерството да биде Националниот надлежен орган, Државниот инспекторат за животна средина и природа (ДИЖСП), кој моментално врши следење и спроведување на задачите под надзор на МЖСПП, може да ги извршува извршните задачи за поддршка на Националниот надлежен орган и може да биде надлежниот орган за издавање и ревидирање, измена, ажурирање и поништување на дозволи за стакленички гасови, како и одобрување, ревидирање и ажурирање на план за следење на годишните емисии и податоците тон-километар. Подетално, би можело да ги проверува активностите за следење и известување на операторите како што е одобрено во барањето за издавање дозвола за стакленички гасови.

Искуството на Бугарија здобиено во периодот 2007-2012 година покажува дека најдобрата опција за Република Македонија е:

- Националниот надлежен орган одговорен за спроведување на ЕУ ЕТС да биде Министерството за животна средина и просторно планирање;
- Надлежниот орган за издавање и ревидирање, измена, ажурирање и поништување на дозволите за стакленички гасови, како и одобрување, ревидирање и ажурирање на планот за следење на годишните емисии и податоците тон-километар да биде Државниот инспекторат за животна средина и природа (ДИЖСП);
- Надлежен орган одговорен за воспоставување, функционирање и одржување на Национален регистар може да биде ДИЖСП. Администратор на регистарот според Регулатива (ЕЗ) бр. 2216/2004 може да биде ДИЖСП или друга институција како што е берза, банка или слично правно лице што може да ја обезбеди потребната сигурност и стабилност, без правење на непотребни дополнителни трошоци, со цел да се обезбеди безбедно работно окружување за регистарот.

4.1.2 СПИСОК НА ИНСТАЛАЦИИ

Заедно со воведувањето на законодавна рамка треба да се подготви и список на потенцијални учесници во Шемата за трговија со емисии. Овој список може да биде подготвен од страна на Државниот инспекторат за животна средина и

природа (ДИЖСП) со помош на Стопанската комора и гранковите здруженија за пополнување на празнините во списокот.

Првичниот список на потенцијални учесници во ЕУ ЕТС во Република Македонија беше подготвен заради изработка на овој Патоказ.

Овој список се состои од 46 инсталации. Групирањето на овие инсталации по видот на активности во согласност со Анекс I од Директивата 2009/29 е претставено во следната табела:

Активности	Број на инсталации
Согорување на горива во инсталации со вкупно термално производство над 20MW (освен во инсталации за спалување на опасен или општински отпад)	17
Производство на керамички производи со печење, особено ќерамиди, цигли, огноотпорни цигли, плочки, глазирана керамика или порцелан, со производствен капацитет над 75 тони на ден	9
Рафинирање на минерално масло	1
Производство или обработка на црни метали (вклучително феро-легури) каде единиците за согорување со вкупно термално производство надминуваат 20MW. Обработката вклучува меѓу другото, валалници, горилници, печки, ковалници, леарници, глазура и дупчење	4
Производство или обработка на обоени метали, вклучително производство на легури, рафинирање, леење и сл., каде се работи со единиците за согорување кои имаат вкупно термално производство (вклучително горива што се користат како намалувачки агенси) над 20MW	8
Производство на цементен клинкер во ротирачки печки со производствен капацитет над 500 тони на ден или во други печки со производствен капацитет над 50 тони на ден	1
Производство на хартија или картон со производствен капацитет над 20 тони на ден	2
Производство на азотна киселина	1
Производство на амонијак	2
Производство на натриум карбонат (Na ₂ CO ₃) и натриум бикарбонат (NaHCO ₃)	1
Вкупно	46

4.1.3 ДОЗВОЛИ ЗА СТАКЛЕНИЧКИ ГАСОВИ И ДОЛЖНОСТИТЕ НА ОПЕРАТОРИТЕ:

Барањето за дозвола за стакленички гасови и неговата содржина е стандардно, и го одразува веќе деталниот опис даден во членовите 3 до 8 во Директивите на ЕЗ 2003/87 и 2009/29 и преку Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 601/2012 . Истиот пристап со стандардни формулари може да се користи во поглед на должностите на операторите и санкциите за непочитување на обврските.

Овие аспекти се дадени во детали во членовите 3 до 7 на Директивите 2003/87 и 2009/29. На тој начин, тие треба да бидат поставени во принцип преку законската регулатива што служи како правна основа за спроведување на ЕУ ЕТС во Република Македонија, како и преку секундарното законодавство што ги објаснува постапките за барање на дозволи за стакленички гасови и нивно доделување/ажурирање/повлекување. Може да бидат одредени административни такси за операторите што поднесуваат барања за дозволи за стакленички гасови.

Треба да се забележи дека ревидирањето и издавањето на дозволи за стакленички гасови е напорен процес кој бара експертски потенцијал. Потребно е време за посета на секоја инсталација, испитување и одобрување на план за следење и споредба со дозволата на интегрираното законодавството за спречување и контрола на загадување (ако го има).

Имајќи го во предвид првичниот список на потенцијални учесници во ЕУ ЕТС во Република Македонија (види 4.1.2), може да се претпостави дека три или четири квалификувани експерти може да учествуваат во процесот на издавање дозволи за стакленички гасови.

Законското временско ограничување за издавање на дозвола за емисија на стакленички гасови во Бугарија изнесува 6 месеци, но оваа постапка е многу отежната поради голем број на фази на консултација и координација околу нацртот на дозволата за стакленички гасови од страна на бројни сектори и одделенија на Министерството и Агенцијата. Се препорачува постапката значително да се поедностави и скрати со цел да се заштедат човечки ресурси. Законското временско ограничување за издавање на дозвола за стакленички гасови ќе биде многу пократко бидејќи една инсталација не може да почне да функционира без дозвола за стакленички гасови.

4.1.4 НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТАР НА ЕУ ЕТС:

Националниот регистар е стандарден, според барањата на ЕК и Регулативата на Комисијата 994/2008 за стандардизиран и безбеден систем на регистри согласно Директивата 2003/87. Најчесто се спроведува од страна на Националната агенција за заштита на животната средина која исто така има и водечка улога во востановувањето на национален систем на инвентар на стакленички гасови.

Исто како и барањата за одобрувања за стакленички гасови и содржината, и должностите на операторите, одредбите поставени со Директивата за ЕУ ЕТС и Регулативата на Комисијата 994/2008 за стандардизиран и безбеден систем на

регистри согласно Директивата 2003/87 се детално прикажани. Така, регистарот треба да биде воспоставен како електронска, стандардизирана база на податоци преку правната основа за ЕУ ЕТС и неговото транспонирање. Неговото детално функционирање, финансирање и управување треба да се одреди со подзаконски акт (наредба од министер, уредба).

Регистарот може да е лоциран и администриран од Државниот инспекторат за животна средина и природа (ДИЖСП).

Треба да се нагласи дека регистарот е електронска, стандардизирана база на податоци чија оперативно администрирање треба да се извршува од страна на релевантни ИТ експерти, при што ќе се преземат сите можни мерки за да се обезбеди стабилно и безбедно окружување за функционирање.

Така, регистарот може да биде администриран од друга институција, како што е берза, банка или слично правно лице кое може да ја обезбеди потребната безбедност и стабилност, без непотребни дополнителни трошоци, со цел да се обезбеди безбедно работно окружување за регистарот.

4.1.5 ТЕЛА ЗА ВЕРИФИКАЦИЈА:

Во согласност со Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 600/2012 „верификатор“ значи правно лице или друг правен ентитет што извршува активности за верификација согласно оваа Регулатива и е акредитиран од национално тело за акредитација согласно Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008 и оваа Регулатива, или овластено физичко лице, без да се зема во предвид член 5(2) од таа Регулатива, во времето кога се објавува извештајот за верификација. 'Акредитација' значи потврда од национално тело за акредитација дека верификаторот ги исполнува барањата поставени со усогласени стандарди, во рамките на значењето на точка 9 од член 2 од Регулатива (ЕЗ) бр. 765/2008, и барањата дадени во оваа Регулатива околу извршување на верификацијата на извештај од оператор или авио-оператор согласно оваа Регулатива.

Националното тело за акредитација на Република Македонија е Институтот за акредитација на Република Македонија (ИАРМ). Се препорачува постапката за акредитација да започне кога ќе се утврди дека во првата година од спроведувањето на ЕУ ЕТС земјата веќе има акредитирани тела за верификација.

Поради ризикот од недостаток или недоволен број од акредитирани верификатори, се препорачува да им се дозволи на верификаторите што се акредитирани во согласност со „Упатството на Извршната агенција за признавање на телата за верификација според Директивата за ЕУ ЕТС“-ЕА-6/03 од тело што е член на Европската соработка за акредитација, да извршуваат активности за верификација во Република Македонија.

4.1.6 ДРУГИ

Во согласност со Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 601/2012, операторите на инсталации обезбедуваат лабораториите, кои се користат за анализи околу одредувањето на фактори за пресметка, да се акредитирани во согласност со ЕН ИСО/ИЕЦ 17025, за релевантни аналитички методи. Понатаму, операторите на инсталации обезбедуваат лабораториите, кои ги вршат мерењата, калибрациите и релевантните проценки на опремата за системите за мерење на континуирани емисии да се акредитирани во согласност со ЕН ИСО/ИЕЦ 17025 за релевантни аналитички методи или активности за калибрација.

Операторот обезбедува сите анализи, земање примероци, калибрации и заверувања при одредување на факторите за пресметка да се извршуваат преку примена на методи засновани на соодветни ЕН стандарди. Онаму каде не се достапни такви стандарди методите се засноваат на соодветни ИСО стандарди или национални стандарди. Онаму каде не постојат применливи објавени стандарди се користат соодветни нацрт-стандарди, насоки за најдобри практики во индустријата или други научно докажани методологии, со што се ограничува пристрасноста при земањето примероци и мерењето.

Се препорачува да се има акредитирани (од страна на Институтот за акредитација на Република Македонија (ИАРМ)) лаборатории, во согласност со ЕН ИСО/ИЕЦ 17025, кога ќе се започне со ЕУ ЕТС.

4.2 ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Моментално во Република Македонија се востановува Националниот комитет за климатски промени. Функциите на Националниот комитет за климатски промени може да бидат зголемени со прашањата поврзани со ЕУ ЕТС.

Обврските според УНФЦЦЦ и Протоколот од Кјото, воведувањето и спроведувањето на ЕУ ЕТС и потребното известување во согласност со Одлуката 280/2004/ЕЗ се тесно поврзани активности. Ова води кон заклучокот дека овие активности може да се извршат во тесна соработка и може да се обезбедат преку воведување на единствено тело одговорно за сите претходно споменати активности. Со ова би се елиминирале дополнителни трошоци поврзани со спроведувањето на овие активности од страна на бројни различни тимови.

Воведувањето и спроведувањето на ЕУ ЕТС бара учество на сите засегнати страни. Националниот комитет за климатски промени, кој има за цел да ја олесни комуникацијата меѓу институциите и да обезбеди надзор и координација на нивните активности во врска со процесите на климатски промени во земјата, може да биде назначен како тело за првична меѓуинституционална координација при воведувањето на ЕУ ЕТС.

Потребно е да се предложат претставници (контакт точки) барем во следниве институции:

- Министерство за животна средина и просторно планирање – Национална контакт точка за климатски промени
- Министерство за животна средина и просторно планирање – Одделение за европски интеграции
- Министерство за животна средина и просторно планирање – Државен инспекторат за животна средина и природа
- Министерство за економија
- Министерство за транспорт и врски
- Министерство за надворешни работи
- Министерство за правда
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
- Министерство за образование и наука
- Секретаријат за европски прашања
- Македонска академија за науките и уметностите
- Администратор на Регистарот
- Агенција за цивилно воздухопловство
- Агенција за енергетика на Република Македонија -АЕРМ
- Институт за акредитација на Република Македонија (ИАРМ)

- Македонско здружение на лаборатории (МАКЛАБ)
- Претставници на телата за верификација – последователно
- Стопанска комора на Македонија
- Гранкови здруженија на индустриски сектори опфатени со ЕУ ЕТС
- Државен завод за статистика
- Зелени НВОа, итн.

4.3 ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИ

Воведувањето и спроведувањето на ЕУ ЕТС изискува градење и постојана надградба на експертските капацитети на сите засегнати страни.

Еден од првите чекори коишто можат да се преземат за градење на капацитети е да се номинираат македонските стручни лица инволвираните во Националната комуникација и подготовката на Инвентарот на стакленички гасови. Македонските експерти на Листата на УНФЦЦЦ на експерти за ревидирање на годишните поднесоци на инвентар. Овие стручни лица треба да бидат номинирани од страна на националната контакт точка на земјата. На овој начин бесплатна обука ќе се обезбеди од страна на УНФЦЦЦ која ќе ја зголеми надлежноста на македонските стручни лица. Затоа земјата би обучила стручни лица кои би можеле да преземат активности поврзани со климатските промени, вклучувајќи го ЕУ ЕТС, после дополнителната обука за специфичностите на ЕУ ЕТС.

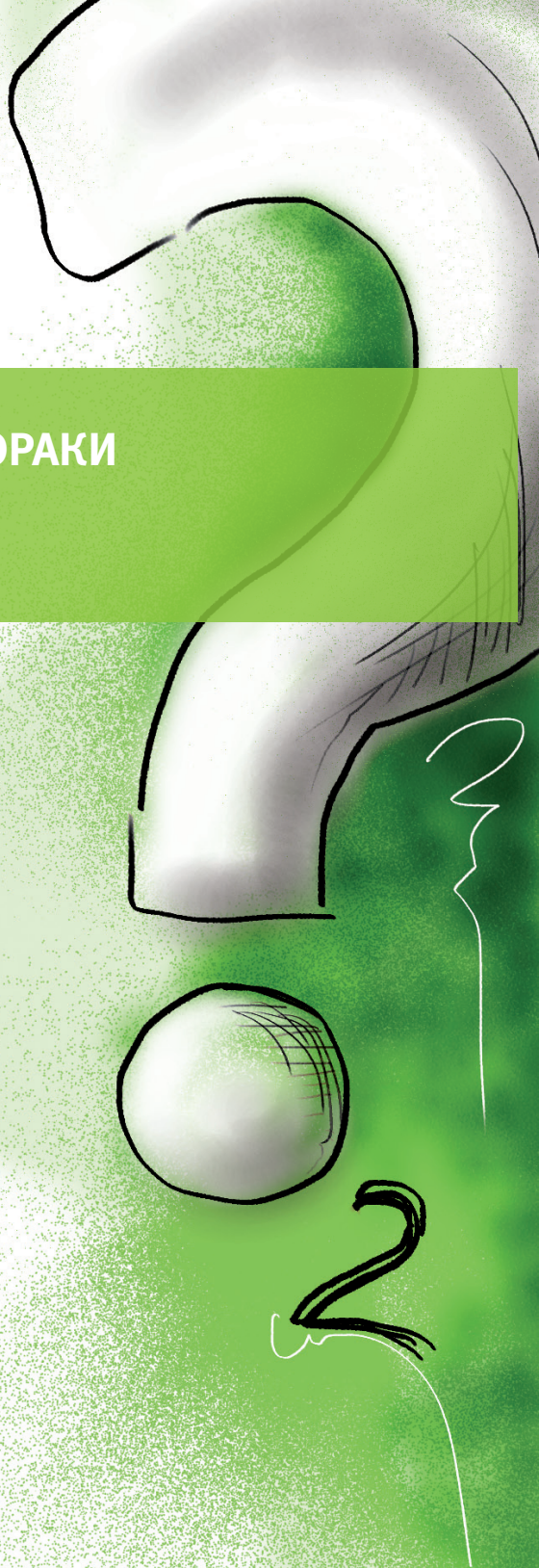
Потребна е редовна обука за експерти во рамките на овластеното тело, Националниот комитет за климатски промени, и за надворешни експерти со цел да се гради и одржува капацитетот на достапни национални експертски ресурси. Таквите обуки не бараат значителни финансиски ресурси, бидејќи би можеле да се изведат од страна на домашни и меѓународни консултанти во институции во самата земја. Откако ќе се обучат експертите на надлежните органи тие можат да се користат како предавачи за понатамошна обука на другите експерти кои ќе бидат ангажирани за активностите поврзани со климатските промени и ЕУ ЕТС. Обуката ќе придонесе за подобрување на вештините на експертите што учествуваат, за подобрување на активностите поврзани со климата и за зголемување на нивната мотивација да учествуваат во работни групи за специфични активности поврзани со климатските промени.

Особено важно за воведување на ЕУ ЕТС се обуките за операторите на инсталациите. Овие обуки можат да бидат организирани со помош на Стопанската комора на Македонија и гранковите здруженија.

Исто така ќе бидат обучени и администраторот и кадарот во Националниот регистар. Овие обуки можат да бидат спроведени од меѓународни консултанти кои ги администрираат регистрите во другите земји членки. Оттука обучените администратори на Регистарот ќе можат да ги обучат операторите на инсталациите како да работат со своите сметки во Регистарот.

5

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Земајќи го во предвид статусот на Република Македонија како држава што не е во Анексот 1 согласно УНФЦЦЦ, и институционалните аранжмани и процедури кои се неопходни за спроведувањето на ЕУ ЕТС, се препорачува да се спроведе дво-фазениот модел. Првата фаза – „учење преку работа“ е фаза од две години – кога се развива соодветна законодавна и техничка рамка и година на последователна имплементација. Втората фаза е фазата на вистинско тргување со емисиите на стакленички гасови после пристапувањето во ЕУ.

За 23 земји членки на ЕУ, периодот од 2005–2007 бил фазата на „учење преку работа“ Тргувањето се спроведувало во целост но казните за непридржување биле пониски од сега. Бугарија и Романија влегле во ЕУ и ЕУ ЕТС од 1 јануари 2007 г. и оваа фаза траела само една година. Стекнатото искуство во 2007 г. и дозволило на Бугарија да го ревидира законодавството, да ги измени и дополни дозволиите за стакленички гасови од инсталациите и да обезбеди доволно време за акредитирање на бугарски верификатори.

Најверојатно пристапувањето на Република Македонија кон ЕУ ќе стане реалност за време на третата фаза на ЕУ ЕТС (2013 – 2020). Нема да има многу простор за „учење преку работа“ после пристапувањето.

Од овие причини Патоказот препорачува Република Македонија да воведат Национална шема за трговија со емисиите најмалку една година пред пристапувањето. Ова ќе им овозможи на надлежните власти, инсталации и верификатори да имаат фаза на „учење преку работа“ за да се добие неопходното искуство во трговијата со емисии без да се купуваат квоти и плаќаат казни. На овој начин ќе може да се обезбедат верификуваните податоци кои ќе бидат неопходни за аплицирањето за бесплатни квоти. Аплицирањето за квоти за новите учесници подложи на дополнително појаснување, бидејќи не е јасно дали македонските инсталации ќе се сметаат за нови учесници. За време на преговорите за пристапување овој проблем ќе биде решен. Република Македонија ќе добие цел за секторот што не е во ЕУ ЕТС и низа квоти за бесплатно доделување и за лицитирање.

Обврската на инсталациите да ги пријавуваат верификуваните годишни извештаи на емисии може да се обезбеди преку законодавството за воведување на ЕУ ЕТС и преку воведување на казна за непредавање на верификуваниот извештај на време.

Првата (национална) фаза ќе започне пред Република Македонија да стане земја членка на ЕУ. Таа опфаќа:

- воведување на правна основа за имплементирање на ЕУ ЕТС,
- подготовка на список на инсталации кои учествуваат во ЕУ ЕТС,
- градење на експертски капацитет на сите засегнати страни,
- издавање на дозволи за стакленички гасови,
- акредитирање на тела за верификација,
- воспоставување на Регистар кој ќе води сметка за издавањето, чувањето, префрлање и поништување на квотите за стакленички гасови. (Воведувањето на Регистар и неговото администрирање е предмет за понатамошно

појаснување, бидејќи е креиран регистарот на Заедницата наместо националните регистри.),

- Едногодишно следење на емисиите на стакленички гасови од оператори на инсталации во согласност со издадените дозволи за стакленички гасови и планови за следење
- подготовка на годишни емисии на стакленички гасови од операторите на инсталациите
- верификација на годишните емисии на стакленички гасови

За време на фазата на „учење преку работа“ нема казнени мерки за инсталациите во смисла на парични казни или купување на квоти бидејќи инсталациите с уште немаат доделени квоти.

Како резултат на оваа фаза земјата може да преземе активности за корекција на секаква неконзистентност или грешки за да можат да се избегнат во втората фаза.

Втората фаза ќе започне со пристапувањето на Република Македонија кон ЕУ, кога македонското администрирање со регистарот ќе биде поврзано со регистарот на Заедницата. Втората фаза ќе ги покрие сите активности од првата фаза. Дополнителна работа треба да се заврши со организирање на лицитации на квоти. За време на овој период квотите ќе бидат дистрибуирани до инсталациите и тие ќе се носители на сите обврски поврзани со вишок на нивните доделени квоти.

Во однос на законодавството препорачливо е да се развие еден единствен закон, кој ќе ги покрие сите активности поврзани со климатските промени, за да се воведат основната рамка за функционирањето на сеопфатен национален систем за климатски промени. Ова ќе ги олесни сите обврски и одговорности на земјата поврзани со УНФЦЦЦ и со Протоколот од Кјото а кои произлегуваат од членството од ЕУ. Исто така препорачливо е техничките и административните детали да бидат воведени во секундарното законодавство кое ќе дозволи промени на пофлексибилен начин.

Во однос на институционалната рамка препорачливо е да се користи постоечката работна група (Националниот комитет за климатски промени), чии активности можат да се прошират и дополнителни претставници да се инволвираат, за да се обезбеди учество на сите засегнати страни.

Во однос на градењето на капацитети препорачливо е да се користи и да се прошири постоечкиот стручен капацитет во областа на Инвентарот на стакленички гасови и националната комуникација со номинирање на експерти на Листата на експерти на УНФЦЦЦ заради разгледување на годишните поднесоци во инвентарот. На тој начин, со дополнителна обука во делот на ЕУ ЕТС и мали финансиски трошоци тие ќе ги преземат главните активности поврзани со ЕУ ЕТС. Дополнителни обуки можат да се спроведат од меѓународни консултанти преку примена на постоечките капацитети и бази во земјата. Откако ќе се обучат експертите на надлежните органи можат да се користат како предавачи за понатамошна обука на другите експерти кои ќе бидат ангажирани за климатските промени и активностите на ЕУ ЕТС како експерти во работните групи (контакт точки) и оператори на инсталации.

Добро решение би било да се започне со обука на експерти пред развојот на законодавството.

За финансирање на градењето на капацитети можат да се искористат Претпристапниот фонд на ЕУ, билатералните договори за соработка и другите фондови.

Како резултат на развивањето на овој Патоказ, табелата на активности што треба да се преземат за воведување на ЕУ ЕТС е претставена во Прилогот 1. Активностите се претставени во Табелата 1 – распоред со секвенците на нивното воведување и времетраење на нивниот развој и рокови за воведување. Распоредот се заснова врз најкраткото можно време. Потребното времетраење за спроведување и примена на некои од активностите многу е веројатно дека ќе се продолжи. Во Табелата 2 е даден и краток опис на процесите, одговорните организации за спроведување и препораките. Како што е прикажано на Табелата 1, подготвителните активности на ЕУ ЕТС мора да се започнат најмалку две години пред пристапувањето на Република Македонија во ЕУ.

Во текот на првата година од фазата на „учење преку примена“ Република Македонија треба да воведат законодавство, да ги утврди учесниците во ЕУ ЕТС, да ги разгледа и издаде квотите за стакленички гасови, да ги акредитира телата за верификација и да спроведе обука за сите засегнати страни.

Во текот на втората година од фазата на „учење преку работа“ операторите на инсталациите треба да спроведат мониторинг на емисиите (во согласност со дозволите за стакленички гасови и Планот за следење) и треба да подготват специјални извештаи за бесплатното доделување на квоти (во согласност со документите со насоки во врска со усогласената методологија за бесплатно доделување за ЕУ ЕТС после 2012 г.).

Барем до крајот на март во годината на пристапување кон ЕУ, операторите на инсталациите треба да подготват годишен извештај за фазата на „учење преку работа“ и треба да обезбедат верификација на годишниот извештај за стакленички гасови и извештај за бесплатното доделување.

Доколку се примени ваквиот пристап, во годината на пристапување кон ЕУ, Република Македонија веќе ќе има изграден и тестиран систем за известување и верификација.

A hand-drawn architectural sketch of a building facade, featuring several vertical rectangular elements and a large, stylized number '6' in the background. The drawing is set against a green, textured background. The sketch includes various lines, shading, and annotations, suggesting a conceptual or preliminary design stage. The overall style is artistic and expressive.

6

ПРИЛОГ 1

Табела 1

Главни чекори што треба да се преземат и рокови – „најоптимистичното сценарио“

N	Процес	X-2											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Правна основа за имплементација на EU ETS	☒	☒	☒	☒	☒	☒	→					
2	Подзаконски акти	☒	☒	☒	☒	☒	☒	→					
3	Листа на инсталации	☒	☒	☒	→								
4	Апликација за EU ETS дозвола							☒	☒	☒	☒	→	
5	Разгледување и издавање на EU ETS дозвола							☒	☒	☒	☒	☒	☒
6	Акредитација на верификационите органи							☒	☒	☒	☒	☒	☒
7	Следење на стакленичките гасови												
8	Известување за стакленичките гасови												
9	Верификација на емисија на стакленички гасови												
10	Регистар на EU ETS							☒	☒	☒	☒	☒	☒
11	Тренинг на експертите од компетентниот орган	☒	☒	☒	☒	☒	☒	→					
12	Тренинг на лицата кои учествуваат во подготовка на националните извештаи	☒	☒	☒	☒	☒	☒	→					
13	Тренинг на лицата кои ќе го водат регистарот	☒	☒	☒	☒	☒	☒	→					
14	Тренинг на инсталациите				☒	☒	☒	→					
15	Апликација за добивање квоти за новите учесници во EU ETS												

- X година на пристап кон ЕУ
- X-1 година пред пристап во ЕУ - “learning-by-doing”
- ☒ имплементација на активноста
- продолжување на активноста

Табела 2

Краток опис на процесите, одговорни организации за спроведување и препораки

Бр.	Процес	Приближна проценка на времето и време на почеток	Одговорен за спроведување
1a	Правната основа за спроведување на ЕУ ЕТС во фазата на „учење преку работа“	Приближно 6-12 месеци Треба да започне најмалку две години пред Република Македонија да стане членка на ЕУ во фазата на „учење преку работа“.	МЖСПП
1b	Правна основа за подобрување на спроведувањето на ЕУ ЕТС	Процесот е континуиран	МЖСПП
2a	Секундарното законодавство во фазата на „учење преку работа“	Приближно 6-12 месеци Треба да започне најмалку две години пред Република Македонија да стане членка на ЕУ во фазата на „учење преку работа“.	МЖСПП
2b	Подобрување на секундарното законодавство	Процесот е континуиран	МЖСПП
3	Список на инсталации	Приближно 3 месеци Списокот може да се прошири	ДИЖСП

Препорака за избор на алтернатива и основа за спроведување

Законот за климатски промени кој ги вклучува сите активности поврзани со климатските промени: Национален систем за инвентар на стакленички гасови, флексибилни механизми согласно Кјото, годишни и полугодишни извештаи до ЕК (во согласност со Одлуката 280/2004/ЕЗ), и спроведување на ЕУ ЕТС. Законската основа, во врска со ЕУ ЕТС, треба да е во согласност со Директивата 2003/87 проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29.

Националното надлежно тело одговорно за спроведување на ЕУ ЕТС и за воспоставување, функционирање и одржување на Национален регистар треба да е МЖСПП.

Надлежниот орган за издавање и ревидирање, измена, ажурирање и поништување на дозволите за стакленички гасови, како и одобрување, ревидирање и ажурирање на Планот за следење на годишните емисии и податоците тон-километар да биде Државниот инспекторат за животна средина и природа (ДИЖСП) кој во моментот извршува следење и спроведување на задачи под надзор на МЖСПП

Надлежниот орган кој делува како администратор на регистарот согласно Регулативата (ЕЗ) бр. 2216/2004 може да биде институција како што е берза, банка или слично правно лице што може да ја обезбеди потребната сигурност и стабилност, без правење на непотребни дополнителни трошоци, со цел да се обезбеди безбедно работно окружување за регистарот.

Како резултат на фазата на „учење преку работа“ можат да се преземат активности за корекција.

Секундарното законодавство е најдобрата опција за спроведување на техничките и административните детали. Овој вид на законодавство дозволува промени на пофлексибилен начин. Треба да е во согласност со Директивата 2003/87 проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29 и Регулативата на Комисијата 601/2012 и Регулативата на Комисијата 600/2012.

Како резултат на фазата на „учење преку работа“ можат да се преземат активности за корекција.

Со помош на Стопанската комора и гранковите организации за пополнување на празните места на списокот

Можности за финансирање

Претпристапниот фонд на ЕУ

Договори за билатерална соработка

Други фондови

После прифаќањето во ЕУ, овие трошоци треба да бидат покриени од државниот буџет

Претпристапниот фонд на ЕУ

Договори за билатерална соработка

Други фондови

Како резултат на фазата на „учење преку работа“ можат да се преземат активности за корекција.

Претпристапниот фонд на ЕУ

Договори за билатерална соработка

Други фондови

Бр.	Процес	Приближна проценка на времето и време на почеток	Одговорен за спроведување
4a	Барања за дозволи за стакленички гасови во фазата на „учење преку работа“	Приближно 4 – 6 месеци Процесот е континуиран	Операторите на инсталациите и авио-операторите
4b	Барања за дозволи за стакленички гасови и дозволи за модификации	Процесот е континуиран	Операторите на инсталациите и авио-операторите
5a	Разгледување и издавање на дозволи за стакленички гасови во фазата на „учење преку работа“	Приближно 6 месеци Процесот е континуиран	Надлежниот орган дефиниран од македонското законодавство.
5b	Разгледување и издавање на дозволи за стакленички гасови и дозволи за модификации	Процесот е континуиран	Надлежниот орган дефиниран од македонското законодавство.
6	Акредитирање на тела за верификација	Приближно 18 месеци Процесот е континуиран	ИАРМ
7a	Следење на стакленичките гасови во фазата на „учење преку работа“	Годишното следење почнува една година пред Република Македонија да стане членка на ЕУ.	Операторите на инсталациите и авио-операторите
7b	Следење на стакленичките гасови	Редовно годишно следење, почнувајќи од датумот на пристапување	Операторите на инсталациите и авио-операторите
8a	Известување за стакленичките гасови во фазата на „учење преку работа“	Годишен извештај во првите три месеци од годината на пристапување	Операторите на инсталациите и авио-операторите
8b	Известување за стакленички гасови	Редовно известување во првите три месеци од секоја календарска година после годината на пристапување.	Операторите на инсталациите и авио-операторите
9a	Верификација на емисиите на стакленички гасови што се испуштаат за време фазата на „учење преку работа“	Процес на верификација за време на првите три месеци од годината на пристапување.	Операторите на инсталациите и авио-операторите и Телата за верификација

Препорака за избор на алтернатива и основа за спроведување	Можности за финансирање
Во согласност со македонското законодавство	Без проширување на државниот буџет
Како резултат на фазата на „учење преку работа“ можат да се преземат активности за корекција.	Без проширување на државниот буџет
Во согласност со Директивата 2003/87 проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29 и Регулативата на Комисијата 601/2012. Надлежниот орган барем секои пет години ќе ја разгледува дозволата за стакленички гасови и ќе направи соодветни измени. Најсоодветниот овластен орган е ДИЖСП.	Таксите за разгледување на барањата за дозволи за стакленички гасови и издавањето на дозволи за стакленички гасови треба да се утврдени
Како резултат на фазата на „учење преку работа“ можат да се преземат активности за корекција.	Таксите за разгледување на барањата за дозволи за стакленички гасови и издавањето на дозволи за стакленички гасови треба да се утврдени
Во согласност со Директивата 2003/87 проширена со Директивата на ЕЗ 2009/29 и Регулативата на Комисијата 600/2012.	Таксите за акредитирање на телата за верификација треба да бидат утврдени
Во согласност со Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавство. Како резултат на ова можат да се преземат активности за корекција.	Без проширување на државниот буџет
Во согласност со Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавство.	Без проширување на државниот буџет
Во согласност со Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавство. Како резултат на ова, можат да се преземат активности за корекција за следниот извештај за стакленичките гасови.	Без проширување на државниот буџет
Во согласност со Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавство.	Без проширување на државниот буџет
Верификацијата на годишните извештаи се заснова на договор помеѓу операторот со инсталацијата или авио-операторот и телото за верификација. Процесот на верификација е во согласност со Регулативата на Комисијата 600/2012, Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавството. Како резултат на ова, можат да се преземат активности за следната верификација на извештај за стакленичките гасови.	Без проширување на државниот буџет

Бр.	Процес	Приближна проценка на времето и време на почеток	Одговорен за спроведување
9b	Верификација на емисиите на стакленички гасови	Процес на верификација за време на првите три месеци од секоја календарска година по годината на пристапување.	Операторите на инсталациите и авио-операторите и Телата за верификација
10	Регистар на ЕУ ETC	Приближно 18 месеци Процесот е континуиран	Надлежниот орган дефиниран од македонското законодавство.
11	Обука на стручни лица во надлежниот орган	На почетокот приближно 6 месеци. Добро решение би било да се започне со обуката пред изготвувањето на законодавството. Процесот е континуиран	МЖСПП
12	Обука на експерти и контакт лица за НККП	На почетокот приближно 6 месеци. Добро решение би било да се започне со обуката пред развојот на законодавството. Процесот е континуиран	МЖСПП
13	Обука на администраторите на Регистарот	На почетокот приближно 6 месеци Процесот е континуиран	МЖСПП

Препорака за избор на алтернатива и основа за спроведување**Можности за финансирање**

Верификацијата на годишните извештаи се заснова на договор помеѓу операторот со инсталацијата или авиокомпаниите и телото за верификација. Процесот на верификација е во согласност со Регулативата на Комисијата 600/2012, Дозволите за стакленички гасови и Планот за следење и македонското законодавството.

Без проширување на државниот буџет

Надлежниот орган може да биде ДИЖСП или друга институција како што е берза, банка или слично правно лице што може да ја обезбеди потребната сигурност и стабилност и релевантните ИТ експерти, без правење на непотребни дополнителни трошоци, со цел да се обезбеди безбедно работно окружување за регистарот.

Претпристапниот фонд на ЕУ
Договори за билатерална соработка
Други фондови

Воведувањето на Регистар и негово администрирање во фазата на „учење преку работа“ подложи на понатамошно појаснување, бидејќи е креиран регистарот на Заедницата наместо националните регистри.

Законските такси за поддршка на сметката во регистарот треба да бидат утврдени.

Еден од првите чекори коишто можат да се преземат за градење на капацитети е да се номинираат македонските експерти инволвираните во Националната комуникација и подготовката на Инвентарот на стакленички гасови. Македонските експерти на Листата на УНФЦЦЦ на експерти за ревидирање на годишните поднесоци на инвентар. Овие стручни лица треба да бидат номинирани од страна на националната контакт точка на земјата. На овој начин бесплатна обука ќе се обезбеди од страна на УНФЦЦЦ која ќе ја зголеми надлежноста на македонските експерти. Затоа земјата би обучила експерти кои би можеле да преземат активности поврзани со климатските промени, вклучувајќи го ЕУ ЕТС, после дополнителната обука за специфичностите на ЕУ ЕТС. Откако ќе се обучат експертите на надлежните органи можат да се користат како предавачи за понатамошна обука на другите експерти кои ќе бидат ангажирани во климатските промени и активностите на ЕУ ЕТС.

Претпристапниот фонд на ЕУ
Договори за билатерална соработка
Други фондови

Обуката ќе придонесе за подобрување на вештините на експертите што учествуваат, за подобрување на активностите поврзани со климата и за зголемување на нивната мотивација да учествуваат во работни групи за специфични активности поврзани со климатските промени.

Претпристапниот фонд на ЕУ
Договори за билатерална соработка
Други фондови

Овие обуки можат да бидат спроведени од меѓународни консултанти кои ги администрираат регистрите во другите земји членки. Оттука обучените администратори на Регистарот ќе можат да ги обучат операторите на инсталациите како да работат со нивните сметки во Регистарот.

Претпристапниот фонд на ЕУ
Договори за билатерална соработка
Други фондови

Бр.	Процес	Приближна проценка на времето и време на почеток	Одговорен за спроведување
14	Обука на операторите на инсталациите	На почетокот приближно 3 месеци. Треба да започне најмалку 2 години пред пристапувањето во ЕУ.	МЖСПП
15	Барања за квоти за новите учесници	Треба да започне најмалку 4 години пред годината на пристапувањето во ЕУ.	МЖСПП или надлежен орган дефиниран со македонското законодавство, операторите на инсталацијата и авио-операторите и ТВ

Табела 3

Прва финансиска анализа на главните чекори што треба да се преземат и роковите (најоптимистичното сценарио)

Бр.	Процес	Проценто време, месеци
1&2	Правната основа за спроведување на ЕУ ЕТС вклучувајќи го и секундарното законодавство	6
3	Список на инсталации	3
4	Барања за дозволи за ЕУ ЕТС	4
5	Разгледување и издавање на дозволи за ЕУ ЕТС	6
6	Акредитација од ТВ	18
7	Следење на стакленичките гасови	12
8	Известување за стакленички гасови	3

Препорака за избор на алтернатива и основа за спроведување

Особено важно за воведување на ЕУ ЕТС се обуките за операторите на инсталациите. Овие обуки можат да бидат организирани со помош на Стопанската комора на Македонија и гранковите здруженија.

Можности за финансирање

Претпристапниот фонд на ЕУ
Договори за билатерална соработка
Други фондови

Аплицирањето за квоти за новите учесници подложи на дополнително појаснување, бидејќи не е јасно дали македонските инсталации ќе се сметаат за нови учесници. За време на преговорите за пристапување овој проблем ќе биде решен. Република Македонија ќе добие цел за секторот што не е во ЕУ ЕТС и низа квоти за бесплатно доделување и за лицитирање. Без разлика на ова посебни извештаи ќе бидат подготвени во согласност со Насоките за усогласената методологија за бесплатно доделување за ЕУ-ЕТС после 2012 г., и овие извештаи ќе бидат верификувани.

Правните такси за барањата за квоти за новите учесници треба да бидат утврдени.

Износ, УСД**Вкупен износ, УСД**

Меѓународен консултант – 60 работни денови во период од 6 месеци (две посети) – 36.000 \$	60.700 \$
Локален консултант – 60 работни дена во период од 6 месеци – 4.200 \$	
Договорни услуги – компании -15.000 \$	
Патни трошоци – 3.000 \$	
Разни трошоци -2.500 \$	
Локален консултант – 30 работни дена во период од 3 месеци – 2.100 \$	2.100 \$
Активностите ќе бидат платени од операторите на инсталациите – 0 \$ буџетски трошок	0 \$
Меѓународен консултант – 60 работни денови во период од 6 месеци (две посети) – 36.000 \$	43.200 \$
Локален консултант – 60 работни дена во период од 6 месеци – 4.200 \$	
Патни трошоци – 3.000 \$	
Активностите ќе бидат платени од ТВ – 0 \$ буџетски трошок	0 \$
Активностите ќе бидат платени од операторите на инсталациите – 0 \$ буџетски трошок	0 \$
Активностите ќе бидат платени од операторите на инсталациите – 0 \$ буџетски трошок	0 \$

Бр.	Процес	Проценето време, месеци
9	Верификација на емисиите на стакленички гасови	3
10	Регистар на ЕУ ЕТС	18
11&12	Обука на експерти од надлежниот орган вклучувајќи ги и експертите и контакт лицата на НККП	6
13	Обука на администраторите на Регистарот	6
14	Обука на операторите на инсталациите	3
15	Барања за квоти за новите учесници	4

НП – не е проценето

<i>Износ, УСД</i>	<i>Вкупен износ, УСД</i>
Активностите ќе бидат платени од операторите на инсталациите – 0 \$ буџетски трошок	0 \$
Информатичко-технолошка опрема - НП	NE
Меѓународен консултант – 10 работни денови во период од 6 месеци (две посети) – 6.000 \$	29.700 \$
Локален консултант – 10 работни дена во период од 6 месеци – 700 \$	
Патни трошоци – 3.000 \$	
Разни трошоци за двонеделна обука за 20 слушатели (вклучувајќи трошоци за сместување, материјали, изнајмување, опрема, по потреба) – 20.000 \$	
Меѓународен консултант – 10 работни денови во период од 6 месеци (две посети) – 6.000 \$	10.000 \$
Патни трошоци – 3.000 \$	
Разни трошоци -1.000 \$	
Меѓународен консултант – 5 работни денови во период од 6 месеци – 6.000 \$	6.200 \$
Локални консултанти – 10 работни дена во период од 6 месеци 700 \$	
Патни трошоци – 1.500 \$	
Разни трошоци - 1.000 \$	
Активностите ќе бидат платени од операторите на инсталациите – 0 \$ буџетски трошок	0 \$
ВКУПНО (без информатичко-технолошката опрема на Регистарот на ЕУ ЕТС)	151.900 \$